

**САВЈЕТ МИНИСТАРА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

56

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 30/03 и 42/03), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 102. сједници одржаној 22. децембра 2005. године, донио је

ЗАКЉУЧАК

**О ПРИХВАТАЊУ ПЛАТФОРМЕ ЗА РАСПОДЈЕЛУ
ДИПЛОМАТСКО - КОНЗУЛАРНЕ ИМОВИНЕ
БИВШЕ СФРЈ**

Члан 1.

Прихвата се Платформа за расподјелу дипломатско-конзуларне имовине бивше СФРЈ.

Члан 2.

Задужују се Министарство спољних послова Босне и Херцеговине, Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и члан заједничког радног комитета по питањима из Анекса "Б" Споразума о питањима сукцесије из Босне и Херцеговине, госп. Аднан Хаџикапетановић, да обезбиједи провођење Платформе из члана 1. овог Закључка.

Члан 3.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објављује у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 283/05
22. децембра 2005. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Аднан Терзић, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 30/03 и 42/03), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 102. сједници одржаној 22. децембра 2005. године, донijело је

ZAKLJUČAK

**O PRIHVATANJU PLATFORME ZA RASPODJELU
DIPLOMATSKO - KONZULARNE IMOVINE
BIVŠE SFRJ**

Član 1.

Прихвата се Платформа за расподјелу дипломатско - конзуларне имовине бивше СФРЈ.

Član 2.

Zadužuju se Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i član zajedničkog radnog komiteta po pitanjima iz Aneksa "B" Sporazuma o pitanjima sukcesija iz Bosne i Hercegovine, gosp. Adnan Hadžikapetanović, da obezbijede provođenje Platforme iz člana 1. ovog Zaključka.

Član 3.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja i objavljuje u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 283/05
22. decembra 2005. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Adnan Terzić, s. r.

Temeljem članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03 i 42/03), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 102. sjednici održanoj 22. prosinca 2005. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

**O PRIHVATANJU PLATFORME ZA RASPODJELU
DIPLOMATSKO - KONZULARNE IMOVINE
BIVŠE SFRJ**

Članak 1.

Прихвата се Платформа за расподјелу дипломатско - конзуларне имовине бивше СФРЈ.

Чланак 2.

Zadužuju se Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i član zajedničkog radnog komiteta po pitanjima iz Aneksa "B" Sporazuma o pitanjima sukcesija iz Bosne i Hercegovine, gosp. Adnan Hadžikapetanović, da osiguraju provođenje Platforme iz članka 1. ovog Zaključka.

Чланак 3.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja i objavljuje u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 283/05
22. prosinca 2005. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Adnan Terzić, v. r.

57

У складу са чланом 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 30/03 и 42/03), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 104. сједници одржаној 12. јануара 2006. године, донио је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ КОЈОМ СЕ УСПОСТАВЉА
КОМИСИЈА ЗА РЕСТИТУЦИЈУ

Члан 1.

У Одлуци којом се успоставља Комисија за реституцију ("Службени гласник БиХ", број 54/04) и Одлуке Савјета министара Босне и Херцеговине, СМ број 282/05 од 7. 7. 2005. године, у члану 8. став 5. ријечи: "до 31. децембра 2005. године" замјењују се ријечима: "до 30. јуна 2006. године".

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 1/06
12. јануара 2006. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Adnan Terzić, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03 i 42/03), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 104. sjednici održanoj 12. januara 2006. godine, donijelo je

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ КОЈОМ СЕ УСПОСТАВЉА
КОМИСИЈА ЗА РЕСТИТУЦИЈУ

Члан 1.

У Одлуци којом се успоставља Комисија за реституцију ("Службени гласник БиХ", број 54/04), и Одлуке Вјећа министара Босне и Херцеговине, VM број 282/05 од 7. 7. 2005. године, у члану 8. став 5. ријечи: "до 31. децембра 2005. године" замјењују се ријечима: "до 30. јуна 2006. године".

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 1/06
12. јануара 2006. године
Сарајево

Председавајући
Вјећа министара БиХ
Adnan Terzić, с. р.

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03 i 42/03), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 104. sjednici održanoj 12. siječnja 2006. godine, donijelo je

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ КОЈОМ СЕ УСПОСТАВЉА
ПОВЈЕРЕНСТВО ЗА РЕСТИТУЦИЈУ

Чланак 1.

У Одлуци којом се успоставља Повјеренство за реституцију ("Службени гласник БиХ", број 54/04), и Одлуке Вјећа министара Босне и Херцеговине, VM број 282/05 од 7. 7. 2005. године, у чланку 8. ставак 5. ријечи: "до 31. просинца 2005. године" замјењују се ријечима: "до 30. липња 2006. године".

Чланак 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 1/06
12. сјејчња 2006. године
Сарајево

Председатељ
Вјећа министара БиХ
Adnan Terzić, v. r.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА И
ТРЕЗОРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

58

На основу члана 61. став 2. Закона о Управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), члана 5. Закона о трезору институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 27/00), а у складу са Правилником о фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету ("Службени гласник БиХ", број 71/05), министар Министарства финансија и трезора доноси

НАРЕДБУ

О УПЛАТНОМ РАЧУНУ ЗА УПЛАТУ СРЕДСТАВА ПО
ФИТОСАНИТАРНИМ ЗАХТЈЕВИМА ЗА ДРВЕНИ
МАТЕРИЈАЛ ЗА ПАКОВАЊЕ У МЕЂУНАРОДНОМ
ПРОМЕТУ

I

Овом наредбом прописује се начин уплате новчаних средстава остварених уплатом физичких и правних лица по основу фитосанитарних захтјева у складу са Правилником о фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету ("Службени гласник БиХ", број 71/05).

II

Уплатни рачун из тачке I ове наредбе припада Јединственом рачуну трезора БиХ (ЈРТ) који је отворен код ХВБ Централ профит банке д.д. Сарајево под називом ЈРТ Трезор БиХ-Таксе трансакцијски рачун број 1291011000570718.

III

Врста прихода из тачке I ове наредбе је:

Врста прихода

1. Накнада трошкова по фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету	722886

IV

Поља која се односе на уплате јавних прихода морају бити попуњена на слиједећи начин:

- Поље: Број порезног обвезника-треба да садржи јединствени матични број грађанина, уколико уплату врши физичко лице, или тринаестоцифрени идентификациони број правног лица, уколико уплату врши правно лице
- Поље: Врста уплате-за сваку уплату треба бити '0'
- Поље: Врста прихода-обавезно мора бити попуњено врстом прихода "722886"

4. Поље: Општина-треба да садржи одговарајућу шифру општине уплатиоца

5. Поље: Порезни период-треба да одговара датуму уплате

6. Поље: Буџетска организација - попунити бројевима "08099999"

7. Поље: Позив на број-попунити бројевима "0"

V

Ова наредба ступа на снагу даном доношења а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 12/06

6. фебруара 2006. године

Сарајево

Министар

мр. **Љерка Марић**, с. р.

На основу члана 61. став 2. Закона о Управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), члана 5. Закона о трезору институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 27/00), а у складу са Правилником о фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету ("Службени гласник БиХ", број 71/05), министар Министарства финансија и трезора доноси

NAREDBU

O UPLATNOM RAČUNU ZA UPLATU SREDSTAVA PO FITOSANITARNIM ZAHTJEVIMA ZA DRVENI MATERIJAL ZA PAKOVANJE U MEĐUNARODNOM PROMETU

I.

Овом Наредбом прописује се начин уплате новчаних средстава остварених уплатом физичких и правних лица по основу фитосанитарних захтјева у складу са Правилником о фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету ("Службени гласник БиХ", број 71/05).

II.

Уплатни račun из таčke I. ове Наредбе припада Јединственом računу трезора БиХ (JRT) који је отворен код HVB Central profit банке d.d. Сарајево под називом JRT Trezor БиХ-Takse трансакцијски račun број 1291011000570718.

III.

Врста прихода из таčke I ове Наредбе је:

	Врста прихода
1. Накнада трошкова по фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету	722886

IV.

Поља која се односе на уплате јавних прихода морају бити попуњена на сlijедећи начин:

1. Поље: Број порезног обвезника-треба да садржи јединствени матични број грађанина, уколико уплату врши физичка лице, или тринаестцифрени идентификациони број правног лица, уколико уплату врши правно лице

2. Поље: Врста уплате-за сваку уплату треба бити '0'

3. Поље: Врста прихода-обавезно мора бити попуњено врстом прихода "722886"

4. Поље: Опћина-треба да садржи одговарајућу шифру општине уплатиоца

5. Поље: Порезни период-треба да одговара датуму уплате

6. Поље: Буџетска организација - попунити бројевима "08099999"

7. Поље: Позив на број-попунити бројевима '0'

V.

Ова Наредба ступа на снагу даном доношења а објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 12/06

6. фебруара 2006. године

Сарајево

Министар

мр. **Љерка Марић**, с. р.

На temelju чланка 61. ставак 2. Закона о Управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), чланка 5. Закона о трезору институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 27/00), а сукладно Правилником о фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету ("Службени гласник БиХ", број 71/05), министар Министарства финансија и трезора доноси

NAREDBU

O UPLATNOM RAČUNU ZA UPLATU SREDSTAVA PO FITOSANITARNIM ZAHTJEVIMA ZA DRVENI MATERIJAL ZA PAKOVANJE U MEĐUNARODNOM PROMETU

I.

Овом Наредбом прописује се начин уплате новчаних средстава остварених уплатом физичких и правних особа по основу фитосанитарних захтјева сукладно Правилнику о фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету ("Службени гласник БиХ", број 71/05).

II.

Уплатни račun из таčke I. ове Наредбе припада Јединственом računу трезора БиХ (JRT) који је отворен код HVB Central profit банке d.d. Сарајево под називом JRT Trezor БиХ-Takse трансакцијски račun број:1291011000570718.

III.

Врста прихода из таčke I. ове Наредбе је:

	Врста прихода
1. Накнада трошкова по фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету	722886

IV.

Поља која се односе на уплате јавних прихода морају бити попуњена на сlijедећи начин:

1. Поље: Број порезног обвезника-треба да садржи јединствени матични број грађанина, уколико уплату врши физичка особа, или тринаестцифрени идентификациони број правне особе, уколико уплату врши правна особа

2. Поље: Врста уплате-за сваку уплату треба бити '0'

3. Поље: Врста прихода-обавезно мора бити попуњено врстом прихода "722886"

4. Поље: Опћина-треба да садржи одговарајућу шифру општине уплатиоца

5. Поље: Порезни период-треба да одговара датуму уплате

6. Поље: Прорачунска организација - попунити бројевима "08099999"

7. Поље: Позив на број-попунити бројевима '0'

V.

Ова Наредба ступа на снагу даном доношења а објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 12/06

6. вељаче 2006. године

Сарајево

Министар

мр. **Љерка Марић**, в. р.

УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ БиХ

59

На основу чланова 12. и 13. Закона о уплатама на јединствени рачун и распоједи прихода ("Службени гласник БиХ", број 44/03 и 52/04), члана 11. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04), члана 75. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 88/05), а у вези са Одлуком о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период јануар-март 2006. године ("Службени гласник БиХ", број 2/06), Управни одбор Управе за индиректно опорезивање, на 53. сједници одржаној 31. јануара 2006. године, донио је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНАМА ОДЛУКЕ О ПРИВРЕМЕНОЈ РАСПОЈЕЛИ ПРИХОДА ОД ИНДИРЕКТНИХ ПОРЕЗА СА ЈЕДИНСТВЕНОГ РАЧУНА ЗА 2006. ГОДИНУ

I

У Одлуци о привременој распоједи прихода од индиректних пореза са јединственог рачуна у тачки 5. став (1), ријечи на крају текста: "а најкасније до 31. 1. 2006. године" замјенјују се ријечима: "а најкасније до 28. 2. 2006. године".

II

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 18-11-11/06
1. фебруара 2006. године
Сарајево

Предсједник
Управног одбора
Joly Dixon, с. р.

На основу чланова 12. и 13. Закона о уплатама на јединствени рачун и распоједи прихода ("Службени гласник БиХ", број 44/03 и 52/04), члана 11. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04), члана 75. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 88/05), а у вези са Одлуком о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период јануар-март 2006. године ("Службени гласник БиХ", број 2/06), Управни одбор Управе за индиректно опорезивање, на 53. сједници одржаној 31. јануара 2006. године, донио је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНАМА ОДЛУКЕ О ПРИВРЕМЕНОЈ РАСПОЈЕЛИ ПРИХОДА ОД ИНДИРЕКТНИХ ПОРЕЗА СА ЈЕДИНСТВЕНОГ РАЧУНА ЗА 2006. ГОДИНУ

I

У Одлуци о привременој распоједи прихода од индиректних пореза са јединственог рачуна, у тачки 5. став (1), ријечи на крају текста: "а најкасније до 31. 1. 2006. године" замјенјују се ријечима: "а најкасније до 28. 2. 2006. године".

II

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 18-11-11/06
1. фебруара 2006. године
Сарајево

Предсједник
Управног одбора
Joly Dixon, с. р.

Темелјем чланова 12. и 13. Закона о уплатама на јединствени рачун и распоједи прихода ("Службени гласник БиХ", број 44/03 и 52/04), чланка 11. Закона о финансирању институција

Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04), чланка 75. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 88/05), а у вези са Одлуком о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период сјећанј-оћујак 2006. године ("Службени гласник БиХ", број 2/06), Управни одбор Управе за неizravno опорезивање, на 53. сједници одржаној 31. сјећанја 2006. године, донио је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНАМА ОДЛУКЕ О ПРИВРЕМЕНОЈ РАСПОЈЕЛИ ПРИХОДА ОД НЕИЗРАВНИХ ПОРЕЗА С ЈЕДИНСТВЕНОГ РАЧУНА ЗА 2006. ГОДИНУ

I

У Одлуци о привременој распоједи прихода од неizravnih пореза с јединственог рачуна, у тачки 5. ставак (1), ријечи на крају текста: "а најкасније до 31. 1. 2006. године" замјенјују се ријечима: "а најкасније до 28. 2. 2006. године".

II

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 18-11-11/06
1. вељаче 2006. године
Сарајево

Предсједник
Управног одбора
Joly Dixon, в. р.

60

На основу члана 14. Закона о систему индиректног опорезивања ("Службени гласник БиХ", број 44/03 и 52/04), те чланова 12. и 13. Закона о уплатама на јединствени рачун и распоједи прихода ("Службени гласник БиХ", број 55/04), члана 11. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04), члана 75. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 88/05), а у вези са Одлуком о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период јануар-март 2006. године ("Службени гласник БиХ", број 2/06), Управни одбор Управе за индиректно опорезивање, на 52. сједници одржаној 17. јануара 2006. године, донио је

ОДЛУКУ

О ПРИВРЕМЕНОЈ РАСПОЈЕЛИ ПРИХОДА ОД ИНДИРЕКТНИХ ПОРЕЗА СА ЈЕДИНСТВЕНОГ РАЧУНА ЗА 2006. ГОДИНУ

I

Приходи од индиректних пореза прикупљени на јединствени рачун Управе за индиректно опорезивање у јануару 2006. године распоређују се на привременој основи:

- на рачун резерви 10% од прикупљених прихода;
- за Буџет Босне и Херцеговине за финансирање институција Босне и Херцеговине на основу износа Буџета Босне и Херцеговине за 2005. годину што на дневној основи износи 978.586, 50 КМ;
- за Буџет Босне и Херцеговине у сврху привременог финансирања расхода одбране на основу укупног издавања за расходе одбране у 2005. години из Буџета Федерације БиХ у износу 185,00 милиона КМ и Буџета Републике Српске 66,70 милиона КМ, што на дневној основи износи 979.377 КМ;
- за финансирање спољнег дуга у висини доспјелих обавеза, тако што се одузима од удјела Федерације БиХ и Републике Српске и директно уплаћује у државни Буџет, у складу са распоједом средстава из тачке II ове одлуке.

II

Дио преосталог износа прихода распоређује се и дозначава Федерацији БиХ, Републици Српској и Брчко Дистрикту по коефицијентима расподјеле кориштеним у 2005. години у складу са Одлуком о начину израчунавања коефицијената расподјеле ("Службени гласник БиХ", број 3/05).

III

За удио привремено распоређених прихода у складу са тачком II ове одлуке извршиће се корекција у складу са Одлуком о расподјели прихода која би се примјењивала од 1. 1. 2006. године.

IV

Управа за индиректно опорезивање примјениће одредбу става 5. члана 12. Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода, по ступању на снагу Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2006. годину.

V

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и примјењиваће се до доношења Буџета Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2006. годину, а најкасније до 31. 1. 2006. године.

Ова одлука ће се објавити у "Службеном гласнику БиХ".

Број 18-11-7/06
26. јануара 2006. године
Сарајево

Предсједник
Управног одбора
Joly Dixon, с. р.

На основу члана 14. Закона о систему индиректног опорезивања ("Службени гласник БиХ", број 44/03 и 52/04), те чланова 12. и 13. Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода ("Службени гласник БиХ", број 55/04), члана 11. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04), члана 75. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 88/05), а у веzi са Одлуком о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период јануар-март 2006. године ("Службени гласник БиХ", број 2/06), Управни одбор Управе за индиректно опорезивање, на 52. сједници одржаној 17. јануара 2006. године, донио је

ODLUKU**O PRIVREMENOJ RASPODJELI PRIHODA OD
INDIREKTNIH POREZA SA JEDINSTVENOG
RAČUNA ZA 2006. GODINU**

I.

Приходи од индиректних пореза прикупљени на јединствени рачун Управе за индиректно опорезивање у јануару 2006. године распоређују се на привременој основи:

- на рачун резерви 10% од прикупљених прихода;
- за Буџет Босне и Херцеговине за финансирање институција Босне и Херцеговине на основу износа Буџета Босне и Херцеговине за 2005. годину што на дневној основи износи 978.586, 50 КМ;
- за Буџет Босне и Херцеговине у сврху привременог финансирања rashoda одбране на основу укупног издвајања за rashode одбране у 2005. години из Буџета Федерације БиХ у износу 185,00 милиона КМ и Буџета Републике Српске 66,70 милиона КМ, што на дневној основи износи 979.377 КМ;
- за финансирање ванjsког дуга у висини доспјелих обавеза, тако што се одузима од удјела Федерације БиХ и Републике Српске и директно уплаћује у државни Буџет, у складу са расподјелом средстава из тачке II. ове Одлуке.

II.

Дио преосталог износа прихода распоређује се и дозначава Федерацији БиХ, Републици Српској и Брчко Дистрикту по коефицијентима расподјеле кориштеним у 2005. години у складу са Одлуком о начину израчунавања коефицијената расподјеле ("Службени гласник БиХ", број 3/05).

III.

За удио привремено распоређених прихода у складу са тачком II. ове Одлуке извршит ће се корекција у складу са Одлуком о расподјели прихода која би се примјењивала од 1. 1. 2006. године.

IV.

Управа за индиректно опорезивање примјениће одредбу става 5. члана 12. Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода, по ступању на снагу Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2006. годину.

V.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и примјењиват ће се до доношења Буџета Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2006. годину, а најкасније до 31. 1. 2006. године.

Ова Одлука ће се објавити у "Службеном гласнику БиХ".

Број 18-11-7/06
26. јануара 2006. године
Сарајево

Предсједник
Управног одбора
Joly Dixon, с. р.

Темелјем члана 14. Закона о систему индиректног опорезивања ("Службени гласник БиХ", број 44/03 и 52/04), те чланова 12. и 13. Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода ("Службени гласник БиХ", број 55/04), члана 11. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04), члана 75. Закона о одбрани Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 88/05), а у свеzi са Одлуком о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период сјећанј-оџујак 2006. године ("Службени гласник БиХ", број 2/06), Управни одбор Управе за индиректно опорезивање, на 52. сједници одржаној 17. сјећанја 2006. године, донио је

ODLUKU**O PRIVREMENOJ RASPODJELI PRIHODA OD
NEIZRAVNIH POREZA S JEDINSTVENOG RAČUNA
ZA 2006. GODINU**

I.

Приходи од неizravnih пореза прикупљени на јединствени рачун Управе за неizravno опорезивање у сјећанју 2006. године распоређују се на привременој основи:

- на рачун причува 10% од прикупљених прихода;
- за Прораћун Босне и Херцеговине за финансирање институција Босне и Херцеговине на темелју износа Прораћуна Босне и Херцеговине за 2005. годину што на дневној основи износи 978.586,50 КМ;
- за Прораћун Босне и Херцеговине у сврху привременог финансирања rashoda одбране на темелју укупног издвајања за rashode одбране у 2005. години из Прораћуна Федерације БиХ у износу 185,00 милијуна КМ и Прораћуна Републике Српске 66,70 милијуна КМ, што на дневној основи износи 979.377 КМ;
- за финансирање ванjsког дуга у разини доспјелих обавеза, тако што се одузима од удјела Федерације БиХ и Републике Српске и изravно уплаћује у државни Прораћун, суkladно расподјели средстава из тачке II. ове Одлуке.

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету броју **АП 130/04**, рјешавајући апелацију **Зухре Алибашић и др.**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 тачка 2 и члана 61 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 60/05), у саставу:

Мато Тадић, председник

Tudor Pantiru, потпредседник

Миодраг Симовић, потпредседник

Хатица Хаџиосмановић, потпредседник

David Feldman, судија

Валерија Галић, судија

Јово Росић, судија

Constance Grewe, судија

на сједници одржаној 2. децембра 2005. године донио је

ОДЛУКУ О МЕРИТУМУ

Усвајају се апелације Зухре Алибашић, Симе Јарића, Крсте Ескића, Споменке Мичановић, Стажије Ђубел и Илије Гргића, Трифка Гузине, Мирка Субића, Владимира Зелића, Милке Каракаш, Љубомира Каракаша, Браниславе Обрадовић, Мирка Томића, Аземине Гагулић, Бахтије Радончића, Рамиза Софтића, Станојле Ђурасовић, Љубомира Радовића и Барбаре Врпољац.

Утврђује се повреда члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода у односу на Босну и Херцеговину.

Одбијају се као неосноване апелације поднесене против Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске у односу на члан II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Утврђује се повреда члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у односу на Федерацију Босне и Херцеговине.

Ова одлука доставља се Савјету министара Босне и Херцеговине да би се обезбиједила уставна права у складу са овом одлуком.

Налаже се Савјету министара Босне и Херцеговине да у року од шест мјесеци обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које је предузео, у складу са чланом 74 став 5 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Зухра Алибашић, Симо Јарић, Крсто Ескић, Споменка Мичановић, Стажија Ђубел и Илија Гргић, које заступа Иван Ђубел, Трифко Гузина, Мирко Субић, које заступа Весна Лукач, Владимир Зелић, Милка Каракаш, Љубомир Каракаш, Бранислава Обрадовић, Мирко Томић, Аземина Гагулић, Бахтија Радончић, Рамиз Софтић, Станојла Ђурасовић, Љубомир Радовић и Барбара Врпољац, које заступа Марија Ципрић (у даљњем тексту: апеланти), поднијели су током 2004. и 2005. године апелације Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Босне и Херцеговине и Федерације Босне и Херцеговине.

II. Поступак пред Уставним судом

2. Уставни суд, у складу са чланом 31 Правила Уставног суда, одлучио је да апелације АП 130/04, АП 259/04, АП 369/04, АП 497/05, АП 500/05, АП 802/05, АП 888/05, АП 907/05, АП 954/05, АП 955/05, АП 962/05, АП 973/05, АП 974/05, АП 1066/05, АП 1074/05, АП 1166/05, 1173/05 и АП 1238/05 споји у један предмет под бројем АП 130/04, јер се ради о надлежности Уставног суда о истом питању поводом кога Уставни суд може да води један поступак и донесе једну одлуку.

3. На основу члана 22 став 1 Правила Уставног суда, од Босне и Херцеговине и Федерације Босне и Херцеговине затражено је 6. јуна 2005. године да доставе одговоре на апелације.

4. Одговор на апелације Босна и Херцеговина доставила је путем Правобранилаштва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Правобранилаштво) 21. јуна 2005. године, а Влада Федерације Босне и Херцеговине путем Федералног министарства финансија (у даљњем тексту: Федерално министарство) 20. јуна 2005. године.

5. На основу члана 26 став 2 Правила Уставног суда, одговори Босне и Херцеговине и Владе Федерације Босне и Херцеговине 23. јуна 2005. године достављени су апелантима.

III. Чињенично стање

6. Апеланти су грађани Босне и Херцеговине. Прије распада Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљњем тексту: СФРЈ) улагали су девизи код бивших комерцијалних банака у тој земљи. Због растуће несташице девиза и других економских проблема, исплата средстава са ових "старих" девизних штедних рачуна прогресивно је ограничавана према законима који су ступили на снагу током 1980. и почетком 1990. године.

7. Непосредно пред почетак, као и у току оружаних сукоба у Босни и Херцеговини, подносиоци апелација углавном нису били у могућности да подижу новац са својих штедних рачуна. Такође, сви њихови покушаји да подигну новац у послеријатном периоду били су одбијени без образложења или позивањем на законе које су усвојиле СФРЈ, Република Босна и Херцеговина и касније Федерација Босне и Херцеговине и Република Српска.

8. Чињенице појединачних предмета које произилазе из навода апеланата и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин.

Предмет број АП 130/04

9. Апелација је поднесена Уставном суду 28. јануара 2004. године. Апеланткиња је полагала средства на девизну штедну књижицу код Привредне банке Сарајево у износу од 1.051,84 ДМ.

Предмет број АП 259/04

10. Апелација је поднесена Уставном суду 27. фебруара 2004. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Привредне банке Сарајево у износу од 3.427,73 ДМ.

Предмет број АП 369/04

11. Апелација је поднесена Уставном суду 14. априла 2004. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Југобанке Сарајево у износу од 22.631,69 USD.

Предмет број АП 497/05

12. Апелација је поднесена Уставном суду 15. фебруара 2005. године. Апеланткиња је полагала средства на девизну штедну књижицу код Основне банке Тузла у износу од 5.301,57 ДМ.

Предмет број АП 500/05

13. Апелација је поднесена Уставном суду 8. марта 2005. године. Апеланткиња Стажија Ђубел је полагала средства на

девизну штедну књижицу код Привредне банке Сарајево, на једној књижици у износу од 60.273,30 CHF, а на другој књижици 12.859,34 CHF. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода за платни промет Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Завод) од 1. јуна 2000. године, апеланткињино укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 81.199,76 KM.

14. Апелант Илија Гргић је полагао средства на девизну штедну књижицу код Привредне банке Сарајево у износу од 16.706,87 DM. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода од 25. маја 2000. године, апелантово укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 30.934,63 KM.

Предмет број АП 802/05

15. Апелација је поднесена Уставном суду 28. марта 2005. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Унионбанке Сарајево. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода од 21. марта 2005. године, апелантово укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 24.232,14 KM.

Предмет број АП 888/05

16. Апелација је поднесена Уставном суду 30. марта 2005. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Унионбанке Сарајево. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода од 21. марта 2005. године, апелантово укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 125.222,67 KM.

Предмет број АП 907/05

17. Апелација је поднесена Уставном суду 5. априла 2005. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Југобанке Сарајево. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода од 2. маја 1999. године, апелантово укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 1.604,71 KM.

Предмет број АП 954/05

18. Апелација је поднесена Уставном суду 8. априла 2005. године. Апеланткиња је полагала средства на девизну штедну књижицу код Привредне банке Сарајево у износу од 8.676,10 DM.

Предмет број АП 955/05

19. Апелација је поднесена Уставном суду 9. априла 2005. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Привредне банке Сарајево у износу од 1.537,00 DM.

Предмет број АП 962/05

20. Апелација је поднесена Уставном суду 8. априла 2005. године. Апеланткиња је полагала средства на девизну штедну књижицу код Унионбанке Сарајево, и то на једној књижици износ од 10.185,44 DM и на другој књижици 17.688,48 DM. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода од 2. маја 1999. године, апеланткињино укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 28.197,14 KM.

Предмет број АП 973/05

21. Апелација је поднесена Уставном суду 12. априла 2005. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Југобанке Сарајево, и то износ од 1.591,06 DM, 44,59 HFZ, 621,83 FF, 1789,55 LIT, 2273,00 USD и 23,60 CHF.

Предмет број АП 974/05

22. Апелација је поднесена Уставном суду 3. јуна 2005. године. Апеланткињин супруг је полагао средства на девизну штедну књижицу код Привредне банке Сарајево, и то на једној књижици износ од 28.553,00 DM и на другој књижици износ од 3.727,21 DM. У прилогу апелације апеланткиња је доставила Рјешење о насљеђивању Општинског суда у Кисељаку број О-19/99 од 25. марта 1999. године којим се она проглашава

законским насљедником са дијелом 1/1. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода од 21. јануара 2002. године, апеланткињино укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 32.335,18 KM.

Предмет број АП 1066/05

23. Апелација је поднесена Уставном суду 21. априла 2005. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Југобанке Сарајево, и то износ од 654,01 DM. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода од 27. јануара 2001. године, апелантово укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 677,98 KM.

Предмет број АП 1074/05

24. Апелација је поднесена 22. априла 2005. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Основне банке Тузла, и то износ од 574,87 DM. Сходно изводу са Јединственог рачуна грађана Завода од 2. маја 1999. године, апелантово укупно потраживање по основу старе девизне штедне износи 579,90 KM.

Предмет број АП 1166/05

25. Апелација је поднесена Уставном суду 9. маја 2005. године. Апеланткиња је полагала средства на девизну штедну књижицу код Југобанке Сарајево, и то износ од 2.031,32 DM.

Предмет број АП 1173/05

26. Апелација је поднесена Уставном суду 17. маја 2005. године. Апелант је полагао средства на девизну штедну књижицу код Југобанке Сарајево, и то износ од 13.324,15 USD.

Предмет број АП 1238/05

27. Апелација је поднесена Уставном суду 31. маја 2005. године. Апеланткиња је полагала средства на девизну штедну књижицу код Привредне банке Сарајево, и то износ од 31.146,42 DM.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

28. Предметне апелације односе се на захтјеве апеланата да остваре своја потраживања по основу старе девизне штедне, депоноване искључиво у банкама Босне и Херцеговине и њиховим пословним јединицама на територији данашње Федерације Босне и Херцеговине. Код одређених апеланата банке су пребациле стару девизну штедњу на јединствене рачуне грађана Завода осим у одређеним предметима гдје подносиоци апелације изричито наводе да њихова девизна штедња није евидентирана на јединственом рачуну грађана.

29. Из садржаја апелација произилази да се апеланти жале на повреду права на мирно уживање имовине из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) и право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције. Сви апеланти траже да им се исплати цјелокупна девизна штедња, а неки траже да им се исплате и камате.

б) Одговор на апелацију

30. У одговору на апелације Правобранилаштво истиче да је Босна и Херцеговина доношењем Оквирног закона о приватизацији предузећа и банака у Босни и Херцеговини своја изворна права титулара државног капитала пренијела на ентитете Босне и Херцеговине. На основу овог закона ентитети су били овлашћени да донесу сопствене прописе о приватизацији, што су и учинили, тако да је, сходно прописима о приватизацији банака, све потраживање "старе девизне штедне" пренесено на терет буџета ентитета Босне и Херцеговине. Даље, Правобранилаштво наводи да су ентитети с циљем да ријеше питања старе девизне штедне донијели законе о унутрашњем дугу и спроведбене прописе којим су

регулисани регистравање старе девизне штедне и начин њене исплате. Сходно постојећем правном стању, ентитети Босне и Херцеговине су носиоци права на старој девизној штедњи, па самим тим и одговорности. Правобранилаштво напомиње да је Босна и Херцеговина потписница Споразума о питању сукцесије који у Анексу Ц регулише финансијска потраживања и дуговања. Међутим, нису донесени одговарајући документи на основу којих би се успоставио систем права и обавеза, те предлаже да се апелације у односу на Босну и Херцеговину одбију.

31. У одговору на апелације Федерално министарство наводи да је питање старе девизне штедне ријешено Законом о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације и Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације Босне и Херцеговине. Чланом 5 Закона о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације прописано је да потраживања на основу старе девизне штедне постају унутрашњи дуг Федерације, који се измирује у складу са посебним законом. Девизна штедња, која је верификована као унутрашњи дуг и као обавеза Федерације, измириће се у складу са Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације Босне и Херцеговине, односно исплатом дијела дуга у готовини, а остатак издавањем обвезница. Даље, Федерално министарство истиче да је већина апеланата стекла право на потраживање од Федерације, у складу са Законом о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације, као и право на измирење обавеза на наведени начин.

V. Релевантни прописи

32. **Уредба са законском снагом о девизном пословању** ("Службени лист Републике Босне и Херцеговине" број 2/92)

Члан 9

"За девизе на девизним рачунима и девизним штедним улозима јемчи Република."

33. **Уредба са законском снагом о девизном пословању** ("Службени лист Републике Босне и Херцеговине" број 10/94)

Члан 3

"Девизе могу да се користе само за плаћање према иностранству осим ако овом уредбом није другачије одређено."

Члан 12

"Домаћа и страна физичка лица могу девизе да држе на рачуну код банке и слободно их користе."

Члан 44

"Девизне резерве чине потраживања на рачунима у иностранству, ефективни страни новац и вриједности ипери издаји и иностранству [дејоновани] код Народне банке [Босне и Херцеговине] и [овлашћених] банака."

34. **Одлука о циљевима и задацима девизне политике** ("Службени лист Републике Босне и Херцеговине" број 13/96)

Тачка 7

"Девизна штедња грађана дејонована код бивше Народне банке Југославије, заједно са каматама на ову штедњу, рјешаваће се доношењем закона о јавном дугу Босне и Херцеговине, или на други начин у склопу укупне консолидације дуга Босне и Херцеговине заједно са међународном заједницом."

35. **Одлука о ратификацији Споразума о питањима сукцесије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије** ("Службени гласник БиХ" бр. 10/01)

У Споразуму о сукцесији СФРЈ, Анекс Ц, у релевантном дијелу предвиђа следеће:

Члан 2 став 3

" [...]"

Остала финансијска дуговања (СФРЈ) укључују:

(а) јемства СФРЈ или њене Народне банке Југославије за штедњу у чврстој валути положену код комерцијалних банака или њихових филијала у било којој држави сљедници ирије дајума кога је она прогласила независношћу;

" [...]"

Члан 7

"Јемства бивше СФРЈ или њене НБЈ за штедњу чврсте валути положену код комерцијалне банке или неке од њених филијала у било којој држави сљедници ирије дајума када је та држава прогласила независношћу предмети су иреговара без одгађања, водећи нарочито рачуна о иошреби заштитне штедне чврсте валути појединаца. Ови иреговори ће се одвијати под иокровишљством Банке за међународна иоравнања."

36. **Закон о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације** ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 27/97 и 8/99)

Члан 3

"Лице које има девизну штедњу у банкама или иословним јединицама са сједиштем на итеријорији Федерације Босне и Херцеговине изнад 100 КМ, а било је држављанин бивше Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине и на дан 31. марта 1991. године имало пребивалиште на итеријорији која сада иријада Федерацији Босне и Херцеговине ситиче иоираживања ирема Федерацији са ситањем на дан 31. марта 1992. године."

Реализација иоираживања грађана који су на дан 31. марта 1991. године имали држављанство бивше Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине, а који немају пребивалиште на итеријорији Федерације, као и других лица која имају девизна иоираживања у банкама на итеријорији Федерације, у смислу овог закона, уредиће се иосебним ироисом."

Лицима из ситава 1 овог члана с девизном штедњом до 100 ДМ банке ће на њихов захтјев ислатишћи износ штеднење."

Поираживања из ситава 3 овог члана су ислатиива након истека иериода од ири мјесеца од дана иримјене овог закона."

Члан 7

"Поираживања из члана 3 овог закона банка иреноси на јединствени рачун ишедише."

Начин иреноса иоираживања грађана ... чији се рачуни воде у банкама код којих су организационе јединице на итеријорији Федерације ирестале да раде уредиће се иосебним ироисом Федералног министарства финансија."

Члан 11

"Ошварење јединствених рачуна врши се ио званичној дужности на основу јединственог матичног броја грађана-носилаца иоираживања из овог закона."

Јединствени рачун иредсјавља церификаити грађанина."

Члан 18

"Поираживања са јединственог рачуна могу да се користе у иосиуйку ириватизације у року од двије године од дана издавања извода са јединственог рачуна, а након уииса иоираживања ио иојединим врстама."

Истеком рока из ситава 1 овог члана иоираживања на јединственом рачуну се иасе."

37. **Закон о изменама и допунама Закона о утврђивању и реализацији потраживања грађана у процесу приватизације** ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" број 45/00)

Члан 18

"Поираживања са јединствених рачуна грађана могу да се уиоирејебе у ироцесу ириватизације у року од чеири године"

од дана издавања извода са јединственог рачуна грађана, након регистрације сваког појединог пошраживања.

По истеку рока наведеног у ставу 1 овог члана пошраживања са јединствених рачуна се гасе.

Изузетно од одредби стл. 1 и 2 овог члана, носиоци стланарског права из члана 8а Закона о продаји стланова на којима постоји стланарско право ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 27/97, 11/98, 22/99 и 7/00) могу да користе пошраживања са јединственог рачуна у року од три мјесеца од дана ојере пошиса са куипродајним уговором код надлежног суда."

38. Закон о измјенама и допунама Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 45/00)

Члан 28

"Продаја из члана 26 овог закона врши се уз обавезно плаћање у новцу или цертификацима из основа стларе девизне шидење најмање 35 одсто уговорене продајне цијене.

За сваки износ плаћен у новцу или цертификациом по основу стларе девизне шидење више од 35% може да се одобри поуст од 8%."

39. Закон о измјенама и допунама Закона о приватизацији предузећа ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" број 61/01)

Члан 27

"Мала приватизација у смислу члана 26 овог закона сироводи се јавном продајом, коју је предузеће дужно да припреми и пријави надлежној агенцији (за приватизацију) у року који одреди Агенција Федерације и у року важења пошраживања грађана из Закона о ушврђивању и реализацији пошраживања грађана у пошуйку приватизације (цертификаци шид.)."

40. Закон о измјенама и допунама Закона о продаји станова на којима постоји станарско право, ступио на снагу 8. јануара 2002. године (након датума одлуке Уставног суда Федерације)

Члан 24

"Плаћање откупе цијене стлана врши се једним од плаћених средстава, и по:

а) новцем,

б) цертификацима на основу пошраживања грађана, а који су ушврђени посебним прописима.

Када се плаћање врши новцем или цертификациом из основа стларе девизне шидење, цијена стлана се умањује за 20% ушврђене откупе цијене."

41. Закон о измјенама и допунама Закона о потраживању грађана ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" број 57/03)

Члан 7

"Пошраживања из члана 3 овог закона банка, на захтјев шидење који се подноси у року до шест мјесеци од дана усвајања овог закона, преноси на јединствени рачун шидење."

Члан 11

"Отварање јединствених рачуна врши се по званичној дужности на основу матичног броја грађана-носилаца пошраживања из овог закона, а отварање јединственог рачуна по основу стларе девизне шидење врши се на захтјев шидење."

Члан 18

"Пошраживања са јединственог рачуна могу да се користе у пошуйку приватизације у року од шест година од дана издавања извода са јединственог рачуна, а након уписа пошраживања по појединим врстама."

Члан 20

"Директор Агенције за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине у року од 30 дана од ступања на снагу овог закона донијеће ушуйство о евиденцији и реализацији пошраживања са јединственог рачуна."

Члан 20а

"Агенција за приватизацију у Федерацији БиХ ће неискоришћена пошраживања по основу стларе девизне шидење која су пренијета на јединствени рачун враћити на рачун имаоца у року од 30 дана од дана подношења захтјева шидење."

Члан 20б

"Шидење које су извршиле пренос пошраживања из основа стларе девизне шидење у приватизационе инвестиционе фондове која желе да повраће на своје јединствене рачуне могу да поднесу захтјев приватизационим инвестиционим фондовима за повраћ пошраживања у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона."

42. Закон о измјенама и допунама Закона о потраживању грађана ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" број 20/04) тако да је члан 5 допуњен новим чланом 5а који гласи:

Члан 5а

"Изузетно од члана 5 овог закона пошраживање по основу стларе девизне шидење пошјаје унушрашњи дуг Федерације Босне и Херцеговине, који се измирује у складу са посебним законом, осим ако лице које има пошраживање на основу стларе девизне шидење не да изјаву да се пла пошраживања користе за намјене из члана 18 овог закона.

Изјаву из става 1 овог члана је неопозива и подноси се Федералном министарству финансија у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона."

Члан 18

"Пошраживања са јединственог рачуна могу да се користе у процесу приватизације:

- за куиповину дионица предузећа, имовине предузећа и друге имовине која се буде продавала у процесу приватизације до 30. јуна 2006. године под условом да учешће појединачно поуде не прелази 10% од укупе куиповне цијене;

- за куиповину стланова на којима постоји стланарско право до 30. јуна 2007. године у висини до 100% од укупе цијене.

Истеком рокова из става 1 овог члана пошраживања на јединственом рачуну се гасе.

Изузетно од одредбе става 2 овог члана, рок за куиповину стланова на којима постоји стланарско право може да се мијења зависно од доношења и промјена прописа о ресишуйцији."

Члан 20

"Агенција за приватизацију у Федерацији Босне и Херцеговине дославиће Федералном министарству финансија базу података о стлању неискоришћених пошраживања по основу стларе девизне шидење на јединственом рачуну у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона."

43. Закон о ушврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" број 64/04), који у релевантном дијелу гласи:

Члан 1

"Овим законом ушврђују се унушрашње обавезе Федерације Босне и Херцеговине према физичким и правним лицима настале на основу: неислаћених инвалидина, неислаћених пензија, неислаћених накнада према добављачима за робу, материјале и услуге, обавезе настале на основу неислаћених плаћа и додатака, ше остале обавезе (у

даљњем тексту: унутрашњи дуџ), односно начин појединачне верификације утврђених појраживања, као и начин њиховој измирења."

Члан 2

"Овим законом утврђује се свеобухватно измирење унутрашњеџ дуџа на начин који обезбјеђује и поддржава макроекономску стабилност и фискалну одрживост Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерација).

Унутрашњи дуџ Федерације процјењује се у износу од 1.858,9 милиона КМ. Ова процјена искључује износ обавеза за стјару девизну штедњу с обзиром на то да ће се они утврдити у постојку верификације.

Обавезе унутрашњеџ дуџа из става 1 овоџ члана измирују се исплаћом у гошовини, пућем издавања обвезница (у даљњем тексту: обвезнице) и ошћисивањем, према одредбама овоџ закона.

Измирење свих каћезорија унутрашњеџ дуџа, укључујући и стјару девизну штедњу, неће прелазити износ од 10% ГДП за 2003. годину, и то у нећо садашњој вриједности за све планирани исплаће свих каћезорија унутрашњеџ дуџа."

Члан 3

"Унутрашњи дуџ Федерације износи 1.858,9 милиона КМ, искључујући износ обавезе за стјару девизну штедњу који ће се утврдити у постојку верификације, а чине ља:

ошћће обавезе у износу од 947,9 милиона КМ,

обавезе на основу кредитна комерцијалних банака у износу од 11 милиона КМ,

обавезе за стјару девизну штедњу у износу који ће се утврдити према верификацији обавеза на начин проишан у члану 12 овоџ закона."

Члан 9

"Федерација преузима обавезе на основу стјаре девизне штедње осћварене у најнићим пословним јединицама банака (експозитурa или агенција) на штериторији Федерације. Уколико банка нема пословних јединица, онда се сматра да је сјединиће банке најнића пословна јединица.

Обавезе на основу стјаре девизне штедње, дефинисане ставом 1 овоџ члана, не обухватјају обавезе на основу стјаре девизне штедње дейоноване у Љубљанској банци и Инвестбанци с обзиром на то да ће се оне рјешавати у процесу сукцесије имовине бивше СФРЈ.

Обавезе на основу стјаре девизне штедње из члана 3 овоџ закона Федерација ће измирити исплаћом у гошовини и издавањем обвезница.

Камаће на стјару девизну штедњу од 1. јануара 1992. године се ошћисују."

Члан 10

"Кад се изврши верификовање појраживања за стјару девизну штедњу, на начин предвићен чланом 12 овоџ закона, Влада Федерације ће посебним проишом утврдити метод и висину исплаће у гошовини за стјару девизну штедњу сваком физичком лицу, носиоци стјаре девизне штедње, до износа проишаног у члану 2 овоџ закона."

Члан 11

"Гошовинске исплаће за стјару девизну штедњу из члана 10 овоџ закона извршиће се из бућета Федерације у периоду од четири године, почев од фискалне године када се заврши постојак верификовања стјаре девизне штедње."

Члан 12

"Верификовање свих појраживања за стјару девизну штедњу вршиће се на основу базе података која је усћановљена Законом о утврђивању и осћваривању појраживања грађана у постојку приватизације ("Службене

новине Федерације БиХ" бр. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 32/01, 57/03, 20/04) и другим проишима донесеним на основу закона и база података које посједују банке.

Процес верификације појраживања за стјару девизну штедњу завршиће се у року од девети мјесеци од дана стиуања на снаћу овоџ закона.

Федерални министјар финансија донијеће подзаконске акће о верификацији свих појраживања за стјару девизну штедњу у року од 90 дана од дана стиуања на снаћу овоџ закона."

Члан 13

"За обавезе за стјару девизну штедњу које не буду измирене исплаћом у гошовини, у складу са чл. 9 и 10 овоџ закона, издаће се обвезнице до износа који је пошребан за измирење кумулативних појраживања."

Члан 14

"Кад се изврши верификовање појраживања за стјару девизну штедњу на начин предвићен чланом 12 овоџ закона, Влада Федерације ће посебним проишом утврдити модел издавања обвезница проишсујући рок досицеја обвезница, висину камаће на обвезнице и дужину грасе периода, а до износа који се утврди као главница у процесу верификовања појраживања на основу стјаре девизне штедње до износа проишаног у члану 2 овоџ закона.

Како би обезбједила додатна финансијска средства носиоцима обвезница из члана 13 овоџ закона, Влада Федерације, у својству дионичара а према ваћем проишима, својом одлуком расћоредиће до 15% дивиденде из привредних друштва са државним каићталом како би ошћуљивала јавне обвезнице пућем понуде по шржишној цијени, исплаћујући их како је предвићено годиншњим бућетом, почев од обвезница са најнићом номиналном вриједности и проћресивно кренувши ка обвезницама са вишом номиналном вриједности."

Члан 15

"Влада Федерације ће шри одсто износа који се осћвари од продаје предузећа ЈП "БХ Телеком", ЈП "Електропривреде БиХ" д.д., ЈП "Електропривреде ХЗХБ" д.д. и "Хрватске телекомуникације" д.о.о. Мосћар ућлашћити на посебан рачун.

Средства осћварена на посебном рачуну из става 1 овоџ члана користиће се с циљем пријевременог ошћућа обвезница на основу стјаре девизне штедње по шржишној цијени, и то укључујући приоритет у исплаћи - ошћућу обвезница сошћвеника стјаре девизне штедње и то понудом ошћуљивања обвезница са најнићом номиналном вриједности, а заћим обвезница са вишом номиналном вриједности.

Федерални министјар финансија донијеће подзаконске акће о начину расћолагања средствима дейонованим на рачуну из прећходноџ става, односно о модалитетима исплаће сошћвеника обвезница, према осћварењу средстава из овоџ члана."

Члан 21

"Обвезнице за измирење обавеза за стјару девизну штедњу и раћних појраживања су вриједности паири које издаје у цијелости или дјелимично Босна и Херцеговина (у даљњем тексту: вриједности паири БиХ) у име Федерације или Федерација (у даљњем тексту: вриједности паири Федерације) према посебном проишсу.

Обвезнице издаће за измирење обавеза за стјару девизну штедњу и раћна појраживања су ушрживе и преносиве и издају се и воде само у елексионској форми.

Сви услови везани за обвезнице утврђују се одлуком Владе Федерације и посебним проишом.

За прерачуна обавеза на основу стари девизне штедне и ратних изражавања у КМ користи се средњи званични курс Централне банке Босне и Херцеговине који важи на дан доношења одлуке Владе Федерације о емисији обвезница у смислу овог закона.

Обвезнице издаје за измирење обавеза из става 2 овог члана представљају унутрашњи дуг Федерације у складу са посебним прописом.

Федерално министарство финансија управљаће рачунима са којих се средства која су положена могу да подижу с циљем исплате обвезнице."

Члан 22

"Обвезнице Федерације не подлијежу прописима и одобрењу Комисије за вриједносне валире Федерације Босне и Херцеговине."

Члан 24

"Федерација гарантује за обвезнице издаје у складу са одредбама овог закона за измирење унутрашњег дуга."

Члан 26

"Влада Федерације ће у року од 30 дана од дана стицања на снагу овог закона донијети подзаконске акте за утврђивање приоритета међу категоријама обавеза за измирење изражавања у складу са ставом 2 члана 7, чланом 8 и чланом 11 овог закона."

44. Закон о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 63/04)

Члан 1

"Овим законом се уређују послови, начин и рокови утврђивања и измирења унутрашњег дуга Републике Српске према физичким и правним лицима у укупном износу од 1.761,7 милиона КМ."

Члан 3 став 1 тачка 2

"Под унутрашњим дугом, у смислу овог закона, подразумевају се:

2. обавезе по основу девизне штедне дејоноване код банака на територији Републике Српске до 31. децембра 1991. године (у даљњем тексту: стара девизна штедна) у износу од 774,9 милиона КМ."

45. Одлука Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине 8. јануара 2001. године утврдио је да чланови 3, 7, 11 и 18 Закона о потраживањима грађана нису у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине. Суд је установио да су ти чланови у супротности са чланом 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију и тиме у супротности са чланом II А.2(1)(к) Устава Федерације Босне и Херцеговине и Амандманом 5. Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине није наредио никакве посебне измјене и допуне или на неки други начин прописо прелазне одредбе према којим би релевантни чланови требало да буду примјењени.

Одлука Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

"Уставом Федерације Босне и Херцеговине чланом II А. 2 (1)(к) и Амандманом V утврђено је да ће Федерација обавиједити примјену највишег нивоа међународно признаних права и слобода утврђених у документима наведеним у Анексу овог устава [...].

Утврђујући уставности чл. 3, 7, 11 и 18 Закона о утврђивању и реализацији изражавања грађана у процесу приватизације са наведеним уставним одредбама и чланом I став 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију о људским правима и основним слободама, Суд је утврдио да одредбе чл. 3, 7, 11 и 18 Закона о утврђивању и реализацији изражавања

грађана у процесу приватизације нису у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине."

Одлука Уставног суда Федерације објављена је 9. марта 2001. године у "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине" број 7/01.

Чланом 12(б) дијела IV(ц) Устава Федерације предвиђа се да ако Уставни суд Федерације утврди да закон, усвојени или предложени закон или други пропис Федерације или било кој кантона или општине није у складу са овим уставом, тај закон или други пропис неће се примјењивати, односно стићи на снагу осим уколико се измјени на начин који пропис Суд, или уколико Суд не утврди прелазна рјешења, која не могу да буду на снази дуже од шест мјесеци."

46. Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине број У 14/05 од 2. децембра 2005. године у релевантном дијелу гласи:

"Утврђује се да Закон о измирењу обавеза по основу стари девизне штедне Брчко Диспикта Босне и Херцеговине ("Службени гласник Брчко Диспикта БиХ" број 27/04) и одредбе Закона о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 66/04) и Закона о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 63/04) који се тичу стари девизне штедне нису у складу са чланом III Устава Босне и Херцеговине.

Укидају се у складу са чланом 63 став 2 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине:

Закон о измирењу обавеза по основу стари девизне штедне Брчко Диспикта Босне и Херцеговине ("Службени гласник Брчко Диспикта БиХ" број 27/04),

у Закону о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 66/04): члан 2 став 2 у дијелу који гласи: 'Ова процјена искључује износ обавеза за стари девизну штедњу с обзиром на то да ће се он утврдити у процесу верификовања', члан 2 став 4 у дијелу који гласи: 'укључујући и стари девизну штедњу', члан 3 став 1 у дијелу који гласи: 'искључујући износ обавезе за стари девизну штедњу који ће се утврдити у процесу верификовања', члан 3 став 1 тачка 3, члан 3 став 2 у дијелу који гласи: 'изузет за стари девизну штедњу', чл. 9 до 16, члан 21 став 1 у дијелу који гласи: 'обавеза за стари девизну штедњу', члан 21 став 2 у дијелу који гласи: 'измирење обавеза за стари девизну штедњу' и члан 21 став 4 у дијелу који гласи: 'старе девизне штедне',

у Закону о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 63/04): члан 3 став 1 тачка 2, члан 4 став 1 тачка 4. у дијелу који гласи: 'искључујући судске одлуке и одлуке других надлежних органа по основу стари девизне штедне из члана 3 став 1 тачка 2 овог закона', члан 9 став 1 тачка 2 у дијелу који гласи: 'искључујући судске одлуке и одлуке других надлежних органа по основу стари девизне штедне из члана 3 став 1 тачка 2 овог закона' и чл. 11 до 18."

VI. Допустивост

47. У складу са чланом VI(36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу, када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

48. У складу са чланом 16 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви делотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем правном лијеку ког је користио.

49. У складу са чланом 16 став 3 Правила Уставног суда, Уставни суд може изузетно да разматра апелацију и када нема

одлуке надлежног суда, уколико апелација указује на озбиљна кршења права и основних слобода које штити Устав Босне и Херцеговине или међународни документи који се примјењују у Босни и Херцеговини.

50. Правило исцрпљивања правних лијекова захтијева да апелант дође до коначне одлуке. Коначна одлука представља одговор на последњи правни лијек, који је дјелотворан и адекватан да испита нижестепену одлуку како у чињеничном, тако и у правном погледу. При томе апелант одлучује да ли ће користити правни лијек без обзира на то да ли се ради о редовном или ванредном правном лијеку. Одлука којом је правни лијек одбачен зато што апелант није испоштовао формалне захтјеве правног лијека (рок, плаћање такси, форма или испуњење других законских услова) не може да се сматра коначном. Коришћење таквог правног лијека не прекида рок од 60 дана прописан чланом 15 став 3 Правила Уставног суда (види Рјешење Уставног суда, У 15/01, од 4. и 5. маја 2001. године).

51. У складу са наведеним, Уставни суд ће размотрити да ли постоје дјелотворни правни лијекови и, ако постоје, да ли су апеланти доказали да су их исцрпили, те да ли су доказали да су апелације поднесене у року од 60 дана од дана када је донесена коначна одлука.

52. Уставни суд, на првом мјесту, напомиње да је при примјени принципа исцрпљивања правних лијекова потребно да се испита у сваком поједином случају да ли је правни лијек дјелотворан или не према релевантним законима државе.

53. На појединца не може да се стави претјерани терет у откривању који је најдјелотворнији пут којим би дошао до остваривања својих права (види, Уставни суд Босне и Херцеговине, Одлука број У 18/00 од 10. маја 2002. године, тачка 40, "Службени гласник Босне и Херцеговине" број 30/02). Дјелотворност правног лијека не огледа се само у чињеници да је он правно и формално предвиђен већ и да је у пракси ефикасан. Основна људска права, која штите Европска конвенција и Устав Босне и Херцеговине, морају да буду стварна и дјелотворна како у закону, тако и у пракси, а не илузорна и теоретска. Правни лијекови који су предвиђени за заштиту права морају да буду физички доступни, не смију да буду ометани актима, пропустима, одгађањима или немаром власти, те морају да буду у стању да штите предметна права (види, Уставни суд Босне и Херцеговине, Одлука број У 36/02 од 30. јануара 2004. године, тачка 25, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 9/04).

54. Поводом тога Уставни суд подсјећа да је у Босни и Херцеговини већ етаблирана пракса да подносиоци апелације могу да се обрате директно Уставном суду Босне и Херцеговине у случају када нема дјелотворних правних лијекова у вези са одређеним уставним правом и правима из Европске конвенције. Тако је у свим случајевима када поступак неразумно дуго траје закључено да у Босни и Херцеговини не постоји правни лијек против тврдње да је у одређеном случају повријеђено право на одлучивање у разумном року. Због тога, апеланти нису морали да се обрате нити једном домаћем органу, већ директно Уставном суду Босне и Херцеговине или раније Дому за људска права, односно Комисији за људска права при Уставном суду Босне и Херцеговине, и тврде повреду цитираног права (види, Уставни суд Босне и Херцеговине, Одлука број АП 769/04 од 30. новембра 2004. године, тачка 23, са упутством на даљњу праксу Европског суда за људска права). Даље, Дом за људска права је јасно навео да чињеница да поступак још траје неће спријечити Дом да испита жалбене наводе подносиоца пријаве у вези са дужином поступка (види, Одлука о прихватљивости и меритуму, СН/99/1972, М.Т. *и против Републике Српске*, од 3. јула 2003. године, тачка 27). Исти случај је био са правом приступа суду у коме је закључено да Босна и Херцеговина и њене подржавне територијалне цјелине нису предвидјеле правни лијек против повреде права приступа суду (види, на примјер, Одлуку о прихватљивости и меритуму Комисије,

Дмитијар Арула против Федерације Босне и Херцеговине, од 8. и 9. марта 2005. године, тачка 55; Уставни суд Босне и Херцеговине, Одлука број У 19/00 од 4. маја 2001. године, тачка 12, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 27/01).

55. Уставни суд наводи да је прва индиција недјелотворног правног система у погледу исплате старе девизне штедне чињеница да Босна и Херцеговина још увијек није почела да исплаћује девизну штедњу. Сем тога, неки од апеланата су покренули поступке пред домаћим судовима како би им се исплатила готовина са њихових рачуна. Ниједан од апеланата до сада у томе није успио. На крају, сама законска рјешења тренутно не дозвољавају да се правоснажне пресуде из ове проблематике извршавају, јер су предвиђени други модалитети исплате старе девизне штедне.

56. С обзиром на наведено, Уставни суд сматра да не постоје дјелотворни правни лијекови који су доступни апелантима а које би требало да исцрпе. У овим околностима Уставни суд није спријечен да разматра апелације. Треба напоменути да је захтјев за исплату правни захтјев који се формално, али и фактички, протеже од самог почетка немогућности да се штедишама исплате њихове девизне штедне. Сходно томе, иако је настала прије 14. децембра 1995. године, правна ситуација је непромијењена до данас. Ради се, значи, о класичном случају тврдње континуиране повреде (види, између осталих, Дом за људска права, СН /99/1900 и 1901, *Д.С. и Н.С. против Федерације Босне и Херцеговине*, одлуке о прихватљивости и меритуму од 6. марта 2002. године, тачка 49; Уставни суд Босне и Херцеговине, Одлука број У 23/00, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 10/01).

57. Имајући у виду одредбе члана VI(3б), члана 16 ст. 1, 2, 3 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметне апелације испуњавају услове из наведених чланова у погледу допустивости.

VII. Меритум

58. Апеланти се жале да им је повријеђено право на имовину из члана II(3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на имовину

59. Члан II(3к) Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

"3. Набрајање њива

Сва лица на њивама Босне и Херцеговине уживају људска њива и слободу из става 2 овог члана, а она обухватају:

[...]

к) *Право на имовину.*"

60. Члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију гласи:

"Свако физичко или њивно лице има њиво на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лиштен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и ошћим начелима међународног њива.

Преходне одредбе, међушћим, ни на који начин не ушћу на њиво државе да њивмејуње ѡакве законе које смѡира ѡшћребним да би надзирали коришћење имовине у складу са ошћим интересима или да би обезбједила најлашћу ѡреза или ѡрић доприноса или казни."

61. Апеланти се жале да су њихова права повријеђена одбијањем банака и учесника у поступку пред Уставним судом да им исплате девизну штедњу и конверзијом те штедне у сертификате за приватизацију без њиховог знања и сагласности. Даље, апеланти тврде да радњама које је предузела Федерација није успостављена правична равнотежа између јавног и приватног интереса, а резултат тога је настављање повреда њихових права на имовину.

62. Сходно јуриспруденцији Европског суда за људска права, члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију обухвата три различита правила. Прво, које је изражено у првој реченици првог става и које је опште природе, изражава принцип мирног уживања у имовини. Друго правило, у другој реченици истог става, покрива лишавање имовине и ограничава га извјесним условима. Трећи, садржан у другом ставу, дозвољава да државе потписнице имају право, између осталог, да контролишу коришћење имовине у складу са општим интересом, спровођењем оних закона које сматрају да су потребни за тај циљ (види, Уставни суд Босне и Херцеговине, Одлука број У 3/99 од 17. марта 2000. године, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 21/00).

63. Узимајући у обзир претходну тачку ове одлуке, слиједи да Уставни суд мора да одговори на три питања. Прво, да ли права у вези са старом девизном штедњом могу да се сматрају имовином у смислу члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију? Друго, ако се сматрају имовином, да ли се постојећом законском регулативом или недостатком регулативе Босна и Херцеговина, тј. Федерација Босне и Херцеговине мијеша у та права тако да укључује заштиту члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију? Треће, ако је члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију укључен, да ли је према том члану мијешање оправдано?

Да ли се ради о имовини апеланата?

64. Сходно установљеној пракси, ријеч имовина укључује широк обим имовинских интереса који треба да се штите (види пресуду бивше Европске комисије за људска права, *Wiggins и други против Уједињеног Краљевства*, апликација број 7456/76, Одлуке и извјештаји (О.И.) 13, ст. 40-46 (1978)), а који представљају економску вриједност. Концепт имовине има аутономно значење, а доказивање утврђеног економског интереса може да буде довољно ако се установи право заштићено Европском конвенцијом при чему питање да ли су имовински интереси признати као законско право у домаћем правном систему није значајно (види Европски суд за људска права, *Tre Traktörer Aktibolag против Шведске*, пресуда из 1984. године, серија А, број 159, став 53).

65. Дом за људска права у својој ранијој пракси, у неколико прилика, установио је да стара девизна штедња представља имовину у смислу члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Дом је утврдио да, без обзира на финансијску ситуацију банака и општу економску ситуацију у држави и Федерацији Босне и Херцеговине, те ограничења у подизању старе девизне штедне *de facto* блокирања те штедне, новац који је депонован на рачунима подносилаца пријава представља економску вриједност. Потраживања подносилаца пријава код банака по основу њихове девизне штедне тако представљају *власнички* право у смислу члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију (види Одлуку Дома број 97/48 и др., *Поройаи и други*, тачка 161).

Наводне повреде од Босне и Херцеговине

Да ли се Босна и Херцеговина умијешала у право апеланата на имовину?

66. Уставни суд, прије свега, напомиње да је у предмету *Поройаи и др.* Дом јасно утврдио да се Босна и Херцеговина мијешала у право подносилаца пријава на имовину због чињенице да је пропустила да обезбједи *штедњима старе девизне штедне њихово право на мирно уживање њиховог власничког права*. Ово значи *улићавање у њихово право*. Више од три године касније, у одлуци *Ђурковић и др.* (види Одлуку Дома број СН/98/377 и др., *Ђурковић и други против Босне и Херцеговине и Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске*), Дом је потврдио мијешање Босне и Херцеговине у исто право подносилаца пријава. Од доношења ове одлуке држава није донијела нити један правни акт којим би регулисала ово питање. С друге стране, исплата старе девизне штедне није извршена у било ком облику. Због тога, Уставни

суд сматра да је Босна и Херцеговина наставила да се мијеша у право подносилаца пријава на имовину. Такође, несумњиво је да се Босна и Херцеговина умијешала у право апеланата на имовину због чега је неопходно да се испита да ли је оправдано овакво *улићавање* државе да регулише питање старе девизне штедне.

Да ли је мијешање оправдано?

67. Прије ступања на снагу Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини држава је била законодавно активна у погледу старе девизне штедне. Наиме, Република Босна и Херцеговина је усвојила законе и прописе у вези са девизном штедњом (види Одлуку Дома број СН/97/48, *ibid.*, тачка 88-91; тачка 1064). Члан 9 став 3 Уредбе из 1992. године предвиђао је да Република даје гаранцију за девизну штедњу, а члан 12 Уредбе из 1994. године стимулисао је грађане да могу слободно да користе своју штедњу. Имајући у виду да је чланом 144 Уредбе из 1992. године одређено да исплате девизне штедне грађана уложене код Народне банке Југославије треба да се одреде посебним прописом, Уставни суд сматра да је установљено да се изричито гаранција и обећање да штедња може слободно да се користи нису односили на стару девизну штедњу, него само на нове штедне улоге које су грађани почели да улажу у вријеме када је усвојена законска регулатива Републике. Ипак, остављајући стару девизну штедњу за рјешавање посебним прописом, Република је имплицитно признала одговорност за ову штедњу. Одлуком од 9. априла 1995. године не само да је појачано ово имплицитно признање већ је јасно наведено да ће се питање старе штедне рјешавати усвајањем државног закона о јавном дугу Републике.

68. Иако је Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини ступио на снагу након датума који су наведени у претходној тачки, Уставни суд понавља да, сходно члану I Устава Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина наставља своје правно постојање сходно међународном праву као држава и тако наслеђује статус бивше Републике Босне и Херцеговине. Уставни суд се, даље, позива на Анекс II/2 Устава Босне и Херцеговине, којим је прописан континуитет правних прописа, сходно коме *сви закони, прописи и судски исцљовници, који су на снази на територији Босне и Херцеговине у тренутку када Устав ступи на снагу, остаће на снази у оној мјери у којој нису у супротности са Уставом док другачије не одреди надлежни орган власти Босне и Херцеговине*. *In conclusio*, сви општи акти који су усвојени до ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине остају на снази у пуном обиму све док другачије не одреди надлежни орган власти Босне и Херцеговине. Тиме су и обавезе које је имала Република Босна и Херцеговина, а које су описане у претходној тачки, прешле на државу без икаквих ограничења. Другим ријечима, видљив је континуитет обавезе државе од периода распада бивше СФРЈ па све до 14. децембра 1995. године, када је Устав Босне и Херцеговине ступио на снагу. У том својству Босна и Херцеговина учествује у преговорима који се тичу сукцесије имовине СФРЈ.

69. Након ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине, држава је добила нове обавезе које се односе на питања имовинских права у смислу члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. У аLINEИ 4 Преамбуле Устава, која има нормативни карактер, у складу са одлуком Уставног суда Босне и Херцеговине (види дјелимичну Одлуку број У 5/98 III од 30. јуна и 1. јула 2000. године, тачка 17), прописано је да је држава обавезна да *подстиакне ошће благосијање и економски развој кроз заштитиу приватне својине и унапређење тржишне привреде*. Чланом I/4 Устава Босне и Херцеговине стимулисани су, између осталог, слобода кретања капитала широм Босне и Херцеговине и гарантовање јединственог тржишта, а чланом II/1 су *Босна и Херцеговина и оба ентитетска [обавезна] да обезбједи највиши ниво међународно признаних људских права и основних слобода*. Осим тога, чланом II/6 Устава Босне и Херцеговине *Босна и*

Херцеговина и сви судови, установе, органи власти, те органи којима посредно руководе ентитети или који дјелују унутар ентитета подвргнути су, *односно примјењују људска права и основне слободе на које је указано у ставу 2.* На крају, *[и] права и слободе предвиђени у Европској конвенцији за заштити људских права и основних слобода и у њеним протоколима се директно примјењују у Босни и Херцеговини. Ови акти имају приоритет над свим осталим законима.*

70. С друге стране, у погледу проблема девизне штедне држава је наставила законодавне активности након ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине. Тако је Одлуком од 10. априла 1996. године потврђена Одлука од 9. априла 1995. године којом је прописано да *девизна штедња грађана дејанована код бивше Народне банке Југославије, заједно са каматама на ову штедњу, рјешаваће се доношењем закона о јавном дугу Босне и Херцеговине или на други начин у складу укупне консолидације дуга Босне и Херцеговине заједно са међународном заједницом.* Држава је 22. јула 1998. године, односно 19. јула 1999. године, усвојила Оквирни закон о приватизацији банака и предузећа који је само формулисао одређене опште принципе у приватизацији. Упркос овој законодавној активности, а у складу са уставним обавезама државе, Дом је у својој одлуци о девизној штедњи грађана, СН/97/48 (*ibid.*, тачка 164), закључио да је држава одговорна за повреду члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, јер је пропустила да предузме одређену радњу и тако оставила *штеднице у ситуацији у којој није било јавног основа по коме су они могли да траже исплату своје штедне, било директно од банака или индиректно од државе кроз плаћање јавног дуга.* Оваква ситуација је настављена до октобра 2003. године, када је Дом у својој одлуци СН/98/377 и др. (*ibid.*, тачка 204) у вези са штедним улозима грађана закључио:

[...] да Босна и Херцеговина остаје одговорна за налаз заједничког рјешења за проблем старих банковних рачуна. Босна и Херцеговина је укључена у државне преговоре у вези са питањима као што су одговорности банака из иностранства (као што су Љубљанска банка и Унионбанка, бивша Југобанка), права економске сукцесије и друга питања која утичу на имаоце девизних штедних рачуна, укључујући и односиоце ових тријанга. Дом, због тога, налази да су се пријаве прихватајуће прилив Босне и Херцеговине у вези са чланом 1 Протокола број 1 уз Конвенцију.

71. Сходно Закону о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 44/04), очигледно произишало да Босна и Херцеговина, тј. држава, не подразумијева штедњу грађана као свој дуг, већ дуг ентитета. Другим ријечима, сва активност у погледу *старе девизне штедне* грађана пренесена је на ентитете и Дистрикт Брчко, који су питање старе девизне штедне регулисали релевантним законима о унутрашњем дугу. На тај начин јасно је да се држава *de facto* и *de jure* одрекла обавеза које су произишале из легислативе донесене од 1992. до 1999. године, укључујући и обавезе из Устава Босне и Херцеговине.

72. Што се тиче обавеза државе које произилазе из легислативе донесене од 1992. до 1999. године, држава није донијела нити један акт којим би ставила ван снаге постојећу легислативу, а којом је у то вријеме директно преузела обавезе по основу старе девизне штедне. Проблем би могао да буде ријешен примјеном принципа *lex posterior derogat lex priori*, чиме би ентитети и Дистрикт Брчко могли да преузму обавезу самосталног гарантовања имовинских права по основу старе девизне штедне. Међутим, у овом случају ради се о обавези државе (осим оних које произилазе из државних позитивно-правних прописа) коју држава Босна и Херцеговина није могла да пренесе ентитетима и Брчко Дистрикту да регулишу ову материју. Стара девизна штедња, након 14. децембра 1995. године, представља конституисано имовинско право у смислу члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, члана II(2к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1

став 11 Споразума. Значи, ради се о имовинским правима која су јасно дефинисана обавеза државе, а држава не може да пребаци ентитетима и Брчко Дистрикту одговорност да их штити (на начин на који је то учињено). Због тога, ефикасна заштита ових права не би могла да буде могућа да правна позиција подносилаца апелације није заштићена Споразумом и Уставом Босне и Херцеговине. Држава не може да се ослободи гарантовања поштовања овог права покушајем да пребаци одговорности, у смислу регулисања и имплементације, на ентитетске институције и институције Брчко Дистрикта, без обезбјеђивања довољно правних гаранција да ће ове институције дјеловати у складу са, између осталог, стандардима из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

73. Уставни суд је свјестан да је питање унутрашњег дуга велико оптерећење за ентитете. Њихова солвентност је интерес државе, јер од тога директно зависи и моћ државе, њена макроекономска стабилност. Држава, с циљем да одбрани форму и врсту свог политичког постојања, може и мора да предузме све потребне мјере. Сходно томе, држава мора да обезбједи функционисање свих надлежних територијалних цјелина у смислу уређених дијелова финансијске привреде, који ће и у будућности бити изложени великим проблемима и ризицима (на примјер, најављена рјешавања проблема реституције). То може да се постигне само тако да држава законским актом утврди јединствене принципе за цијелу територију, који би били резултат економске анализе макроекономске стабилности државе у контексту постојећег проблема.

74. У вези с тим, сходно члану III(1д) Устава Босне и Херцеговине, у надлежности државних институција је монетарна политика. Штавише, члан VII Устава означава Централну банку Босне и Херцеговине као једини надлежни орган за монетарну политику у цијелој земљи. Тачно је да Централној банци није дато овлашћење да регулише рад банака уопште или посебно девизну штедњу. Међутим, садашња штедња са предметних банковних рачуна не исплаћује се преко банака, већ директно из ентитетских буџета, што се одражава на проток новца и девиза и тако утиче на монетарну политику за коју је Централна банка, као државна институција, одговорна. Сходно томе, банковни систем, осим Централне банке Босне и Херцеговине, нема улогу у питању старе девизне штедне.

75. Члан I/4 Устава Босне и Херцеговине обавезује државу да регулише питање јединственог тржишта у Босни и Херцеговини у које спада, између осталог, промет капитала. Јединствено тржиште и либерализација тржишта капитала обухватају искључивање сваког ограничења, тј. не само дискриминишућих мјера него и свих других мјера које, без обзира на то што немају карактер дискриминације, оптерећују одређене групе више него друге. Уставни суд примјењује да је исто питање, за које је држава одговорна и које је на исти начин било третирано све док нису донесени ентитетски закони о регулисању овог проблема, укључујући Дистрикт Брчко, регулисано на неједнак начин. Тако, на примјер, Федерација Босне и Херцеговине предвиђа исплаћивање, *inter alia*, у новцу у периоду од четири године (члан 11 Закона), а доспјеће обвезница још није регулисано. Република Српска је предвидјела друге модалитете новчане исплате (члан 15 Закона), а обвезнице имају рок доспјећа 30 година (члан 16 став 1 тачка 1). Дистрикт Брчко је предвидио рок од три године за новчану исплату (члан 2 став 1 Закона), а обвезнице имају рок доспјећа 25 година (члан 2 став 2а Закона). Неједнако третирање је последица пребацивања проблема са државе на ентитете и Брчко Дистрикт. На тај начин различито законско третирање, осим на закон о слободном тржишту, битно и директно ће утицати на тржиште обвезницама у Босни и Херцеговини, као јединствени тржишни простор. С друге стране, стара девизна штедња је била и принципијелно остала државни проблем. У вези с тим, Уставни суд напомиње да је

држава обавезна да поштује општи принцип једнакости у правима, како то прописује Устав Босне и Херцеговине, и то не само уставних права већ свих права која су прописана законом. Право на једнакост је уставно право и односи се на сва законска права. Ниједан законодавац не може да буде ослобођен те обавезе. Држава мора дати гаранције да су различита законска рјешења на подржавним нивоима неопходне мјере да би се заштитило функционисање финансијске привреде, монетарног система итд. државе. Међутим, различите мјере и различито третирање, који утичу на јединствено тржиште капитала, дозвољени су уколико испуњавају претпоставке принципа пропорционалности (види Суд за правду, пресуда предмет Ц-423/98, *Alfredo Albore*, Збирка 2000, стр. I-5965).

76. Дозвољавајући да ентитети и Брчко Дистрикт преузму операционализацију и одговорност за исплату старе девизне штедње, држава није дала нити једну гаранцију да ће исплата како у новцу, тако и у форми обвезница бити реализована. Уставни суд сматра да је неопходно да држава да одређене гаранције у том смислу. Наиме, сходно теорији идентитета страна, Републике Босне и Херцеговине и Босне и Херцеговине, а која јасно произилази из члана I Устава Босне и Херцеговине, према коме Босна и Херцеговина наставља правно да постоји према међународном праву као држава и тако наслеђује статус бивше Републике Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина има позицију дужника. Не би било у складу са принципом правне државе да се држава, као дужник, у потпуности ослободи своје обавезе, тако што би, преношењем своје надлежности, дала гаранције да ће испунити своје обавезе. Због тога, Уставни суд не може да прихвати гаранцију коју дају ентитети, а поготово не гаранцију да ће новац бити обезбјеђен приватизацијом јавних предузећа, узимајући у обзир њене досадашње резултате. На крају, давање гаранције омогућило би да ојача осјећање да постоји принцип континуитета, у смислу члана I Устава Босне и Херцеговине, и добре вјере у њега. Наиме, апеланти као вјеровници, у тренутку склапања правног посла са државним банкама, нису били оптерећени ризиком да ће њихова девизна штедња кад-тад пропасти или постати неутужива. Стога, Уставни суд сматра да је држава одговорна за то да се ојача осјећање добре вјере у континуитет правног система постојања.

77. Због свега изнесеног, Уставни суд сматра да држава мора на одређени начин да регулише наведену проблематику, од чега ће директно зависити и успјех предвиђеног модалитета исплате старе девизне штедње. Уставни суд сматра да држава није обавезна да у потпуности регулише ова питања. Ипак, начелно регулисање ових питања, а, прије свега, питања давања гаранције за исплату од одређене релевантне међународне институције капитала, уједначавање стандарда на цијелој територији државе, водећи при томе рачуна о остваривању јединственог тржишта у Босни и Херцеговини и макроекономској стабилности државе, водиће томе да право на имовину не буде угрожено у будућности, тј. да законска регулатива испуни стандарде који су наметнути позитивном обавезом држави, а која произилази из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Уставни суд напомиње да је законодавац најкомпетентнији, узимајући у обзир практична становишта, да одлучи која су то питања на терену која принципијелно морају да се имају у виду.

78. С обзиром на то да држава Босна и Херцеговина није донијела одређени оквирни закон којим би начелно регулисала ова питања, Уставни суд сматра да је Босна и Херцеговина пропустила да дјелотворно заштити право апеланата на имовину, чиме је повриједила своје позитивне обавезе које произилазе из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Наводне повреде од Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске

79. Уставни суд мора да одлучи да ли, у оквиру најновијих законских промјена, правна ситуација у Федерацији Босне и Херцеговине и Републици Српској у вези са старом девизном

штедњом наставља да крши члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

80. Уставни суд, прије свега, понавља да се у предметним случајевима ради о имовини подносилаца апелација. Сходно томе, Уставни суд мора да утврди да ли се постојећом законском регулативом Федерација Босне и Херцеговине и Република Српска мијешају у та права тако да укључује заштиту члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Осим тога, Уставни суд мора да испита, ако се ради о мијешању у то право, да ли је сходно том члану мијешање оправдано.

Да ли се ради о мијешању Федерације Босне и Херцеговине у право апеланата на имовину и, ако је одговор потврђан, да ли се оно састоји у контроли или лишавању права на имовину?

81. Одлуком Уставног суда Босне и Херцеговине број У 14/05 од 2. децембра 2005. године утврђено је да одредбе Закона о утврђивању и начину измиривања унутрашњих обавеза Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" број 66/04), као и одредбе Закона о утврђивању и начину измиривања унутрашњег дуга Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 63/04) које се тичу старе девизне штедње нису у складу са чланом III Устава Босне и Херцеговине, те се укидају.

82. Наведеном одлуком [...] *Уставни суд сматра да је Босна и Херцеговина, у оквиру својих надлежности у смислу члана III/5а) Устава Босне и Херцеговине, а с циљем да испуни своје обавезе из Анекса 6 Општег оквирног споразума, надлежна да донесе законодавни оквир за рјешавање ишћања старе девизне штедње, и то на јединствени начин за све грађане Босне и Херцеговине. Тек по испуњењу тог услова ентитетски и Брчко Дистрикт моћи би, у оквиру појерених овлашћења, да регулишу то ишћање у складу са принципима претходно утврђеним јединственим законодавством на нивоу Босне и Херцеговине. Уставни суд закључује да Босна и Херцеговина није могла да се ослободи обавезе да гарантује ишћивање конституисаних имовинских права ималаца девизне штедње а да претходно не обезбјеђи довољно гаранција за адекватно рјешавање овог проблема, доношењем законодавног оквира за рјешавање ишћања старе девизне штедње, и то на јединствени начин за све грађане Босне и Херцеговине, у складу са, између осталог, стандардима из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.*

83. Укидањем одредби Закона о утврђивању и начину измиривања унутрашњих обавеза Федерације Босне и Херцеговине и одредби Закона о утврђивању и начину измиривања унутрашњег дуга Републике Српске у вези са старом девизном штедњом, доношење законодавног оквира за рјешавање питања старе девизне штедње пренесено је на Босну и Херцеговину.

84. Анекс 6 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Општи оквирни споразум) представља споразум о људским правима у коме су се Република Босна и Херцеговина, Федерација Босне и Херцеговине и Република Српска договориле да ће поштовати људска права, и то тако што ће "[...] обезбјеђивати свим лицима унутар њихове јурисдикције највиши ниво међународно признатих људских права и фундаменталних слобода, укључујући права и слободе који су обезбјеђени Европском конвенцијом и њеним протоколима и осталим међународним споразумима који су наведени у додатку на овај анекс. То су: [...] право на својину".

85. Анексом 6 Општег оквирног споразума предвиђено је да постоје институције за заштиту људских права на нивоу Босне и Херцеговине са искључивом надлежношћу да испитују повреде људских права и слобода из Европске конвенције. Из члана II/1 Устава Босне и Херцеговине неспорно произилази да су, осим Босне и Херцеговине, и ентитети дужни да обезбједе највиши ниво међународно признатих људских права и слобода. Међутим, из Анекса 6 Општег оквирног

споразума произилази да је интенција његових твораца била да се првенствено на нивоу државе Босне и Херцеговине обезбиједи механизми за заштиту људских права и слобода, односно да држава мора да створи оквир за заштиту људских права и слобода. У остваривању тог свог "задатка" из Општег оквирног споразума Босна и Херцеговина је обезбиједила механизме за заштиту људских права на нивоу државе оснивањем институција за заштиту људских права, како је то и предвидио Анекс 6. Међутим, Босна и Херцеговина, када су у питању имовинска права ималаца старе девизне штедње, пропустила је да предузме све неопходне мјере како би тим лицима обезбиједила да остваре суштину њиховог права на имовину из Устава Босне и Херцеговине, односно Европске конвенције. Босна и Херцеговина је пропустила да створи законодавни и институционални оквир за уједначено рјешавање тог проблема на цијелој територији Босне и Херцеговине.

86. Из свега наведеног Уставни суд закључује да се Федерација Босне и Херцеговине и Република Српска нису мијешале у право подносиоца апелације на њихову имовину и нису повриједиле члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на правично суђење

87. Уставном суду остаје још да испита да ли је апелантима повријеђено право на правично суђење у смислу члана 6 Европске конвенције.

88. Члан II(3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

"*Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободу из става 2 овог члана, а она обухватају:*

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и дружа права у вези са кривичним поступком."

89. Члан 6 став 1 Европске конвенције гласи:

"*1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе прошив њега свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и нејарасним, законом усђановљеним судом."*

90. Уставни суд сматра да предметне апелације покрећу питање права на правично суђење у смислу права на приступ суду из члана 6 Европске конвенције. Наиме, подносиоци пријава се жале да не могу да се обратe нити једној институцији која би заштитила њихова права на имовину.

91. Уставни суд у својој досадашњој пракси указивао је на значај права приступа суду (*види Одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине У 3/99 од 17. марта 2000. године, "Службени гласник Босне и Херцеговине" број 21/00 и Одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине У 107/03 од 19. новембра 2004. године, тач. 7 и 21, "Службени гласник Босне и Херцеговине" број 23/05*). Право приступа суду не значи само формални приступ суду већ ефикасан приступ суду. Да би надлежни орган био ефикасан, он мора да обавља своју функцију на законит и дјелотворан начин. Обавеза да се обезбиједи ефикасно право на приступ надлежним органима убраја се у категорију дужности, тј. позитивне обавезе државе (*види Европски суд за људска права, Airey против Ирске, пресуда од 9. октобра 1979. године, серија А, број 32, став 25*).

92. У дијелу о допустивости апелација Уставни суд је закључио да већина апеланата није исцрпљивала правне лијекове, јер ентитет, надлежан у том смислу, није предвидио дјелотворан правни систем. Самим тим Уставни суд сматра да подносиоци апелација, упркос чињеници да стара девизна штедња није исплаћивана, као уговорна обавеза, нису имали никакву институционалну заштиту, нити могућност да се обратe било ком суду или другом органу. Овакво стање траје

од када је настао проблем, знатно раније него што је Устав Босне и Херцеговине ступио на снагу. Ситуација се није промијенила до данас упркос одлукама Дома (прије свега, *Poropat и др., loc. cit.*, тач. 152-156; *Бурковић и др., loc. cit.*, тач. 220-222) у којима је изричито наведено да у правном систему Босне и Херцеговине не постоје дјелотворни правни лијекови, те је нађено флагрантно кршење права на имовину власника старе девизне штедње. Тужена страна није никада испоштовала одлуке Дома у вези с тим. На крају, узимајући у обзир закључке ове одлуке у вези са правом на имовину, у којој је нађена повреда, Уставни суд сматра да право на приступ суду још увијек није оправдано и избалансирано.

93. Из свега наведеног Уставни суд закључује да је дошло до повреде права апеланата на правично суђење, у смислу права приступа суду, које штити члан 6 став 1 Европске конвенције, за шта је одговорна Федерација Босне и Херцеговине.

VIII. Закључак

94. Уставни суд закључује да је тиме што није донесен одређени оквирни закон којим би се регулисало питање исплате старе девизне штедње Босна и Херцеговина пропустила да дјелотворно заштити право апеланата на имовину, чиме су повријеђена права која произилазе из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Федерација Босне и Херцеговине није омогућила апелантима право да приступе суду, те је на тај начин повријеђен члан 6 Европске конвенције.

95. На основу члана 61 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

96. Сходно члану VI/4 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председник
Уставног суда
Босне и Херцеговине
Мато Тодић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broju **AP 130/04**, rješavajući apelaciju **Zuhre Alibašić i dr.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. tačka 2. i člana 61. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 60/05), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Tudor Pantiru, potpredsjednik

Miodrag Simović, potpredsjednik

Hatidža Hadžiosmanović, potpredsjednica

David Feldman, sudija

Valerija Galić, sutkinja

Jovo Rosić, sudija

Constance Grewe, sutkinja

na sjednici održanoj 2. decembra 2005. godine donio je

ODLUKU O MERITUMU

Usvajaju se apelacije Zuhre Alibašić, Sime Jarića, Krste Eskića, Spomenke Mićanović, Stažije Čubel i Ilije Grgića, Trifka Guzine, Mirka Subića, Vladimira Zelića, Milke Karakaš, Ljubomira Karakaša, Branislave Obradović, Mirka Tomića, Azemine Gagulić, Bahtije Radončića, Ramiza Softića, Stanojle Đurasović, Ljubomira Radovića i Barbare Vrpoljac.

Utvrđuje se povreda člana II(3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na Bosnu i Hercegovinu.

Odbijaju se kao neosnovane apelacije podnesene protiv Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske u odnosu

na član II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Utvrđuje se povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na Federaciju Bosne i Hercegovine.

Ova odluka dostavlja se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da bi se osigurala ustavna prava u skladu sa ovom odlukom.

Nalaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da u roku od šest mjeseci obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama, u skladu sa članom 74. stav 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Zuhra Alibašić, Simo Jarić, Krsto Eskić, Spomenka Mićanović, Stažija Čubel i Ilija Grgić, koje zastupa Ivan Čubel, Trifko Guzina, Mirko Subić, kojeg zastupa Vesna Lukač, Vladimir Zelić, Milka Karakaš, Ljubomir Karakaš, Branislava Obradović, Mirko Tomić, Azemina Gagulić, Bahtija Radončić, Ramiz Softić, Stanojla Đurasović, Ljubomir Radović i Barbara Vrpoljac, koju zastupa Marija Ciprić (u daljnjem tekstu: apelanti), podnijeli su tokom 2004. i 2005. godine apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Ustavni sud, u skladu sa članom 31. Pravila Ustavnog suda, odlučio je da apelacije AP 130/04, AP 259/04, AP 369/04, AP 497/05, AP 500/05, AP 802/05, AP 888/05, AP 907/05, AP 954/05, AP 955/05, AP 962/05, AP 973/05, AP 974/05, AP 1066/05, AP 1074/05, AP 1166/05, 1173/05 i AP 1238/05 spoji u jedan predmet pod brojem AP 130/04, jer se radi o nadležnosti Ustavnog suda o istom pitanju povodom kojeg Ustavni sud može voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku.

3. Na osnovu člana 22. stav 1. Pravila Ustavnog suda, od Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine zatraženo je 6. juna 2005. godine da dostave odgovore na apelacije.

4. Bosna i Hercegovina putem Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobranilaštvo) dostavila je odgovor na apelacije 21. juna 2005. godine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dostavila je odgovor putem Federalnog ministarstva finansija (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) 20. juna 2005. godine.

5. Na osnovu člana 26. stav 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori Bosne i Hercegovine i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine 23. juna 2005. godine dostavljeni su apelantima.

III. Činjenično stanje

6. Apelanti su građani Bosne i Hercegovine. Prije raspada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljnjem tekstu: SFRJ) ulagali su devize kod bivših komercijalnih banaka u toj zemlji. Zbog rastuće nestašice deviza i drugih ekonomskih problema, isplata sredstava sa ovih "starih" deviznih štednih računa progresivno je ograničavana prema zakonima koji su stupili na snagu tokom 1980. i početkom 1990. godine.

7. Neposredno pred početak, kao i u toku oružanih sukoba u Bosni i Hercegovini podnosioci apelacija, uglavnom, nisu bili u mogućnosti da podižu novac sa svojih štednih računa.

Također, svi njihovi pokušaji da podignu novac u poslijeratnom periodu bili su odbijeni bez obrazloženja ili pozivanjem na zakone koje su usvojile SFRJ, Republika Bosna i Hercegovina i kasnije Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska.

8. Činjenice pojedinačnih predmeta koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Predmet broj AP 130/04

9. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 28. januara 2004. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 1.051,84 DM.

Predmet broj AP 259/04

10. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 27. februara 2004. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 3.427,73 DM.

Predmet broj AP 369/04

11. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 14. aprila 2004. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo u iznosu od 22.631,69 USD.

Predmet broj AP 497/05

12. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 15. februara 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Osnovne banke Tuzla u iznosu od 5.301,57 DM.

Predmet broj AP 500/05

13. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 8. marta 2005. godine. Apelantica Stažija Čubel je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo, na jednoj knjižici u iznosu od 60.273,30 CHF, a na drugoj knjižici 12.859,34 CHF. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda za platni promet Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zavod) od 1. juna 2000. godine, apelantino ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 81.199,76 KM.

14. Apelant Ilija Grgić je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 16.706,87 DM. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 25. maja 2000. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 30.934,63 KM.

Predmet broj AP 802/05

15. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 28. marta 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Unionbanke Sarajevo. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 21. marta 2005. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 24.232,14 KM.

Predmet broj AP 888/05

16. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 30. marta 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Unionbanke Sarajevo. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 21. marta 2005. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 125.222,67 KM.

Predmet broj AP 907/05

17. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 5. aprila 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 2. maja 1999. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 1.604,71 KM.

Predmet broj AP 954/05

18. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 8. aprila 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 8.676,10 DM.

Predmet broj AP 955/05

19. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 9. aprila 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 1.537,00 DM.

Predmet broj AP 962/05

20. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 8. aprila 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Unionbanke Sarajevo, i to na jednoj knjižici iznos od 10.185,44 DM i na drugoj knjižici 17.688,48 DM. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 2. maja 1999. godine, apelanticino ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 28.197,14 KM.

Predmet broj AP 973/05

21. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 12. aprila 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo, i to iznos od 1.591,06 DM, 44,59 HFZ, 621,83 FF, 1789,55 LIT, 2273,00 USD i 23,60 CHF.

Predmet broj AP 974/05

22. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 3. juna 2005. godine. Apelantčin suprug je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo, i to na jednoj knjižici iznos od 28.553,00 DM i na drugoj knjižici iznos od 3.727,21 DM. U prilogu apelacije apelantica je dostavila Rješenje o nasljeđivanju Općinskog suda u Kiseljaku broj O-19/99 od 25. marta 1999. godine kojim se ona proglašava zakonskim nasljednikom sa dijelom 1/1. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 21. januara 2002. godine, apelanticino ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 32.335,18 KM.

Predmet broj AP 1066/05

23. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 21. aprila 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo, i to iznos od 654,01 DM. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 27. januara 2001. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 677,98 KM.

Predmet broj AP 1074/05

24. Apelacija je podnesena 22. aprila 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Osnovne banke Tuzla, i to iznos od 574,87 DM. Prema izvodu sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 2. maja 1999. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovu stare devizne štednje iznosi 579,90 KM.

Predmet broj AP 1166/05

25. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 9. maja 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo, i to iznos od 2.031,32 DM.

Predmet broj AP 1173/05

26. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 17. maja 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo, i to iznos od 13.324,15 USD.

Predmet broj AP 1238/05

27. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 31. maja 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo, i to iznos od 31.146,42 DM.

IV. Apelacija**a) Navodi iz apelacije**

28. Predmetne apelacije odnose se na zahtjeve apelanata da ostvare svoja potraživanja po osnovu stare devizne štednje, deponirane isključivo u bankama Bosne i Hercegovine i njihovim poslovnim jedinicama na teritoriji današnje Federacije Bosne i Hercegovine. Kod određenih apelanata banke su prebacile staru deviznu štednju na jedinstvene račune građana Zavoda osim u određenim predmetima gdje podnosioci apelacije izričito navode da njihova devizna štednja nije evidentirana na jedinstvenom računu građana.

29. Iz sadržaja apelacija proizlazi da se apelanti žale na povredu prava na mirno uživanje imovine iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Svi apelanti traže da im se isplati cjelokupna devizna štednja, a neki traže da im se isplate i kamate.

b) Odgovor na apelaciju

30. U odgovoru na apelacije Pravobranilaštvo ističe da je Bosna i Hercegovina donošenjem Okvirnog zakona o privatizaciji preduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini svoja izvorna prava titulara državnog kapitala prenijela na entitete Bosne i Hercegovine. Na osnovu ovog zakona entiteti su bili ovlašteni donijeti vlastite propise o privatizaciji, što su i učinili, tako da je, prema propisima o privatizaciji banaka, sve potraživanje "stare devizne štednje" preneseno na teret budžeta entiteta Bosne i Hercegovine. Dalje, Pravobranilaštvo navodi da su entiteti u svrhu rješavanja pitanja stare devizne štednje donijeli zakone o unutrašnjem dugu i provedbene propise kojim su regulirani registriranje stare devizne štednje i način njene isplate. Prema postojećem pravnom stanju, entiteti Bosne i Hercegovine su nosioci prava na staroj deviznoj štednji, pa samim tim i odgovornosti. Pravobranilaštvo napominje da je Bosna i Hercegovina potpisnica Sporazuma o pitanju sukcesije koji u Aneksu C regulira finansijska potraživanja i dugovanja. Međutim, nisu doneseni odgovarajući dokumenti na osnovu kojih bi se uspostavio sistem prava i obaveza, te predlaže da se apelacije u odnosu na Bosnu i Hercegovinu odbiju.

31. U odgovoru na apelacije Federalno ministarstvo navodi da je pitanje stare devizne štednje riješeno Zakonom o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine. Članom 5. Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije propisano je da potraživanja na osnovu stare devizne štednje postaju unutrašnji dug Federacije, koji se izmiruje u skladu sa posebnim zakonom. Devizna štednja, koja je verificirana kao unutrašnji dug i kao obaveza Federacije, izmirit će se u skladu sa Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno isplatom dijela duga u gotovini, a ostatak izdavanjem obveznica. Dalje, Federalno ministarstvo ističe da je većina apelanata stekla pravo na potraživanje od Federacije, u skladu sa Zakonom o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije, kao i pravo na izmirenje obaveza na navedeni način.

V. Relevantni propisi

32. **Uredba sa zakonskom snagom o deviznom poslovanju** ("Službeni list Republike Bosne i Hercegovine" broj 2/92)

Član 9.

"Za devize na deviznim računima i deviznim štednim ulozima jamči Republika."

33. Uredba sa zakonskom snagom o deviznom poslovanju ("Službeni list Republike Bosne i Hercegovine" broj 10/94)

Član 3.

"Devize se mogu koristiti samo za plaćanje prema inozemstvu osim ako ovom uredbom nije drugačije određeno."

Član 12.

"Domaća i strana fizička lica mogu devize držati na računima kod banke i slobodno ih koristiti."

Član 44.

"Devizne rezerve čine potraživanja na računima u inozemstvu, efektivni strani novac i vrijednosni papiri izdati u inozemstvu [deponirani] kod Narodne banke [Bosne i Hercegovine] i [ovlaštenih] banaka."

34. Odluka o ciljevima i zadacima devizne politike ("Službeni list Republike Bosne i Hercegovine" broj 13/96)

Tačka 7.

"Devizna štednja građana deponirana kod bivše Narodne banke Jugoslavije, zajedno sa kamatama na ovu štednju, rješavat će se donošenjem zakona o javnom dugu Bosne i Hercegovine, ili na drugi način u sklopu ukupne konsolidacije duga Bosne i Hercegovine zajedno sa međunarodnom zajednicom."

35. Odluka o ratifikaciji Sporazuma o pitanjima sukcesije Socijalističke federativne republike Jugoslavije ("Službeni glasnik BiH" br. 10/01)

U Sporazumu o sukcesiji SFRJ, Aneks C, u relevantnom dijelu predviđa sljedeće:

Član 2. stav 3.

" [...]"

Ostala finansijska dugovanja (SFRJ) uključuju:

(a) jamstva SFRJ ili njene Narodne banke Jugoslavije za štednju u čvrstoj valuti položenu kod komercijalnih banaka ili njihovih filijala u bilo kojoj državi sljednici prije datuma kojeg je ona proglasila neovisnost;

" [...]"

Član 7.

"Jamstva bivše SFRJ ili njene NBJ za štednju čvrste valute položenu kod komercijalne banke ili neke od njenih filijala u bilo kojoj državi sljednici prije datuma kada je ta država proglasila neovisnost predmet su pregovara bez odgađanja, vodeći naročito računa o potrebi zaštite štednje čvrste valute pojedinaca. Ovi pregovori će se odvijati pod pokroviteljstvom Banke za međunarodna poravnanja."

36. Zakon o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 27/97 i 8/99)

Član 3.

"Lice koje ima deviznu štednju u bankama ili poslovnim jedinicama sa sjedištem na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine iznad 100 KM, a bilo je državljanin bivše Socijalističke republike Bosne i Hercegovine i na dan 31. marta 1991. godine imalo prebivalište na teritoriji koja sada pripada Federaciji Bosne i Hercegovine stječe potraživanja prema Federaciji sa stanjem na dan 31. marta 1992. godine."

Realizacija potraživanja građana koji su na dan 31. marta 1991. godine imali državljanstvo bivše Socijalističke republike Bosne i Hercegovine, a koji nemaju prebivalište na teritoriji Federacije, kao i drugih lica koja imaju devizna potraživanja u bankama na teritoriji Federacije, u smislu ovog zakona, uredit će se posebnim propisom.

Licima iz stava 1. ovog člana s deviznom štednjom do 100 DM banke će na njihov zahtjev isplatiti iznos štednje.

Potraživanja iz stava 3. ovog člana su isplativa nakon isteka perioda od tri mjeseca od dana primjene ovog zakona."

Član 7.

"Potraživanja iz člana 3. ovog zakona banka prenosi na jedinstveni račun štediške."

Način prijenosa potraživanja građana ... čiji se računi vode u bankama kod kojih su organizacione jedinice na teritoriji Federacije prestale da rade uredit će se posebnim propisom Federalnog ministarstva finansija."

Član 11.

"Otvaranje jedinstvenih računa vrši se po službenoj dužnosti na osnovu jedinstvenog matičnog broja građana-nosilaca potraživanja iz ovog zakona."

Jedinstveni račun predstavlja certifikat građanina."

Član 18.

"Potraživanja sa jedinstvenog računa mogu se koristiti u postupku privatizacije u roku od dvije godine od dana izdavanja izvoda sa jedinstvenog računa, a nakon upisa potraživanja po pojedinim vrstama."

Istekom roka iz stava 1. ovog člana potraživanja na jedinstvenom računima se gase."

37. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u procesu privatizacije ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 45/00)

Član 18.

"Potraživanja sa jedinstvenih računa građana mogu se upotrijebiti u procesu privatizacije u roku od četiri godine od dana izdavanja izvoda sa jedinstvenog računa građana, nakon registracije svakog pojedinog potraživanja."

Po isteku roka navedenog u stavu 1. ovog člana potraživanja sa jedinstvenih računa se gase."

Izuzetno od odredaba st. 1. i 2. ovog člana, nosioci stanarskog prava iz člana 8.a Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 27/97, 11/98, 22/99 i 7/00) mogu koristiti potraživanja sa jedinstvenog računa u roku od tri mjeseca od dana ovjere potpisa sa kupoprodajnim ugovorom kod nadležnog suda."

38. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatizaciji preduzeća ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 45/00)

Član 28.

"Prodaja iz člana 26. ovog zakona vrši se uz obavezno plaćanje u novcu ili certifikatima iz osnova stare devizne štednje najmanje 35 posto ugovorene prodajne cijene."

Za svaki iznos plaćen u novcu ili certifikatom po osnovu stare devizne štednje više od 35% može se odobriti popust od 8%."

39. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatizaciji preduzeća ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 61/01)

Član 27.

"Mala privatizacija u smislu člana 26. ovog zakona provodi se javnom prodajom, koju je preduzeće dužno pripremiti i prijaviti nadležnoj agenciji (za privatizaciju) u roku koji odredi Agencija Federacije i u roku važenja potraživanja građana iz Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije (certifikati itd)."

40. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, stupio na snagu 8. januara 2002. godine (nakon datuma odluke Ustavnog suda Federacije)

Član 24.

"Plaćanje otkupne cijene stana vrši se jednim od platežnih sredstava, i to:

a) novcem,

b) certifikatima na osnovu potraživanja građana, a koji su utvrđeni posebnim propisima.

Kada se plaćanje vrši novcem ili certifikatom iz osnovu stare devizne štednje, cijena stana se umanjuje za 20% utvrđene otkupne cijene."

41. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potraživanju građana ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 57/03)

Član 7.

"Potraživanja iz člana 3. ovog zakona banka, na zahtjev štediše koji se podnosi u roku do šest mjeseci od dana usvajanja ovog zakona, prenosi na jedinstveni račun štediše."

Član 11.

"Otvaranje jedinstvenih računa vrši se po službenoj dužnosti na osnovu matičnog broja građana-nosilaca potraživanja iz ovog zakona, a otvaranje jedinstvenog računa po osnovu stare devizne štednje vrši se na zahtjev štediše."

Član 18.

"Potraživanja sa jedinstvenog računa mogu se koristiti u postupku privatizacije u roku od šest godina od dana izdavanja izvoda sa jedinstvenog računa, a nakon upisa potraživanja po pojedinim vrstama."

Član 20.

"Direktor Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona donijet će uputstvo o evidenciji i realizaciji potraživanja sa jedinstvenog računa."

Član 20.a

"Agencija za privatizaciju u Federaciji BiH će neiskorištena potraživanja po osnovu stare devizne štednje koja su prenijeta na jedinstveni račun vratiti na račun imaoca u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva štediše."

Član 20.b

"Štediše koje su izvršile prijenos potraživanja iz osnova stare devizne štednje u privatizacijske investicijske fondove koja žele povratiti na svoje jedinstvene račune mogu podnijeti zahtjev privatizacijskim investicijskim fondovima za povrat potraživanja u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona."

42. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potraživanju građana ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 20/04) tako da je član 5. dopunjen novim članom 5.a koji glasi:

Član 5.a

"Izuzetno od člana 5. ovog zakona potraživanje po osnovu stare devizne štednje postaje unutrašnji dug Federacije Bosne i Hercegovine, koji se izmiruje u skladu sa posebnim zakonom, osim ako lice koje ima potraživanje na osnovu stare devizne štednje ne da izjavu da se ta potraživanja koriste za namjene iz člana 18. ovog zakona.

Izjava iz stava 1. ovog člana je neopoziva i podnosi se Federalnom ministarstvu finansija u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 18.

"Potraživanja sa jedinstvenog računa mogu se koristiti u procesu privatizacije:

- za kupovinu dionica preduzeća, imovine preduzeća i druge imovine koja se bude prodavala u procesu privatizacije do 30. juna 2006. godine pod uvjetom da učešće pojedinačne ponude ne prelazi 10% od ukupne kupovne cijene;

- za kupovinu stanova na kojima postoji stanarsko pravo do 30. juna 2007. godine u visini do 100% od ukupne cijene.

Istekom rokova iz stava 1. ovog člana potraživanja na jedinstvenom računu se gase.

Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, rok za kupovinu stanova na kojima postoji stanarsko pravo može se mijenjati zavisno od donošenja i promjena propisa o restituciji."

Član 20.

"Agencija za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine dostavit će Federalnom ministarstvu finansija bazu podataka o stanju neiskorištenih potraživanja po osnovu stare devizne štednje na jedinstvenom računu u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona."

43. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 64/04), koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

"Ovim zakonom utvrđuju se unutrašnje obaveze Federacije Bosne i Hercegovine prema fizičkim i pravnim licima nastale na osnovu: neisplaćenih invalidnina, neisplaćenih penzija, neisplaćenih naknada prema dobavljačima za robu, materijale i usluge, obaveze nastale na osnovu neisplaćenih plaća i dodataka, te ostale obaveze (u daljnjem tekstu: unutrašnji dug), odnosno način pojedinačne verifikacije utvrđenih potraživanja, kao i način njihovog izmirenja."

Član 2.

"Ovim zakonom utvrđuje se sveobuhvatno izmirenje unutrašnjeg duga na način koji osigurava i podržava makroekonomsku stabilnost i fiskalnu održivost Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Unutrašnji dug Federacije procjenjuje se u iznosu od 1.858,9 miliona KM. Ova procjena isključuje iznos obaveza za staru deviznu štednju s obzirom na to da će se oni utvrditi u postupku verifikacije.

Obaveze unutrašnjeg duga iz stava 1. ovog člana izmiruju se isplatom u gotovini, putem izdavanja obveznica (u daljnjem tekstu: obveznice) i otpisivanjem, prema odredbama ovog zakona.

Izmirenje svih kategorija unutrašnjeg duga, uključujući i staru deviznu štednju, neće prelaziti iznos od 10% GDP za 2003. godinu, i to u neto sadašnjoj vrijednosti za sve planirane isplate svih kategorija unutrašnjeg duga."

Član 3.

"Unutrašnji dug Federacije iznosi 1.858,9 miliona KM, isključujući iznos obaveza za staru deviznu štednju koji će se utvrditi u postupku verifikacije, a čine ga:

opće obaveze u iznosu od 947,9 miliona KM,

obaveze na osnovu kredita komercijalnih banaka u iznosu od 11 miliona KM,

obaveze za staru deviznu štednju u iznosu koji će se utvrditi prema verifikaciji obaveza na način propisan u članu 12. ovog zakona."

Član 9.

"Federacija preuzima obaveze na osnovu stare devizne štednje ostvarene u najnižim poslovnim jedinicama banaka (ekspozitura ili agencija) na teritoriji Federacije. Ukoliko banka nema poslovnih jedinica, onda se smatra da je sjedište banke najniža poslovna jedinica.

Obaveze na osnovu stare devizne štednje, definirane stavom 1. ovog člana, ne obuhvataju obaveze na osnovu stare devizne štednje deponirane u Ljubljanskoj banci i Investbanci s obzirom na to da će se one rješavati u procesu sukcesije imovine bivše SFRJ.

Obaveze na osnovu stare devizne štednje iz člana 3. ovog zakona Federacija će izmiriti isplatom u gotovini i izdavanjem obveznica.

Kamate na staru deviznu štednju od 1. januara 1992. godine se otpisuju."

Član 10.

"Kad se izvrši verificiranje potraživanja za staru deviznu štednju, na način predviđen članom 12. ovog zakona, Vlada Federacije će posebnim propisom utvrditi metod i visinu isplate u gotovini za staru deviznu štednju svakom fizičkom licu, nosiocu stare devizne štednje, do iznosa propisanog u članu 2. ovog zakona."

Član 11.

"Gotovinske isplate za staru deviznu štednju iz člana 10. ovog zakona izvršit će se iz budžeta Federacije u periodu od četiri godine, počevši od fiskalne godine kada se završi postupak verificiranja stare devizne štednje."

Član 12.

"Verificiranje svih potraživanja za staru deviznu štednju vršit će se na osnovu baze podataka koja je ustanovljena Zakonom o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine Federacije BiH" br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 32/01, 57/03, 20/04) i drugim propisima donesenim na osnovu zakona i baza podataka koje posjeduju banke.

Proces verifikacije potraživanja za staru deviznu štednju završit će se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministar finansija donijet će podzakonske akte o verifikaciji svih potraživanja za staru deviznu štednju u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 13.

"Za obaveze za staru deviznu štednju koje ne budu izmirene isplatom u gotovini, u skladu sa čl. 9. i 10. ovog zakona, izdat će se obveznice do iznosa koji je potreban za izmirenje kumulativnih potraživanja."

Član 14.

"Kad se izvrši verificiranje potraživanja za staru deviznu štednju na način predviđen članom 12. ovog zakona, Vlada Federacije će posebnim propisom utvrditi model izdavanja obveznica propisujući rok dospjeća obveznica, visinu kamate na obveznice i dužinu grace perioda, a do iznosa koji se utvrdi kao glavica u procesu verificiranja potraživanja na osnovu stare devizne štednje do iznosa propisanog u članu 2. ovog zakona.

Kako bi osigurala dodatna finansijska sredstva nosiocima obveznica iz člana 13. ovog zakona, Vlada Federacije, u svojstvu dioničara a prema važećim propisima, svojom odlukom rasporedit će do 15% dividende iz privrednih društava sa državnim kapitalom kako bi otkupljivala javne obveznice putem ponude po tržišnoj cijeni, isplaćujući ih kako je predviđeno godišnjim budžetom, počevši od obveznica sa najnižom nominalnom vrijednosti i progresivno krenuvši ka obveznicama sa višom nominalnom vrijednosti."

Član 15.

"Vlada Federacije će tri posto iznosa koji se ostvari od prodaje preduzeća JP "BH Telecom", JP "Elektroprivrede BiH" d.d., JP "Elektroprivrede HZHB" d.d. i "Hrvatske telekomunikacije" d.o.o. Mostar uplatiti na poseban račun.

Sredstva ostvarena na posebnom računu iz stava 1. ovog člana koristit će se u svrhu prijevremenog otkupa obveznica na osnovu stare devizne štednje po tržišnoj cijeni, i to uključujući prioritet u isplati - otkupu obveznica vlasnika stare devizne štednje i to ponudom otkupljenja obveznica sa najnižom nominalnom vrijednosti, a potom obveznica sa višom nominalnom vrijednosti.

Federalni ministar finansija donijet će podzakonske akte o načinu raspolaganja sredstvima deponiranim na računu iz prethodnog stava, odnosno o modalitetima isplate vlasnika obveznica, prema ostvarenju sredstava iz ovog člana."

Član 21.

"Obveznice za izmirenje obaveza za staru deviznu štednju i ratnih potraživanja su vrijednosni papiri koje izdaje u cijelosti ili djelimično Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: vrijednosni papiri BiH) u ime Federacije ili Federacija (u daljnjem tekstu: vrijednosni papiri Federacije) prema posebnom propisu.

Obveznice izdate za izmirenje obaveza za staru deviznu štednju i ratna potraživanja su utržive i prenosive i izdaju se i vode samo u elektronskoj formi.

Svi uvjeti vezani za obveznice utvrđuju se odlukom Vlade Federacije i posebnim propisom.

Za predračun obaveza na osnovu stare devizne štednje i ratnih potraživanja u KM koristi se srednji zvanični kurs Centralne banke Bosne i Hercegovine koji važi na dan donošenja odluke Vlade Federacije o emisiji obveznica u smislu ovog zakona.

Obveznice izdate za izmirenje obaveza iz stava 2. ovog člana predstavljaju unutrašnji dug Federacije u skladu sa posebnim propisom.

Federalno ministarstvo finansija upravljat će računima sa kojih se sredstva koja su položena mogu podizati u svrhu isplate obveznice."

Član 22.

"Obveznice Federacije ne podliježu propisima i odobrenju Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine."

Član 24.

"Federacija garantira za obveznice izdate u skladu sa odredbama ovog zakona za izmirenje unutrašnjeg duga."

Član 26.

"Vlada Federacije će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte za utvrđivanje prioriteta među kategorijama obaveza za izmirenje potraživanja u skladu sa stavom 2. člana 7, članom 8. i članom 11. ovog zakona."

44. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 63/04)

Član 1.

"Ovim zakonom se uređuju postupak, način i rokovi utvrđivanja i izmirivanja unutrašnjeg duga Republike Srpske prema fizičkim i pravnim licima u ukupnom iznosu od 1.761,7 miliona KM."

Član 3. stav 1. tačka 2.

"Pod unutrašnjim dugom, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se:

2. obaveze po osnovu devizne štednje deponirane kod banaka na teritoriji Republike Srpske do 31. decembra 1991. godine (u daljnjem tekstu: stara devizna štednja) u iznosu od 774,9 miliona KM."

45. Odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine 8. januara 2001. godine utvrdio je da članovi 3, 7, 11. i 18. Zakona o potraživanjima građana nisu u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Sud je ustanovio da su ti članovi u suprotnosti sa članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i time u suprotnosti sa članom II A.2(1)(k) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i Amandmanom 5. Ustavni

sud Federacije Bosne i Hercegovine nije naredio nikakve posebne izmjene i dopune ili na neki drugi način propisao prelazne odredbe prema kojima bi relevantni članovi trebalo da budu primijenjeni.

Odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

"Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine članom II A. 2 (1)(k) i Amandmanom V utvrđeno je da će Federacija osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u dokumentima navedenim u Aneksu ovog ustava [...]."

Utvrđujući ustavnost čl. 3, 7, 11. i 18. Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u procesu privatizacije sa navedenim ustavnim odredbama i članom 1. stav 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, Sud je utvrdio da odredbe čl. 3, 7, 11. i 18. Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije nisu u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine."

Odluka Ustavnog suda Federacije objavljena je 9. marta 2001. godine u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine" broj 7/01.

Članom 12(b) dijela IV(c) Ustava Federacije predviđa se da ako Ustavni sud Federacije "utvrdi da zakon, usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis Federacije ili bilo kojeg kantona ili općine nije u skladu sa ovim ustavom, taj zakon ili drugi propis neće se primjenjivati, odnosno stupiti na snagu osim ukoliko se izmijeni na način koji propiše Sud, ili ukoliko Sud ne utvrdi prelazna rješenja, koja ne mogu biti na snazi duže od šest mjeseci".

46. Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 14/05 od 2. decembra 2005. godine u relevantnom dijelu glasi:

"Utvrđuje se da Zakon o izmirenju obaveza po osnovu stare devizne štednje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH" broj 27/04) i odredbe Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 66/04) i Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 63/04) koji se tiču stare devizne štednje nisu u skladu sa članom III Ustava Bosne i Hercegovine."

Ukidaju se u skladu sa članom 63. stav 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine:

Zakon o izmirenju obaveza po osnovu stare devizne štednje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH" broj 27/04),

u Zakonu o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 66/04): član 2. stav 2. u dijelu koji glasi: 'Ova procjena isključuje iznos obaveza za staru deviznu štednju s obzirom na to da će se on utvrditi u postupku verificiranja', član 2. stav 4. u dijelu koji glasi: 'uključujući i staru deviznu štednju', član 3. stav 1. u dijelu koji glasi: 'isključujući iznos obaveza za staru deviznu štednju koji će se utvrditi u postupku verificiranja', član 3. stav 1. tačka 3, član 3. stav 2. u dijelu koji glasi: 'izuzev za staru deviznu štednju', čl. 9. do 16, član 21. stav 1. u dijelu koji glasi: 'obaveza za staru deviznu štednju', član 21. stav 2. u dijelu koji glasi: 'izmirenje obaveza za staru deviznu štednju' i član 21. stav 4. u dijelu koji glasi: 'stare devizne štednje',

u Zakonu o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 63/04): član 3. stav 1. tačka 2, član 4. stav 1. tačka 4. u dijelu koji glasi: 'isključujući sudske odluke i odluke drugih nadležnih organa po osnovu stare devizne štednje iz člana 3. stav 1. tačka 2. ovog zakona', član 9. stav 1. tačka 2. u dijelu koji glasi: 'isključujući sudske odluke i odluke drugih

nadležnih organa po osnovu stare devizne štednje iz člana 3. stav 1. tačka 2. ovog zakona' i čl. 11. do 18."

VI. Dopustivost

47. U skladu sa članom VI(3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

48. U skladu sa članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku kojeg je koristio.

49. U skladu sa članom 16. stav 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može iznimno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda, ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i osnovnih sloboda koje štiti Ustav Bosne i Hercegovine ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

50. Pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova zahtijeva da apelant dođe do konačne odluke. Konačna odluka predstavlja odgovor na posljednji pravni lijek, koji je djelotvoran i adekvatan da ispita nižestepenu odluku kako u činjeničnom, tako i u pravnom pogledu. Pri tome apelant odlučuje da li će koristiti pravni lijek bez obzira na to da li se radi o redovnom ili vanrednom pravnom lijeku. Odluka kojom je pravni lijek odbačen zato što apelant nije ispoštovao formalne zahtjeve pravnog lijeka (rok, plaćanje taksi, forma ili ispunjenje drugih zakonskih uvjeta) ne može se smatrati konačnom. Korištenje takvog pravnog lijeka ne prekida rok od 60 dana propisan članom 15. stav 3. Pravila Ustavnog suda (vidi Rješenje Ustavnog suda, U 15/01, od 4. i 5. maja 2001. godine).

51. U skladu sa navedenim, Ustavni sud će razmotriti da li postoje efikasni pravni lijekovi i, ako postoje, da li su apelanti dokazali da su ih iscrpili, te da li su dokazali da su apelacije podnesene u roku od 60 dana od dana kada je donesena konačna odluka.

52. Ustavni sud, na prvom mjestu, napominje da je pri primjeni principa iscrpljivanja pravnih lijekova potrebno ispitivati u svakom pojedinom slučaju da li je pravni lijek djelotvoran ili ne prema relevantnim zakonima države.

53. Na pojedinca se ne može staviti pretjerani teret u otkrivanju koji je najefikasniji put kojim bi došao do ostvarivanja svojih prava (vidi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 18/00 od 10. maja 2002. godine, tačka 40, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 30/02). Djelotvornost pravnog lijeka ne ogleda se samo u činjenici da je on pravno i formalno predviđen već i da je u praksi efikasan. Osnovna ljudska prava, koja štite Evropska konvencija i Ustav Bosne i Hercegovine, moraju biti stvarna i djelotvorna kako u zakonu, tako i u praksi, a ne iluzorna i teoretska. Pravni lijekovi koji su predviđeni za zaštitu prava moraju biti fizički dostupni, ne smiju biti ometani aktima, propustima, odgađanjima ili nemanom vlasti, te moraju biti u stanju štiti predmetna prava (vidi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 36/02 od 30. januara 2004. godine, tačka 25, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 9/04).

54. Povodom toga Ustavni sud podsjeća da je u Bosni i Hercegovini već etablirana praksa da se podnosioci apelacije mogu obratiti direktno Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine u slučaju kada nema djelotvornih pravnih lijekova u vezi sa određenim ustavnim pravom i pravima iz Evropske konvencije. Tako je u svim slučajevima kada postupak nerazumno dugo traje zaključeno da u Bosni i Hercegovini ne postoji pravni lijek protiv tvrdnje da je u određenom slučaju povrijeđeno

pravo na odlučivanje u razumnom roku. Zbog toga, apelanti se nisu morali obratiti niti jednom domaćem organu, već direktno Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine ili ranije Domu za ljudska prava, odnosno Komisiji za ljudska prava pri Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine, i tvrditi povredu citiranog prava (vidi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj AP 769/04 od 30. novembra 2004. godine, tačka 23, sa uputom na daljnju praksu Evropskog suda za ljudska prava). Dalje, Dom za ljudska prava je jasno naveo da činjenica da postupak još traje neće spriječiti Dom da ispita žalbene navode podnosioca prijave u vezi sa dužinom postupka (vidi, Odluka o prihvatljivosti i meritumu, CH/99/1972, *M.T. protiv Republike Srpske*, od 3. jula 2003. godine, tačka 27). Isti slučaj je bio sa pravom pristupa sudu u kojem je zaključeno da Bosna i Hercegovina i njene podržavne teritorijalne cjeline nisu predvidjele pravni lijek protiv povrede prava pristupa sudu (vidi, naprimjer, Odluku o prihvatljivosti i meritumu Komisije, *Dmitar Arula protiv Federacije Bosne i Hercegovine*, od 8. i 9. marta 2005. godine, tačka 55; Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 19/00 od 4. maja 2001. godine, tačka 12, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 27/01).

55. Ustavni sud navodi da je prva indicija nedjelotvornog pravnog sistema u pogledu isplate stare devizne štednje činjenica da Bosna i Hercegovina još uvijek nije počela da isplaćuje deviznu štednju. Osim toga, neki od apelanata su pokrenuli postupke pred domaćim sudovima kako bi im se isplatila gotovina sa njihovih računa. Nijedan od apelanata do sada u tome nije uspio. Konačno, sama zakonska rješenja trenutno ne dopuštaju da se pravomoćne presude iz ove problematike izvršavaju, jer su predviđeni drugi modaliteti isplate stare devizne štednje.

56. S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da ne postoje efikasni pravni lijekovi koji su dostupni apellantima a koje bi trebalo da iscrpe. U ovim okolnostima Ustavni sud nije spriječen da razmatra apelacije. Treba napomenuti da je zahtjev za isplatu pravni zahtjev koji se formalno, ali i faktički, proteže od samog početka nemogućnosti da se štediteljima isplate njihove devizne štednje. Prema tome, iako je nastala prije 14. decembra 1995. godine, pravna situacija je nepromijenjena do danas. Radi se, znači, o klasičnom slučaju tvrdnje kontinuirane povrede (vidi, između ostalih, Dom za ljudska prava, CH/99/1900 i 1901, *D.S. i N.S. protiv Federacije Bosne i Hercegovine*, odluke o prihvatljivosti i meritumu od 6. marta 2002. godine, tačka 49; Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 23/00, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 10/01).

57. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b), člana 16. st. 1, 2, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetne apelacije ispunjavaju uvjete iz navedenih članova u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

58. Apelanti se žale da im je povrijeđeno pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na imovinu

59. Član II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

"3. Katalog prava

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

[...]

k) Pravo na imovinu;"

60. Član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju glasi:

"Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine

osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utječu na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu sa općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

61. Apelanti se žale da su njihova prava povrijeđena odbijanjem banaka i učesnika u postupku pred Ustavnim sudom da im isplate deviznu štednju i konverzijom te štednje u certifikate za privatizaciju bez njihovog znanja i saglasnosti. Dalje, apelanti tvrde da radnjama koje je preduzela Federacija nije uspostavljena pravična ravnoteža između javnog i privatnog interesa, a rezultat toga je nastavljanje povreda njihovih prava na imovinu.

62. Prema jurisprudenciji Evropskog suda za ljudska prava, član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju obuhvata tri različita pravila. Prvo, koje je izraženo u prvoj rečenici prvog stava i koje je opće prirode, izražava princip mirnog uživanja u imovini. Drugo pravilo, u drugoj rečenici istog stava, pokriva lišavanje imovine i ograničava ga izvjesnim uvjetima. Treći, sadržan u drugom stavu, dopušta da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, da kontroliraju korištenje imovine u skladu sa općim interesom, provođenjem onih zakona koje smatraju da su potrebni za tu svrhu (vidi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 3/99 od 17. marta 2000. godine, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 21/00).

63. Uzimajući u obzir prethodnu tačku ove odluke, slijedi da Ustavni sud mora odgovoriti na tri pitanja. Prvo, da li se prava u vezi sa starom deviznom štednjom mogu smatrati *imovinom* u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju? Drugo, ako se smatraju imovinom, da li se postojećom zakonskom regulativom ili nedostatkom regulative Bosna i Hercegovina, tj. Federacija Bosne i Hercegovine miješa u ta prava tako da uključuje zaštitu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju? Treće, ako je član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju uključen, da li je prema tom članu miješanje opravdano?

Da li se radi o imovini apelanata?

64. Prema ustanovljenoj praksi, riječ *imovina* uključuje širok obim imovinskih interesa koje treba štiti (vidi presudu bivše Evropske komisije za ljudska prava, *Wiggins protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 7456/76, Odluke i izvještaji (O.I) 13, st. 40-46 (1978)), a koji predstavljaju ekonomsku vrijednost. Koncept imovine ima autonomno značenje, a dokazivanje utvrđenog ekonomskog interesa može biti dovoljno ako se ustanovi pravo zaštićeno Evropskom konvencijom pri čemu pitanje da li su imovinski interesi priznati kao zakonsko pravo u domaćem pravnom sistemu nije značajno (vidi presudu Evropskog suda za ljudska prava, *Tre Traktörer Aktibolag protiv Švedske* iz 1984. godine, serija A, broj 159, stav 53).

65. Dom za ljudska prava u svojoj ranijoj praksi, u nekoliko prilika, ustanovio je da stara devizna štednja predstavlja imovinu u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Dom je utvrdio da, bez obzira na finansijsku situaciju banaka i opću ekonomsku situaciju u državi i Federaciji Bosne i Hercegovine, te ograničenja u podizanju stare devizne štednje ili *de facto* blokiranja te štednje, novac koji je deponiran na računima podnosioca prijave predstavlja ekonomsku vrijednost. Potraživanja podnosioca prijave kod banaka po osnovu njihove devizne štednje tako predstavljaju *vlasništvo* u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju (vidi Odluku Doma broj 97/48 i dr., *Poropat i drugi*, tačka 161).

Navodne povrede od Bosne i Hercegovine

Da li se Bosna i Hercegovina umiješala u pravo apelanata na imovinu?

66. Ustavni sud, prije svega, napominje da je u predmetu *Poropat i dr. Dom* jasno utvrdio da se Bosna i Hercegovina miješala u pravo podnositelaca prijave na imovinu zbog činjenice da je propustila da osigura štetišama stare devizne štednje njihovo pravo na mirno uživanje njihovog vlasništva. Ovo znači uplitanje u to pravo. Više od tri godine kasnije, u odluci *Đurković i dr.* (vidi Odluku Doma broj CH/98/377 i dr., *Đurković i drugi protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske*), Dom je potvrdio miješanje Bosne i Hercegovine u isto pravo podnositelaca prijave. Od donošenja ove odluke država nije donijela niti jedan pravni akt kojim bi regulirala ovo pitanje. S druge strane, isplata stare devizne štednje nije izvršena u bilo kojem obliku. Zbog toga, Ustavni sud smatra da je Bosna i Hercegovina nastavila da se miješa u pravo podnositelaca prijave na imovinu. Također, nesumnjivo je da se Bosna i Hercegovina umiješala u pravo apelanata na imovinu zbog čega je neophodno da se ispita opravdanje za ovakvo propuštanje države da regulira pitanje stare devizne štednje.

Da li je miješanje opravdano?

67. Prije stupanja na snagu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini država je bila zakonodavno aktivna u pogledu stare devizne štednje. Naime, Republika Bosna i Hercegovina je usvojila zakone i propise u vezi sa deviznom štednjom (vidi Odluku Doma broj CH/97/48, *ibid.*, tač. 88-91; tačka 1064). Član 9. stav 3. Uredbe iz 1992. godine predviđao je da Republika daje garanciju za deviznu štednju, a član 12. Uredbe iz 1994. godine stimulirao je građane da mogu koristiti svoju štednju slobodno. Imajući u vidu da je članom 144. Uredbe iz 1992. godine određeno da isplate devizne štednje građana uložene kod Narodne banke Jugoslavije treba odrediti posebnim propisom, Ustavni sud smatra da je ustanovljeno da se izričita garancija i obećanje da se štednja može slobodno koristiti nisu odnosili na staru deviznu štednju, nego samo na nove štedne uloge koje su građani počeli ulagati u vrijeme kada je usvojena zakonska regulativa Republike. Ipak, ostavljajući staru deviznu štednju za rješavanje posebnim propisom, Republika je implicitno priznala odgovornost za ovu štednju. Odlukom od 9. aprila 1995. godine ne samo da je pojačano ovo implicitno priznanje već je jasno navedeno da će se pitanje stare štednje rješavati usvajanjem državnog zakona o javnom dugu Republike.

68. Iako je Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini stupio na snagu nakon datuma koji su navedeni u prethodnoj tački, Ustavni sud ponavlja da, prema članu I Ustava Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina nastavlja svoje pravno postojanje prema međunarodnom pravu kao država i tako nasljeđuje status bivše Republike Bosne i Hercegovine. Ustavni sud se, dalje, poziva na Aneks II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, kojim je propisan kontinuitet pravnih propisa, prema kojem svi zakoni, propisi i sudski poslovnici, koji su na snazi na teritoriji Bosne i Hercegovine u trenutku kada Ustav stupa na snagu, ostat će na snazi u onoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa Ustavom dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti Bosne i Hercegovine. In conclusio, svi opći akti koji su usvojeni do stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine ostaju na snazi u punom obimu sve dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti Bosne i Hercegovine. Time su i obaveze koje je imala Republika Bosna i Hercegovina, a koje su opisane u prethodnoj tački, prešle na državu bez ikakvih ograničenja. Drugim riječima, vidljiv je kontinuitet obaveze države od perioda raspada bivše SFRJ pa sve do 14. decembra 1995. godine, kada je Ustav Bosne i Hercegovine stupio na snagu. U tom svojstvu Bosna i Hercegovina učestvuje u pregovorima koji se tiču sukcesije imovine SFRJ.

69. Nakon stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine, država je dobila nove obaveze koje se odnose na pitanja imovinskih prava u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U alineji 4. Preambule Ustava, koja ima normativni karakter, u skladu sa odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (vidi djelimičnu odluku broj U 5/98 III od 30. juna i 1. jula 2000. godine, tačka 17), propisano je da je država obavezna da podstakne opće blagostanje i ekonomski razvoj kroz zaštitu privatnog vlasništva i unapređenje tržišne privrede. Članom I/4. Ustava Bosne i Hercegovine stimulirani su, između ostalog, sloboda kretanja kapitala širom Bosne i Hercegovine i garantiranje jedinstvenog tržišta, a članom II/1. su Bosna i Hercegovina i oba entiteta [obavezna] osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda. Osim toga, članom II/6. Ustava Bosne i Hercegovine Bosna i Hercegovina i svi sudovi, ustanove, organi vlasti, te organi kojima posredno rukovode entiteti ili koji djeluju unutar entiteta podvrgnuti su, odnosno primjenjuju ljudska prava i osnovne slobode na koje je ukazano u stavu 2. Konačno, [p]rava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

70. S druge strane, u pogledu problema devizne štednje država je nastavila zakonodavne aktivnosti nakon stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine. Tako je Odlukom od 10. aprila 1996. godine potvrđena Odluka od 9. aprila 1995. godine kojom je propisano da devizna štednja građana deponirana kod bivše Narodne banke Jugoslavije, zajedno sa kamatama na ovu štednju, rješavat će se donošenjem zakona o javnom dugu Bosne i Hercegovine ili na drugi način u sklopu ukupne konsolidacije duga Bosne i Hercegovine zajedno sa međunarodnom zajednicom. Država je 22. jula 1998. godine, odnosno 19. jula 1999. godine, usvojila Okvirni zakon o privatizaciji banaka i preduzeća koji je samo formulirao određene opće principe u privatizaciji. Uprkos ovoj zakonodavnoj aktivnosti, a u skladu sa ustavnim obavezama države, Dom je u svojoj odluci o deviznoj štednji građana, CH/97/48 (*ibid.*, tačka 164), zaključio da je država odgovorna za povredu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, jer je propustila da preduzme određenu radnju i tako ostavila štetiše u situaciji u kojoj nije bilo pravne osnove po kojoj su oni mogli tražiti isplatu svoje štednje, bilo direktno od banaka ili indirektno od države kroz plaćanje javnog duga. Ovakva situacija je nastavljena do oktobra 2003. godine, kada je Dom u svojoj odluci CH/98/377 i dr. (*ibid.*, tačka 204) u vezi sa štednim ulozima građana zaključio:

[...] da Bosna i Hercegovina ostaje odgovorna za nalaz zajedničkog rješenja za problem starih bankovnih računa. Bosna i Hercegovina je uključena u državne pregovore u vezi sa pitanjima kao što su odgovornosti banaka iz inozemstva (kao što su Ljubljanska banka i Unionbanka, bivša Jugobanka), prava ekonomske sukcesije i druga pitanja koja utječu na imaoce deviznih štednih računa, uključujući i podnosiocima ovih prijave. Dom, zbog toga, nalazi da su te prijave prihvatljive protiv Bosne i Hercegovine u vezi sa članom I. Protokola broj 1 uz Konvenciju.

71. Prema Zakonu o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 44/04), očigledno proizlazi da Bosna i Hercegovina, tj. država, ne podrazumijeva štednju građana kao svoj dug, već dug entiteta. Drugim riječima, sva aktivnost u pogledu stare devizne štednje građana prenesena je na entitete i Distrikt Brčko, koji su pitanje stare devizne štednje regulirali putem relevantnih zakona o unutrašnjem dugu. Na taj način jasno je da se država *de facto* i *de jure* odrekla obaveza koje su proizlazile iz legislative donesene od 1992. do 1999. godine, uključujući i obaveze iz Ustava Bosne i Hercegovine.

72. Što se tiče obaveza države koje proizlaze iz legislative donesene od 1992. do 1999. godine, država nije donijela niti

jedan akt kojim bi stavila van snage postojeću legislativu, a kojom je u to vrijeme direktno preuzela obaveze po osnovu stare devizne štednje. Problem bi mogao biti riješen primjenom principa *lex posterior derogat lex priori*, čime bi entiteti i Distrikt Brčko mogli preuzeti obavezu samostalnog garantiranja imovinskih prava po osnovu stare devizne štednje. Međutim, u ovom slučaju radi se o obavezi države, osim onih koje proizlaze iz *državnih* pozitivno-pravnih propisa, koju država Bosna i Hercegovina nije mogla prenijeti entitetima i Brčko Distriktu da reguliraju ovu materiju. Stara devizna štednja, nakon 14. decembra 1995. godine, predstavlja konstituirano imovinsko pravo u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, člana II/2.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. stav 11. Sporazuma. Znači, radi se o imovinskim pravima koja su jasno definirana obavezom države, a država ne može delegirati entitetima i Brčko Distriktu odgovornost da ih štiti (na način na koji je to učinjeno). Zbog toga, efikasna zaštita ovih prava ne bi mogla biti moguća da pravna pozicija podnosilaca apelacije nije zaštićena Sporazumom i Ustavom Bosne i Hercegovine. Država se ne može osloboditi garantiranja poštivanja ovih prava pokušajem da delegira odgovornosti, u smislu reguliranja i implementacije, na entitetske institucije i institucije Brčko Distrikta, bez osiguravanja dovoljno pravnih garancija da će ove institucije djelovati u skladu sa, između ostalog, standardima iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

73. Ustavni sud je svjestan da je pitanje unutrašnjeg duga veliko opterećenje za entitete. Njihova solventnost je interes države, jer od toga direktno zavisi i moć države, njena makroekonomska stabilnost. Država, s ciljem odbrane forme i vrste svog političkog postojanja, može i mora preduzeti sve potrebne mjere. Prema tome, država mora osigurati funkcioniranje svih nadležnih teritorijalnih cjelina u smislu uređenih dijelova finansijske privrede, koji će i u budućnosti biti izloženi velikim problemima i rizicima (naprimjer, najava rješavanja problema restitucije). To se može postići samo tako da država zakonskim aktom utvrdi jedinstvene principe za cijelu teritoriju, koji bi bili rezultat ekonomske analize makroekonomske stabilnosti države u kontekstu postojećeg problema.

74. U vezi s tim, prema članu III/1.d) Ustava Bosne i Hercegovine, u nadležnosti državnih institucija je monetarna politika. Štaviše, član VII Ustava označava Centralnu banku Bosne i Hercegovine kao jedini nadležni organ za monetarnu politiku u cijeloj zemlji. Tačno je da Centralnoj banci nije dato ovlaštenje da regulira rad banaka uopće ili posebno deviznu štednju. Međutim, sadašnja štednja sa predmetnih bankovnih računa ne isplaćuje se preko banaka, već direktno iz entitetskih budžeta, što se odražava na protok novca i deviza i tako utječe na monetarnu politiku za koju je Centralna banka, kao državna institucija, odgovorna. Prema tome, bankovni sistem, osim Centralne banke Bosne i Hercegovine, nema ulogu u pitanju stare devizne štednje.

75. Član I/4. Ustava Bosne i Hercegovine obavezuje državu da regulira pitanje jedinstvenog tržišta u Bosni i Hercegovini u koje spada, između ostalog, promet kapitala. Jedinstveno tržište i liberalizacija tržišta kapitala obuhvataju isključivanje svakog ograničenja, tj. ne samo diskriminirajućih mjera nego i svih drugih mjera koje, bez obzira na to što nemaju diskriminirajući karakter, opterećuju određene grupe više nego druge. Ustavni sud primjećuje da je isto pitanje, za koje je država odgovorna i koje je na isti način bilo tretirano sve do donošenja entitetskih zakona o reguliranju ovog problema, uključujući Distrikt Brčko, regulirano na nejednak način. Tako, naprimjer, Federacija Bosne i Hercegovine predviđa isplaćivanje, *inter alia*, u novcu u periodu od četiri godine (član 11. Zakona), a dospijee obveznica još nije regulirano. Republika Srpska je predvidjela druge modalitete novčane isplate (član 15. Zakona), a obveznice imaju rok

dospijeeća 30 godina (član 16. stav 1. tačka 1). Distrikt Brčko predvidio je rok od tri godine za novčanu isplatu (član 2. stav 1. Zakona), a obveznice imaju rok dospijeeća 25 godina (član 2. stav 2.a Zakona). Nejednako tretiranje je posljedica delegiranja problema sa države na entitete i Brčko Distrikt. Na taj način različito zakonsko tretiranje, osim na zakon o slobodnom tržištu, bitno i direktno će utjecati na tržište obveznicama u Bosni i Hercegovini, kao jedinstveni tržišni prostor. S druge strane, stara devizna štednja je bila i principijelno ostala državni problem. U vezi s tim, Ustavni sud napominje da je država obavezna da poštuje opći princip jednakosti u pravima, kako to propisuje Ustav Bosne i Hercegovine, i to ne samo ustavnih prava već svih prava koja su propisana zakonom. Pravo na jednakost je ustavno pravo i odnosi se na sva zakonska prava. Nijedan zakonodavac ne može biti oslobođen te obaveze. Država mora dati garancije da su različita zakonska rješenja na podržavnim nivoima neophodne mjere radi zaštite funkcioniranja finansijske privrede, monetarnog sistema itd. države. Međutim, različite mjere i različito tretiranje, koji utječu na jedinstveno tržište kapitala, dopušteni su ukoliko ispunjavaju pretpostavke principa proporcionalnosti (vidi presudu Suda za pravdu, predmet C-423/98, *Alfredo Albore*, Zbirka 2000, str. I-5965).

76. Dozvolivši da entiteti i Brčko Distrikt preuzmu operacionalizaciju i odgovornost za isplatu stare devizne štednje, država nije dala niti jednu garanciju da će isplata kako u novcu, tako i u formi obveznica biti realizirana. Ustavni sud smatra da je neophodno da država da određene garancije u tom smislu. Naime, prema teoriji identiteta strana, Republike Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine, a koja jasno proizlazi iz člana I Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojom Bosna i Hercegovina nastavlja svoje pravno postojanje prema međunarodnom pravu kao država i tako nasljeđuje status bivše Republike Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina ima poziciju dužnika. Ne bi bilo u skladu sa principom pravne države da se država, kao dužnik, u potpunosti oslobodi svoje obaveze, tako što bi, prenošenjem svoje nadležnosti, dala garancije da će ispuniti svoje obaveze. Zbog toga, Ustavni sud ne može prihvatiti garanciju koju daju entiteti, a pogotovo ne garanciju da će novac biti osiguran putem privatizacije javnih preduzeća, uzimajući u obzir njene dosadašnje rezultate. Konačno, davanje garancije omogućilo bi da se ojača osjećanje da postoji princip kontinuiteta, u smislu člana I Ustava Bosne i Hercegovine, i dobre vjere u njega. Naime, apelanti kao vjerovnici, u trenutku sklapanja pravnog posla sa državnim bankama, nisu bili opterećeni rizikom da će njihova devizna štednja kad-tad propasti ili postati neutoživa. Stoga, Ustavni sud smatra da je država odgovorna za to da se ojača osjećanje dobre vjere u kontinuitet pravnog sistema postojanja.

77. Zbog svega iznesenog, Ustavni sud smatra da država mora na određeni način regulirati navedenu problematiku, od čega će direktno zavistiti i uspjeh predviđenog modaliteta isplate stare devizne štednje. Ustavni sud smatra da država nije obavezna u potpunosti regulirati ova pitanja. Ipak, načelno reguliranje ovih pitanja, a, prije svega, pitanja davanja garancije za isplatu od određene relevantne međunarodne institucije kapitala, ujednačavanje standarda na cijeloj teritoriji države, vodeći pri tome računa o ostvarivanju jedinstvenog tržišta u Bosni i Hercegovini i makroekonomskoj stabilnosti države, vodit će tome da pravo na imovinu ne bude ugroženo u budućnosti, tj. da zakonska regulativa ispuni standarde koji su nametnuti pozitivnom obavezom državi, a koja proizlazi iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Ustavni sud napominje da je zakonodavac najkompetentniji, uzimajući u obzir praktična stanovišta, da odluči koja su to pitanja na terenu koja se načelno moraju imati u vidu.

78. S obzirom na to da država Bosna i Hercegovina nije donijela određeni okvirni zakon kojim bi načelno regulirala ova pitanja, Ustavni sud smatra da je Bosna i Hercegovina propustila da djelotvorno zaštititi pravo apelanata na imovinu,

čime je povrijedila svoje pozitivne obaveze koje proizlaze iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Navodne povrede od Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske

79. Ustavni sud mora odlučiti da li, u okviru najnovijih zakonskih promjena, pravna situacija u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj u vezi sa starom deviznom štednjom nastavlja kršiti član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

80. Ustavni sud, prije svega, ponavlja da se u predmetnim slučajevima radi o imovini podnosilaca apelacije. Prema tome, Ustavni sud mora utvrditi da li se postojećom zakonskom regulativom Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska miješaju u ta prava tako da uključuje zaštitu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Osim toga, Ustavni sud mora ispitati, ako se radi o miješanju u to pravo, da li je prema tom članu miješanje opravdano.

Da li se radi o miješanju Federacije Bosne i Hercegovine u pravo apelanata na imovinu i, ako je odgovor potvrđan, da li se ono sastoji u kontroli ili lišavanju prava na imovinu?

81. Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 14/05 od 2. decembra 2005. godine utvrđeno je da odredbe Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 66/04), kao i odredbe Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 63/04) koje se tiču stare devizne štednje nisu u skladu sa članom III Ustava Bosne i Hercegovine, te se ukidaju.

82. Navedenom odlukom [...] *Ustavni sud smatra da je Bosna i Hercegovina, u okviru svojih nadležnosti u smislu člana III5.a) Ustava Bosne i Hercegovine, a s ciljem ispunjenja svojih obaveza iz Aneksa 6. Općeg okvirnog sporazuma, nadležna za donošenje zakonodavnog okvira za rješavanje pitanja stare devizne štednje, i to na jedinstven način za sve građane Bosne i Hercegovine. Tek po ispunjenju tog uvjeta entiteti i Brčko Distrikt mogli bi, u okviru povjerenih ovlasti, regulirati to pitanje u skladu sa principima prethodno utvrđenim jedinstvenim zakonodavstvom na nivou Bosne i Hercegovine. Ustavni sud zaključuje da se Bosna i Hercegovina nije mogla osloboditi obaveza da garantira poštivanje konstituiranih imovinskih prava imalaca devizne štednje bez prethodnog osiguranja dovoljnih garancija za adekvatno rješavanje ovog problema, donošenjem zakonodavnog okvira za rješavanje pitanja stare devizne štednje, i to na jedinstven način za sve građane Bosne i Hercegovine, u skladu sa, između ostalog, standardima iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.*

83. Ukidanjem odredaba Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine i odredaba Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske u vezi sa starom deviznom štednjom donošenje zakonodavnog okvira za rješavanje pitanja stare devizne štednje preneseno je na Bosnu i Hercegovinu.

84. Aneks 6. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Opći okvirni sporazum) predstavlja sporazum o ljudskim pravima u kojem su se Republika Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska dogovorile da će poštivati ljudska prava, i to tako što će "[...]osigurati svim licima unutar njihove jurisdikcije najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i fundamentalnih sloboda, uključujući prava i slobode koji su osigurani Evropskom konvencijom i njenim protokolima i ostalim međunarodnim sporazumima koji su navedeni u dodatku na ovaj aneks. To su: [...] pravo na vlasništvo".

85. Aneksom 6. Općeg okvirnog sporazuma predviđeno je da postoje institucije za zaštitu ljudskih prava na nivou Bosne i

Hercegovine sa isključivom nadležnošću da ispituju povrede ljudskih prava i sloboda iz Evropske konvencije. Iz člana II/1. Ustava Bosne i Hercegovine nesporno proizlazi da su, osim Bosne i Hercegovine, i entiteti dužni da osiguraju najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i sloboda. Međutim, iz Aneksa 6. Općeg okvirnog sporazuma proizlazi da je intencija njegovih tvoraca bila da se prvenstveno na nivou države Bosne i Hercegovine osiguraju mehanizmi za zaštitu ljudskih prava i sloboda, odnosno da je država ta koja mora stvoriti okvir za zaštitu ljudskih prava i sloboda. U ostvarenju tog svog "zadatka" iz Općeg okvirnog sporazuma Bosna i Hercegovina je osigurala mehanizme za zaštitu ljudskih prava na nivou države osnivanjem institucija za zaštitu ljudskih prava, kako je to i predvidio Aneks 6. Međutim, Bosna i Hercegovina, kada su u pitanju imovinska prava imaoa stare devizne štednje, propustila je preduzeti sve neophodne mjere kako bi tim licima osigurala ostvarivanje suštine njihovog prava na imovinu iz Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno Evropske konvencije. Bosna i Hercegovina? je propustila da stvori zakonodavni i institucionalni okvir za ujednačeno rješavanje tog problema na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

86. Iz svega navedenog Ustavni sud zaključuje da se Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska nisu miješale u pravo podnosilaca apelacije na njihovu imovinu i nisu povrijedile član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

87. Ustavnom sudu ostaje još da ispita da li je apelantima povrijedeno pravo na pravično suđenje u smislu člana 6. Evropske konvencije.

88. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

"Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom."

89. Član 6. stav 1. Evropske konvencije glasi:

"1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom."

90. Ustavni sud smatra da predmetne apelacije pokreću pitanje prava na pravično suđenje u smislu prava na pristup sudu iz člana 6. Evropske konvencije. Naime, podnosioci prijave se žale da se ne mogu obratiti niti jednoj instituciji koja bi zaštitila njihova prava na imovinu.

91. Ustavni sud u svojoj dosadašnjoj praksi ukazivao je na značaj prava pristupa sudu (vidi *Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine U 3/99 od 17. marta 2000. godine*, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 21/00 i *Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine U 107/03 od 19. novembra 2004. godine*, tač. 7. i 21, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 23/05). *Pravo pristupa sudu ne znači samo formalni pristup sudu već efikasan pristup sudu. Da bi nadležni organ bio efikasan, on mora obavljati svoju funkciju na zakonit i djelotvoran način. Obaveza osiguravanja efikasnog prava na pristup nadležnim organima ubraja se u kategoriju dužnosti, tj. pozitivne obaveze države (vidi presudu Evropskog suda za ljudska prava, Airey protiv Irske, od 9. oktobra 1979. godine, serija A, broj 32, stav 25).*

92. U dijelu o dopustivosti apelacija Ustavni sud je zaključio da većina apelanata nije iscrpljivala pravne lijekove, jer entitet, nadležan u tom smislu, nije predvidio djelotvoran pravni sistem. Samim tim Ustavni sud smatra da podnosioci apelacij?, uprkos činjenici da stara devizna štednja nije isplaćivana, kao ugovorna obaveza, nisu imali nikakvu

institucionalnu zaštitu, niti mogućnost da se obrate bilo kojem sudu ili drugom organu. Ovakvo stanje traje od samog početka problema, znatno ranije nego što je Ustav Bosne i Hercegovine stupio na snagu. Situacija se nije promijenila do danas uprkos odlukama Doma (prije svega, *Poropat i dr., loc. cit.*, tač. 152-156; *Đurković i dr., loc. cit.*, tač. 220-222) u kojima je izričito navedeno da u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine ne postoje djelotvorni pravni lijekovi, te je nađeno flagrantno kršenje prava na imovinu vlasnika stare devizne štednje. Tužena strana nije nikada ispoštovala odluke Doma u vezi s tim. Konačno, uzimajući u obzir zaključke ove odluke u vezi sa pravom na imovinu, u kojoj je nađena povreda, Ustavni sud smatra da pravo pristupa sudu još uvijek nije opravdano i izbalansirano.

93. Iz svega navedenog Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede prava apelanata na pravično suđenje, u smislu prava pristupa sudu, koje štiti član 6. stav 1. Evropske konvencije, za šta je odgovorna Federacija Bosne i Hercegovine.

VIII. Zaključak

94. Ustavni sud zaključuje da je time što nije donesen određeni okvirni zakon kojim bi se reguliralo pitanje isplate stare devizne štednje Bosna i Hercegovina propustila da djelotvorno zaštititi pravo na imovinu apelanata, čime su povrijeđena prava koja proizlaze iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Federacija Bosne i Hercegovine nije omogućila apellantima pravo pristupa sudu, te je na taj način povrijeđen član 6. Evropske konvencije.

95. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

96. Prema članu VI/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda
Bosne i Hercegovine
Mato Tadić, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broju **AP 130/04**, rješavajući apelaciju **Zuhre Alibašić i dr.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. točka 2. i članka 61. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 60/05), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik
Tudor Pantiru, dopredsjednik
Miodrag Simović, dopredsjednik
Hatidža Hadžiosmanović, dopredsjednica
David Feldman, sudac
Valerija Galić, sutkinja
Jovo Rosić, sudac
Constance Grewe, sutkinja
na sjednici održanoj 2. prosinca 2005. godine donio je

ODLUKU O MERITUMU

Usvajaju se apelacije Zuhre Alibašić, Sime Jarića, Krste Eskića, Špomenke Mićanović, Stažije Čubel i Ilije Grgića, Trifka Guzina, Mirka Subića, Vladimira Zelića, Milke Karakaš, Ljubomira Karakaša, Branislave Obradović, Mirka Tomića, Azemine Gagulić, Bahtije Radončića, Ramiza Softića, Stanolja Đurasović, Ljubomira Radovića i Barbare Vrpoljac.

Ustvrdjuje se povreda članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na Bosnu i Hercegovinu.

Odbijaju se kao neutemeljene apelacije podnesene protiv Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske u odnosu na članak II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ustvrdjuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na Federaciju Bosne i Hercegovine.

Ova odluka dostavlja se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da bi se osigurala ustavna prava sukladno ovoj odluci.

Nalaze se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da u roku od šest mjeseci obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama, sukladno članku 74. stavak 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Zuhra Alibašić, Simo Jarić, Krsto Eskić, Špomenka Mićanović, Stažija Čubel i Ilija Grgić, koje zastupa Ivan Čubel, Trifko Guzina, Mirko Subić, kojeg zastupa Vesna Lukač, Vladimir Zelić, Milka Karakaš, Ljubomir Karakaš, Branislava Obradović, Mirko Tomić, Azemina Gagulić, Bahtija Radončić, Ramiz Softić, Stanolja Đurasović, Ljubomir Radović i Barbara Vrpoljac, koju zastupa Marija Ciprić (u daljnjem tekstu: apelandi), podnijeli su tijekom 2004. i 2005. godine apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Ustavni sud, sukladno članku 31. Pravila Ustavnog suda, odlučio je da apelacije AP 130/04, AP 259/04, AP 369/04, AP 497/05, AP 500/05, AP 802/05, AP 888/05, AP 907/05, AP 954/05, AP 955/05, AP-962/05, AP 973/05, AP 974/05, AP 1066/05, AP 1074/05, AP 1166/05, 1173/05 i AP 1238/05 spoji u jedan predmet pod brojem AP 130/04, jer se radi o nadležnosti Ustavnog suda o istom pitanju glede kojeg Ustavni sud može voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku.

3. Na temelju članka 22. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, od Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine je zatraženo 6. lipnja 2005. godine da dostave odgovore na apelacije.

4. Bosna i Hercegovina putem Pravobraniteljstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobraniteljstvo) je dostavila odgovor na apelacije 21. lipnja 2005. godine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je dostavila odgovor putem Federalnog ministarstva financija (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) 20. lipnja 2005. godine.

5. Na temelju članka 26. stavak 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori Bosne i Hercegovine i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine 23. lipnja 2005. godine su dostavljeni apellantima.

III. Činjenično stanje

6. Apelandi su građani Bosne i Hercegovine. Prije raspada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljnjem tekstu: SFRJ) su ulagali devize kod bivših komercijalnih banaka u toj zemlji. Zbog rastuće nestašice deviza i drugih gospodarskih problema, isplata sredstava sa ovih "starih" deviznih štednih računa je progresivno ograničavana prema zakonima koji su stupili na snagu tijekom 1980. i početkom 1990. godine.

7. Neposredno pred početak, kao i tijekom oružanih sukoba u Bosni i Hercegovini podnositelji apelacija, uglavnom, nisu

bili u mogućnosti podići novac sa svojih štednih računa. Također, svi njihovi pokušaji da podignu novac u poslijeratnom razdoblju su bili odbijeni bez obrazloženja ili pozivanjem na zakone koje su usvojile SFRJ, Republika Bosna i Hercegovina i kasnije Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska.

8. Činjenice pojedinačnih predmeta koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Predmet broj AP 130/04

9. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 28. siječnja 2004. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 1.051,84 DM.

Predmet broj AP 259/04

10. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 27. veljače 2004. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 3.427,73 DM.

Predmet broj AP 369/04

11. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 14. travnja 2004. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo u iznosu od 22.631,69 USD.

Predmet broj AP 497/05

12. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 15. veljače 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Osnovne banke Tuzla u iznosu od 5.301,57 DM.

Predmet broj AP 500/05

13. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 8. ožujka 2005. godine. Apelantica Stažija Čubel je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo, na jednoj knjižici u iznosu od 60.273,30 CHF, a na drugoj knjižici 12.859,34 CHF. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda za platni promet Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zavod) od 1. lipnja 2000. godine, apelantičino ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 81.199,76 KM.

14. Apelant Ilija Grgić je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 16.706,87 DM. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 25. svibnja 2000. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 30.934,63 KM.

Predmet broj AP 802/05

15. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 28. ožujka 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Unionbanke Sarajevo. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 21. ožujka 2005. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 24.232,14 KM.

Predmet broj AP 888/05

16. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 30. ožujka 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Unionbanke Sarajevo. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 21. ožujka 2005. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 125.222,67 KM.

Predmet broj AP 907/05

17. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 5. travnja 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 2. svibnja 1999. godine, apelantovo

ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 1.604,71 KM.

Predmet broj AP 954/05

18. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 8. travnja 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 8.676,10 DM.

Predmet broj AP 955/05

19. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 9. travnja 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo u iznosu od 1.537,00 DM.

Predmet broj AP 962/05

20. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 8. travnja 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Unionbanke Sarajevo, i to na jednoj knjižici iznos od 10.185,44 DM i na drugoj knjižici 17.688,48 DM. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 2. svibnja 1999. godine, apelantičino ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 28.197,14 KM.

Predmet broj AP 973/05

21. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 12. travnja 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo, i to iznos od 1.591,06 DM, 44,59 HFZ, 621,83 FF, 1789,55 LIT, 2273,00 USD i 23,60 CHF.

Predmet broj AP 974/05

22. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 3. lipnja 2005. godine. Apelantičin suprug je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo, i to na jednoj knjižici iznos od 28.553,00 DM i na drugoj knjižici iznos od 3.727,21 DM. U prilogu apelacije apelantica je dostavila Rješenje o nasljeđivanju Općinskog suda u Kiseljaku broj O-19/99 od 25. ožujka 1999. godine kojim se ona proglašava zakonskim nasljednikom sa dijelom 1/1. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 21. siječnja 2002. godine, apelantičino ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 32.335,18 KM.

Predmet broj AP 1066/05

23. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 21. travnja 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo, i to iznos od 654,01 DM. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 27. siječnja 2001. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 677,98 KM.

Predmet broj AP 1074/05

24. Apelacija je podnesena 22. travnja 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Osnovne banke Tuzla, i to iznos od 574,87 DM. Prema izvratku sa Jedinstvenog računa građana Zavoda od 2. svibnja 1999. godine, apelantovo ukupno potraživanje po osnovi stare devizne štednje iznosi 579,90 KM.

Predmet broj AP 1166/05

25. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 9. svibnja 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo, i to iznos od 2.031,32 DM.

Predmet broj AP 1173/05

26. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 17. svibnja 2005. godine. Apelant je polagao sredstva na deviznu štednu knjižicu kod Jugobanke Sarajevo, i to iznos od 13.324,15 USD.

Predmet broj AP 1238/05

27. Apelacija je podnesena Ustavnom sudu 31. svibnja 2005. godine. Apelantica je polagala sredstva na deviznu

štednu knjižicu kod Privredne banke Sarajevo, i to iznos od 31.146,42 DM.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

28. Predmetne apelacije se odnose na zahtjeve apelanata da ostvare svoja potraživanja po osnovi stare devizne štednje, deponirane isključivo u bankama Bosne i Hercegovine i njihovim poslovnim jedinicama na teritoriju današnje Federacije Bosne i Hercegovine. Kod određenih apelanata banke su prebacile staru deviznu štednju na jedinstvene račune građana Zavoda osim u određenim predmetima gdje podnositelji apelacije izričito navode da njihova devizna štednja nije evidentirana na jedinstvenom računu građana.

29. Iz sadržaja apelacija proizlazi da se apelanti žale na povredu prava na mirno uživanje imovine iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) i pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije. Svi apelanti traže da im se isplati cjelokupna devizna štednja, a neki traže da im se isplate i kamate.

b) Odgovor na apelaciju

30. U odgovoru na apelacije Pravobraniteljstvo ističe da je Bosna i Hercegovina donošenjem Okvirnog zakona o privatizaciji poduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini svoja izvorna prava titulara državnog kapitala prenijela na entitete Bosne i Hercegovine. Na temelju ovog zakona entiteti su bili ovlašteni donijeti vlastite propise o privatizaciji, što su i učinili, tako da je, prema propisima o privatizaciji banaka, sve potraživanje "stare devizne štednje" preneseno na teret proračuna entiteta Bosne i Hercegovine. Dalje, Pravobraniteljstvo navodi da su entiteti u svrhu rješavanja pitanja stare devizne štednje donijeli zakone o unutarnjem dugu i provedbene propise kojim su regulirani registriranje stare devizne štednje i način njezine isplate. Prema postojećem pravnom stanju, entiteti Bosne i Hercegovine su nositelji prava na staroj deviznoj štednji, pa samim time i odgovornosti. Pravobraniteljstvo napominje da je Bosna i Hercegovina potpisnica Sporazuma o pitanju sukcesije koji u Aneksu C regulira finansijska potraživanja i dugovanja. Međutim, nisu doneseni odgovarajući dokumenti na temelju kojih bi se uspostavio sustav prava i obveza, te predlaže da se apelacije u odnosu na Bosnu i Hercegovinu odbiju.

31. U odgovoru na apelacije Federalno ministarstvo navodi da je pitanje stare devizne štednje riješeno Zakonom o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije Bosne i Hercegovine. Člankom 5. Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije je propisano da potraživanja na temelju stare devizne štednje postaju unutarnji dug Federacije, koji se izmiruje sukladno posebnom zakonu. Devizna štednja, koja je verificirana kao unutarnji dug i kao obveza Federacije, izmirit će se sukladno Zakonu o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno isplatom dijela duga u gotovini, a ostatak izdavanjem obveznica. Dalje, Federalno ministarstvo ističe kako je većina apelanata stekla pravo na potraživanje od Federacije, sukladno Zakonu o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije, kao i pravo na izmirenje obveza na navedeni način.

V. Relevantni propisi

32. **Uredba sa zakonskom snagom o deviznom poslovanju** ("Službeni list Republike Bosne i Hercegovine" broj 2/92)

Članak 9.

"Za devize na deviznim računima i deviznim štednim ulozima jamči Republika."

33. **Uredba sa zakonskom snagom o deviznom poslovanju** ("Službeni list Republike Bosne i Hercegovine" broj 10/94)

Članak 3.

"Devize se mogu koristiti samo za plaćanje prema inozemstvu osim ako ovom uredbom nije drugačije određeno."

Članak 12.

"Domaće i strane fizičke osobe mogu devize držati na računu kod banke i slobodno ih koristiti."

Članak 44.

"Devizne rezerve čine potraživanja na računima u inozemstvu, efektivni strani novac i vrijednosni papiri izdati u inozemstvu [deponirani] kod Narodne banke [Bosne i Hercegovine] i [ovlaštenih] banaka."

34. **Odluka o ciljevima i zadacima devizne politike** ("Službeni list Republike Bosne i Hercegovine" broj 13/96)

Točka 7.

"Devizna štednja građana deponirana kod bivše Narodne banke Jugoslavije, zajedno sa kamatama na ovu štednju, rješavat će se donošenjem zakona o javnom dugu Bosne i Hercegovine, ili na drugi način u sklopu ukupne konsolidacije duga Bosne i Hercegovine zajedno sa međunarodnom zajednicom."

35. **Odluka o ratifikaciji Sporazuma o pitanjima sukcesije Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije** ("Službeni glasnik BiH" br. 10/01)

U Sporazumu o sukcesiji SFRJ, Aneks C, u relevantnom dijelu predviđa sljedeće:

Članak 2. stavak 3.

" [...]"

Ostala finansijska dugovanja (SFRJ) uključuju:

(a) jamstva SFRJ ili njezine Narodne banke Jugoslavije za štednju u čvrstoj valuti položenu kod komercijalnih banaka ili njihovih filijala u bilo kojoj državi sljednici prije nadnevka kojeg je ona proglasila neovisnost;

" [...]"

Članak 7.

"Jamstva bivše SFRJ ili njezine NBJ za štednju čvrste valute položenu kod komercijalne banke ili neke od njezinih filijala u bilo kojoj državi sljednici prije nadnevka kada je ta država proglasila neovisnost predmet su pregovara bez odgadanja, vodeći naročito računa o potrebi zaštite štednje čvrste valute pojedinaca. Ovi pregovori će se odvijati pod pokroviteljstvom Banke za međunarodna poravnanja."

36. **Zakon o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 27/97 i 8/99)

Članak 3.

"Osoba koja ima deviznu štednju u bankama ili poslovnim jedinicama sa sjedištem na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine iznad 100 KM, a bila je državljanin bivše Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i na dan 31. ožujka 1991. godine imala prebivalište na teritoriju koja sada pripada Federaciji Bosne i Hercegovine stječe potraživanja prema Federaciji sa stanjem na dan 31. ožujka 1992. godine."

Realizacija potraživanja građana koji su na dan 31. ožujka 1991. godine imali državljanstvo bivše Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, a koji nemaju prebivalište na teritoriju Federacije, kao i drugih osoba koje imaju devizna potraživanja u bankama na teritoriju Federacije, u smislu ovog zakona, uredit će se posebnim propisom."

Osobama iz stavka 1. ovog članka s deviznom štednjom do 100 DM banke će na njihov zahtjev isplatiti iznos štednje.

Potraživanja iz stavka 3. ovog članka su isplativa nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od dana primjene ovog zakona."

Članak 7.

"Potraživanja iz članka 3. ovog zakona banka prenosi na jedinstveni račun štediša.

Način prijenosa potraživanja građana ... čiji se računi vode u bankama kod kojih su organizacijske jedinice na teritoriju Federacije prestale raditi uredit će se posebnim propisom Federalnog ministarstva financija."

Članak 11.

"Otvaranje jedinstvenih računa se vrši po službenoj dužnosti na temelju jedinstvenog matičnog broja građana-nositelja potraživanja iz ovog zakona.

Jedinstveni račun predstavlja certifikat građanina."

Članak 18.

"Potraživanja sa jedinstvenog računa se mogu koristiti u postupku privatizacije u roku od dvije godine od dana izdavanja izvataka sa jedinstvenog računa, a nakon upisa potraživanja po pojedinim vrstama.

Istekom roka iz stavka 1. ovog članka potraživanja na jedinstvenom računu se gase."

37. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u procesu privatizacije ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 45/00)

Članak 18.

"Potraživanja sa jedinstvenih računa građana se mogu uporabiti u procesu privatizacije u roku od četiri godine od dana izdavanja izvataka sa jedinstvenog računa građana, nakon registracije svakog pojedinog potraživanja.

Po isteku roka navedenog u stavku 1. ovog članka potraživanja sa jedinstvenih računa se gase.

Iznimno od odredaba st. 1. i 2. ovog članka, nositelji stanarskog prava iz članka 8.a Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 27/97, 11/98, 22/99 i 7/00) mogu koristiti potraživanja sa jedinstvenog računa u roku od tri mjeseca od dana ovjere potpisa sa kupoprodajnim ugovorom kod nadležnog suda."

38. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatizaciji poduzeća ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 45/00)

Članak 28.

"Prodaja iz članka 26. ovog zakona se vrši uz obvezno plaćanje u novcu ili certifikatima iz osnove stare devizne štednje najmanje 35 posto ugovorene prodajne cijene.

Za svaki iznos plaćen u novcu ili certifikatom po osnovi stare devizne štednje više od 35% može se odobriti popust od 8%."

39. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatizaciji poduzeća ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 61/01)

Članak 27.

"Mala privatizacija u smislu članka 26. ovog zakona se provodi javnom prodajom, koju je poduzeće dužno pripremiti i prijaviti nadležnoj agenciji (za privatizaciju) u roku koji odredi Agencija Federacije i u roku važenja potraživanja građana iz Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije (certifikati itd)."

40. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, stupio na snagu

8. siječnja 2002. godine (nakon nadnevka odluke Ustavnog suda Federacije)

Članak 24.

"Plaćanje otkupne cijene stana se vrši jednim od platežnih sredstava, i to:

a) novcem,

b) certifikatima na temelju tražbine građana, a koji su ustvrđeni posebnim propisima.

Kada se plaćanje vrši novcem ili certifikatom iz osnove stare devizne štednje, cijena stana se umanjuje za 20% ustvrđene otkupne cijene."

41. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potraživanju građana ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 57/03)

Članak 7.

"Potraživanja iz članka 3. ovog zakona banka, na zahtjev štediša koji se podnosi u roku do šest mjeseci od dana usvajanja ovog zakona, prenosi na jedinstveni račun štediša."

Članak 11.

"Otvaranje jedinstvenih računa se vrši po službenoj dužnosti na temelju matičnog broja građana-nositelja potraživanja iz ovog zakona, a otvaranje jedinstvenog računa po osnovi stare devizne štednje se vrši na zahtjev štediša."

Članak 18.

"Potraživanja sa jedinstvenog računa se mogu koristiti u postupku privatizacije u roku od šest godina od dana izdavanja izvataka sa jedinstvenog računa, a nakon upisa potraživanja po pojedinim vrstama."

Članak 20.

"Ravnatelj Agencije za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona donijet će uputu o evidenciji i realizaciji potraživanja sa jedinstvenog računa."

Članak 20. a

"Agencija za privatizaciju u Federaciji BiH će neiskorištena potraživanja po osnovi stare devizne štednje koja su prenijeta na jedinstveni račun vratiti na račun imatelja u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva štediša."

Članak 20. b

"Štediša koje su izvršile prijenos potraživanja iz osnove stare devizne štednje u privatizacijske investicijske fondove koja žele povratiti na svoje jedinstvene račune mogu podnijeti zahtjev privatizacijskim investicijskim fondovima za povrat potraživanja u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona."

42. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potraživanju građana ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 20/04) tako da je članak 5. dopunjen novim člankom 5.a koji glasi:

Članak 5.a

"Iznimno od članka 5. ovog zakona potraživanje po osnovi stare devizne štednje postaje unutarnji dug Federacije Bosne i Hercegovine, koji se izmiruje sukladno posebnom zakonu, osim ako osoba koja ima potraživanje na temelju stare devizne štednje ne da izjavu da se ta potraživanja koriste za namjene iz članka 18. ovog zakona."

Izjava iz stavka 1. ovog članka je neopoziva i podnosi se Federalnom ministarstvu financija u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Članak 18.

"Potraživanja sa jedinstvenog računa se mogu koristiti u procesu privatizacije:

- za kupovinu dionica poduzeća, imovine poduzeća i druge imovine koja se bude prodavala u procesu privatizacije do 30. lipnja 2006. godine pod uvjetom da učešće pojedinačne ponude ne prelazi 10% od ukupne kupovne cijene;

- za kupovinu stanova na kojima postoji stanarsko pravo do 30. lipnja 2007. godine u visini do 100% od ukupne cijene.

Istekom rokova iz stavka 1. ovog članka potraživanja na jedinstvenom računu se gase.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovog članka, rok za kupovinu stanova na kojima postoji stanarsko pravo se može mijenjati ovisno o donošenju i promjenama propisa o restituciji."

Članak 20.

"Agencija za privatizaciju u Federaciji Bosne i Hercegovine dostavit će Federalnom ministarstvu financija bazu podataka o stanju neiskorištenih potraživanja po osnovi stare devizne štednje na jedinstvenom računu u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona."

43. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 64/04), koji u unutarnjem dijelu glasi:

Članak 1.

"Ovim zakonom se ustvrđuju unutarnje obveze Federacije Bosne i Hercegovine prema fizičkim i pravnim osobama nastale na temelju: neisplaćenih invalidnina, neisplaćenih mirovina, neisplaćenih naknada prema dobavljačima za robu, materijale i usluge, obveze nastale na temelju neisplaćenih plaća i dodataka, te ostale obveze (u daljnjem tekstu: unutarnji dug), odnosno način pojedinačne verifikacije ustvrđenih potraživanja, kao i način njihovog izmirenja."

Članak 2.

"Ovim zakonom se ustvrđuje sveobuhvatno izmirenje unutarnjeg duga na način koji osigurava i podržava makroekonomsku stabilnost i fiskalnu održivost Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Unutarnji dug Federacije se procjenjuje u iznosu od 1.858,9 milijuna KM. Ova procjena isključuje iznos obveza za staru deviznu štednju obzirom da će se oni utvrditi u postupku verifikacije.

Obveze unutarnjeg duga iz stavka 1. ovog članka se izmiruju isplatom u gotovini, putem izdavanja obveznica (u daljnjem tekstu: obveznice) i opisivanjem, prema odredbama ovog zakona.

Izmirenje svih kategorija unutarnjeg duga, uključujući i staru deviznu štednju, neće prelaziti iznos od 10% GDP za 2003. godinu, i to u neto sadašnjoj vrijednosti za sve planirane isplate svih kategorija unutarnjeg duga."

Članak 3.

"Unutarnji dug Federacije iznosi 1.858,9 milijuna KM, isključujući iznos obveze za staru deviznu štednju koji će se utvrditi u postupku verifikacije, a čine ga:

opće obveze u iznosu od 947,9 milijuna KM,

obveze na temelju kredita komercijalnih banaka u iznosu od 11 milijuna KM,

obveze za staru deviznu štednju u iznosu koji će se utvrditi prema verifikaciji obveza na način propisan u članku 12. ovog zakona."

Članak 9.

"Federacija preuzima obveze na temelju stare devizne štednje ostvarene u najnižim poslovnim jedinicama banaka (ekspozitura ili agencija) na teritoriju Federacije. Ukoliko banka nema poslovnih jedinica, onda se smatra da je sjedište banke najniža poslovna jedinica.

Obveze na temelju stare devizne štednje, definirane stavkom 1. ovog članka, ne obuhvaćaju obveze na temelju stare devizne štednje deponirane u Ljubljanskoj banci i Investbanci obzirom da će se one rješavati u procesu sukcesije imovine bivše SFRJ.

Obveze na temelju stare devizne štednje iz članka 3. ovog zakona Federacija će izmiriti isplatom u gotovini i izdavanjem obveznica.

Kamate na staru deviznu štednju od 1. siječnja 1992. godine se otpisuju."

Članak 10.

"Kad se izvrši verifikiranje potraživanja za staru deviznu štednju, na način predviđen člankom 12. ovog zakona, Vlada Federacije će posebnim propisom utvrditi metodu i visinu isplate u gotovini za staru deviznu štednju svakoj fizičkoj osobi, nositelju stare devizne štednje, do iznosa propisanog u članku 2. ovog zakona."

Članak 11.

"Gotovinske isplate za staru deviznu štednju iz članka 10. ovog zakona izvršit će se iz proračuna Federacije u razdoblju od četiri godine, počevši od fiskalne godine kada se završi postupak verifikiranja stare devizne štednje."

Članak 12.

"Verifikiranje svih potraživanja za staru deviznu štednju vršit će se na temelju baze podataka koja je ustanovljena Zakonom o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine Federacije BiH" br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 32/01, 57/03, 20/04) i drugim propisima donesenim na temelju zakona i baza podataka koje posjeduju banke.

Proces verifikacije potraživanja za staru deviznu štednju završit će se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministar financija donijet će podzakonske akte o verifikaciji svih potraživanja za staru deviznu štednju u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Članak 13.

"Za obveze za staru deviznu štednju koje ne budu izmirene isplatom u gotovini, sukladno čl. 9. i 10. ovog zakona, izdat će se obveznice do iznosa koji je potreban za izmirenje kumulativnih potraživanja."

Članak 14.

"Kad se izvrši verifikiranje potraživanja za staru deviznu štednju na način predviđen člankom 12. ovog zakona, Vlada Federacije će posebnim propisom utvrditi model izdavanja obveznica propisujući rok dospijeca obveznica, visinu kamate na obveznice i duljinu grace perioda, a do iznosa koji se utvrdi kao glavnica u procesu verifikiranja potraživanja na temelju stare devizne štednje do iznosa propisanog u članku 2. ovog zakona.

Kako bi osigurala dodatna financijska sredstva nositeljima obveznica iz članka 13. ovog zakona, Vlada Federacije, u svojstvu dioničara a prema važećim propisima, svojom odlukom rasporedit će do 15% dividende iz privrednih društava sa državnim kapitalom kako bi otkupljivala javne obveznice putem ponude po tržišnoj cijeni, isplaćujući ih kako je predviđeno godišnjim proračunom, počevši od obveznica sa najnižom nominalnom vrijednosti i progresivno krenuvši ka obveznicama sa višom nominalnom vrijednosti."

Članak 15.

"Vlada Federacije će tri posto iznosa koji se ostvari od prodaje poduzeća JP "BH Telecom", JP "Elektroprivrede BiH" d.d., JP "Elektroprivrede HZHB" d.d. i "Hrvatske telekomunikacije" d.o.o. Mostar uplatiti na poseban račun.

Sredstva ostvarena na posebnom računu iz stavka 1. ovog članka koristit će se u svrhu prijevremenog otkupa obveznica na temelju stare devizne štednje po tržišnoj cijeni, i to uključujući prioritet u isplati - otkupu obveznica vlasnika stare devizne štednje i to ponudom otkupljenja obveznica sa najnižom nominalnom vrijednosti, a potom obveznica sa višom nominalnom vrijednosti.

Federalni ministar financija donijet će podzakonske akte o načinu raspolaganja sredstvima deponiranim na računu iz prethodnog stavka, odnosno o modalitetima isplate vlasnika obveznica, prema ostvarenju sredstava iz ovog članka."

Članak 21.

"Obveznice za izmirenje obveza za staru deviznu štednju i ratnih potraživanja su vrijednosni papiri koje izdaje u cijelosti ili djelomično Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: vrijednosni papiri BiH) u ime Federacije ili Federacija (u daljnjem tekstu: vrijednosni papiri Federacije) prema posebnom propisu.

Obveznice izdate za izmirenje obveza za staru deviznu štednju i ratna potraživanja su utržive i prenosive i izdaju se i vode samo u elektronskoj formi.

Svi uvjeti vezani za obveznice utvrđuju se odlukom Vlade Federacije i posebnim propisom.

Za predračun obveza na osnovi stare devizne štednje i ratnih potraživanja u KM koristi se srednji službeni kurs Centralne banke Bosne i Hercegovine koji važi na dan donošenja odluke Vlade Federacije o emisiji obveznica u smislu ovog zakona.

Obveznice izdate za izmirenje obveza iz stavka 2. ovog članka predstavljaju unutarnji dug Federacije sukladno posebnom propisu.

Federalno ministarstvo financija upravljat će računima sa kojih se sredstva koja su položena mogu podizati u svrhu isplate obveznice."

Članak 22.

"Obveznice Federacije ne podliježu propisima i odobrenju Povjerenstva za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine."

Članak 24.

"Federacija garantira za obveznice izdate sukladno odredbama ovog zakona za izmirenje unutarnjeg duga."

Članak 26.

"Vlada Federacije će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte za utvrđivanje prioriteta među kategorijama obveza za izmirenje potraživanja sukladno stavku 2. članka 7, članku 8. i članku 11. ovog zakona."

44. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 63/04)

Članak 1.

"Ovim zakonom se uređuju postupak, način i rokovi utvrđivanja i izmirivanja unutarnjeg duga Republike Srpske prema fizičkim i pravnim osobama u ukupnom iznosu od 1.761,7 milijuna KM."

Članak 3. stavak 1. točka 2.

"Pod unutarnjim dugom, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se:

2. obveze po osnovi devizne štednje deponirane kod banaka na teritoriju Republike Srpske do 31. prosinca 1991. godine (u daljnjem tekstu: stara devizna štednja) u iznosu od 774,9 milijuna KM."

45. Odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine 8. siječnja 2001. godine ustvrdio je da članci 3, 7, 11. i 18. Zakona o potraživanjima građana nisu sukladni Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Sud je ustanovio da su ti članci protivni članku 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju i time protivni članku II A.2(1)(k) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i Amandmanu 5. Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine nije naredio nikakve posebne izmjene i dopune ili na neki drugi način propisao prijelazne odredbe prema kojima bi relevantni članci trebali biti primijenjeni.

Odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

"Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine člankom II A. 2 (1)(k) i Amandmanom V. je ustvrđeno da će Federacija osigurati primjenu najviše razine međunarodno priznatih prava i sloboda ustvrđenih u dokumentima navedenim u Aneksu ovog ustava [...]."

Ustvrdjući ustavnost čl. 3, 7, 11. i 18. Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u procesu privatizacije sa navedenim ustavnim odredbama i člankom 1. stavak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, Sud je ustvrdio da odredbe čl. 3, 7, 11. i 18. Zakona o utvrđivanju i realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije nisu sukladne Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine."

Odluka Ustavnog suda Federacije je objavljena 9. ožujka 2001. godine u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine" broj 7/01.

Člankom 12(b) dijela IV(c) Ustava Federacije se predviđa da ako Ustavni sud Federacije "utvrdi da zakon, usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis Federacije ili bilo kojeg kantona ili općine nije sukladan ovom ustavu, taj zakon ili drugi propis se neće primjenjivati, odnosno stupiti na snagu osim ukoliko se izmijeni na način koji propiše Sud, ili ukoliko Sud ne utvrdi prijelazna rješenja, koja ne mogu biti na snazi duže od šest mjeseci".

46. Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 14/05 od 2. prosinca 2005. godine u relevantnom dijelu glasi:

"Ustvrdjuje se da Zakon o izmirenju obveza po osnovi stare devizne štednje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH" broj 27/04) i odredbe Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 66/04) i Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 63/04) koji se tiču stare devizne štednje nisu sukladni članku III. Ustava Bosne i Hercegovine.

Ukidaju se sukladno članku 63. stavak 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine:

Zakon o izmirenju obveza po osnovi stare devizne štednje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH" broj 27/04),

u Zakonu o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 66/04): članak 2. stavak 2. u dijelu koji glasi: 'Ova procjena isključuje iznos obveza za staru deviznu štednju obzirom da će se on utvrditi u postupku verificiranja', članak 2. stavak 4. u dijelu koji glasi: 'uključujući i staru deviznu štednju', članak 3. stavak 1. u dijelu koji glasi: 'isključujući iznos obveze za staru deviznu štednju koji će se utvrditi u postupku verificiranja', članak 3. stavak 1. točka 3, članak 3. stavak 2. u dijelu koji glasi: 'izuzev za staru deviznu štednju', čl. 9. do 16, članak 21. stavak 1. u dijelu koji glasi: 'obveza za staru deviznu štednju', članak 21. stavak 2. u dijelu koji glasi: 'izmirenje obveza za staru deviznu štednju' i članak 21. stavak 4. u dijelu koji glasi: 'stare devizne štednje',

u Zakonu o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 63/04): članak 3. stavak 1. točka 2, članak 4. stavak 1. točka 4. u dijelu koji glasi: 'isključujući sudske odluke i odluke drugih nadležnih tijela po osnovi stare devizne štednje iz članka 3. stavak 1. točka 2. ovog zakona', članak 9. stavak 1. točka 2. u dijelu koji glasi: 'isključujući sudske odluke i odluke drugih nadležnih tijela po osnovi stare devizne štednje iz članka 3. stavak 1. točka 2. ovog zakona' i čl. 11. do 18."

VI. Dopustivost

47. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu, kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

48. Sukladno članku 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem pravnom lijeku kojeg je koristio.

49. Sukladno članku 16. stavak 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može iznimno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i temeljnih sloboda koje štiti Ustav Bosne i Hercegovine ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

50. Pravilo iscrpljivanja pravnih lijekova zahtijeva da apelant dođe do konačne odluke. Konačna odluka predstavlja odgovor na posljednji pravni lijek, koji je učinkovit i adekvatan da ispita nižestupanjsku odluku kako u činjeničnom, tako i u pravnom pogledu. Pri tomu apelant odlučuje hoće li koristiti pravni lijek bez obzira radi li se o redovitom ili izvanrednom pravnom lijeku. Odluka kojom je pravni lijek odbačen zato što apelant nije ispoštovao formalne zahtjeve pravnog lijeka (rok, plaćanje pristojbi, forma ili ispunjenje drugih zakonskih uvjeta) se ne može smatrati konačnom. Uporaba takvog pravnog lijeka ne prekida rok od 60 dana propisan člankom 15. stavak 3. Pravila Ustavnog suda (vidi Rješenje Ustavnog suda, U 15/01, od 4. i 5. svibnja 2001. godine).

51. Sukladno navedenom, Ustavni sud će razmotriti postoje li djelotvorni pravni lijekovi i, ako postoje, jesu li apelanti dokazali da su ih iscrpili, te jesu li dokazali da su apelacije podnesene u roku od 60 dana od dana kada je donesena konačna odluka.

52. Ustavni sud, na prvome mjestu, napominje da je prigodom primjene načela iscrpljivanja pravnih lijekova potrebno ispitivati u svakom pojedinom slučaju je li pravni lijek učinkovit ili ne prema relevantnim zakonima države.

53. Na pojedinca se ne može staviti pretjerani teret u otkrivanju koji je najefikasniji put kojim bi došao do ostvarivanja svojih prava (vidi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 18/00 od 10. svibnja 2002. godine, točka 40, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 30/02). Učinkovitost pravnog lijeka se ne ogleda samo u činjenici da je on pravno i formalno predviđen već i da je u praksi efikasan. Temeljna ljudska prava, koja štite Europska konvencija i Ustav Bosne i Hercegovine, moraju biti stvarna i učinkovita kako u zakonu, tako i u praksi, a ne iluzorna i teoretska. Pravni lijekovi koji su predviđeni za zaštitu prava moraju biti fizički dostupni, ne smiju biti ometani aktima, propustima, odgađanjima ili nemarom vlasti, te moraju biti u stanju štiti predmetna prava (vidi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 36/02 od 30. siječnja 2004. godine, točka 25, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 9/04).

54. Glede toga Ustavni sud podsjeća da je u Bosni i Hercegovini već etablirana praksa da se podnositelji apelacije mogu obratiti izravno Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine u slučaju kada nema učinkovitih pravnih lijekova u svezi određenog ustavnog prava i prava iz Europske konvencije. Tako je u svim slučajevima kada postupak nerazumno dugo traje zaključeno da u Bosni i Hercegovini ne postoji pravni lijek protiv tvrdnje da je u određenom slučaju povrijeđeno pravo na odlučivanje u razumnom roku. Zbog toga, apelanti se nisu morali obratiti niti jednom domaćem tijelu, već izravno Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine ili ranije Domu za ljudska prava, odnosno Povjerenstvu za ljudska prava pri Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine, i tvrditi povredu citiranog prava (vidi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj AP 769/04 od 30. studenoga 2004. godine, točka 23, sa uputom na daljnju praksu Europskog suda za ljudska prava). Dalje, Dom za ljudska prava je razvidno naveo da činjenica da postupak još traje neće spriječiti Dom da ispita prizivne navode podnosioca prijave u svezi duljine postupka (vidi, Odluka o prihvatljivosti i meritumu, CH/99/1972, M.T. protiv Republike Srpske, od 3. srpnja 2003. godine, točka 27). Isti slučaj je bio sa pravom pristupa sudu u kojem je zaključeno da Bosna i Hercegovina i njezine podržavne teritorijalne cjeline nisu predvidjele pravni lijek protiv povrede prava pristupa sudu (vidi, primjerice, Odluku o prihvatljivosti i meritumu Povjerenstva, *Dmitar Arula protiv Federacije Bosne i Hercegovine*, od 8. i 9. ožujka 2005. godine, točka 55; Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 19/00 od 4. svibnja 2001. godine, točka 12, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 27/01).

55. Ustavni sud navodi da je prva indicija neučinkovitog pravnog sustava glede isplate stare devizne štednje činjenica da Bosna i Hercegovina još uvijek nije počela isplaćivati deviznu štednju. Osim toga, neki od apelanata su pokrenuli postupke pred domaćim sudovima kako bi im se isplatila gotovina sa njihovih računa. Nijedan od apelanata do sada u tomu nije uspio. Konačno, sama zakonska rješenja trenutačno ne dopuštaju da se pravomoćne presude iz ove problematike izvršavaju, jer su predviđeni drugi modaliteti isplate stare devizne štednje.

56. Obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da ne postoje efikasni pravni lijekovi koji su dostupni apelantima a koje bi trebali iscrpiti. U ovim okolnostima Ustavni sud nije spriječen da razmatra apelacije. Treba napomenuti da je zahtjev za isplatu pravnih zahtjev koji se formalno, ali i faktično, proteže od samog početka nemogućnosti da se štetišama isplate njihove devizne štednje. Prema tomu, iako je nastala prije 14. prosinca 1995. godine, pravna situacija je nepromijenjena do danas. Radi se, znači, o klasičnom slučaju tvrdnje kontinuirane povrede (vidi, između ostalih, Dom za ljudska prava, CH/99/1900 i 1901, *D.S. i N.S. protiv Federacije Bosne i Hercegovine*, odluke o prihvatljivosti i meritumu od 6. ožujka 2002. godine, točka 49; Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 23/00, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 10/01).

57. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b), članka 16. st. 1, 2, 3. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je ustvrdio da predmetne apelacije ispunjavaju uvjete iz navedenih članaka glede dopustivosti.

VII. Meritum

58. Apelanti se žale da im je povrijeđeno pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Pravo na imovinu

59. Članak II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

"3. Popis prava

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stavka 2. ovog članka, što uključuje:

[...]

(k) *Pravo na imovinu,*"

60. Članak 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju glasi:

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Nitko ne može biti lišen svoje imovine osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utječu na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebitim da bi nadzirala uporabu imovine sukladno općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

61. Apelanti se žale da su njihova prava povrijeđena odbijanjem banaka i sudionika u postupku pred Ustavnim sudom da im isplate deviznu štednju i konverzijom te štednje u certifikate za privatizaciju bez njihovog znanja i suglasnosti. Dalje, apelanti tvrde da radnjama koje je poduzela Federacija nije uspostavljena pravična ravnoteža između javnog i privatnog interesa, a rezultat toga je nastavljanje povreda njihovih prava na imovinu.

62. Prema jurisprudenciji Evropskog suda za ljudska prava, članak 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju obuhvaća tri različita pravila. Prvo, koje je izraženo u prvoj rečenici prvog stavka i koje je opće naravi, izražava načelo mirnog uživanja u imovini. Drugo pravilo, u drugoj rečenici istog stavka, pokriva lišavanje imovine i ograničava ga izvjesnim uvjetima. Treći, sadržan u drugom stavku, dopušta da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, kontrolirati uporabu imovine sukladno općem interesu, provedbom onih zakona koje smatraju potrebitim za tu svrhu (vidi, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Odluka broj U 3/99 od 17. ožujka 2000. godine, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 21/00).

63. Uzimajući u obzir prethodnu točku ove odluke, slijedi da Ustavni sud mora odgovoriti na tri pitanja. Prvo, mogu li se prava u svezi stare devizne štednje smatrati *imovinom* u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju? Drugo, ako se smatraju imovinom, miješa li se postojećom zakonskom regulativom ili nedostatkom regulative Bosna i Hercegovina, tj. Federacija Bosne i Hercegovine u ta prava tako da uključuje zaštitu članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju? Treće, ako je članak 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju uključen, je li prema tom članku miješanje opravdano?

Da li se radi o imovini apelanata?

64. Prema ustanovljenoj praksi, riječ imovina uključuje širok opseg imovinskih interesa koje treba štiti (vidi presudu bivšeg Evropskog povjerenstva za ljudska prava, *Wiggins protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 7456/76, Odluke i izvješća (O.I) 13, st. 40-46 (1978)), a koji predstavljaju ekonomsku vrijednost. Koncept imovine ima autonomno značenje, a dokazivanje utvrđenog ekonomskog interesa može biti dostatno ako se ustanovi pravo zaštićeno Evropskom konvencijom pri čemu pitanje jesu li imovinski interesi priznati kao zakonsko pravo u domaćem pravnom sustavu nije značajno (vidi presudu Evropskog suda za ljudska prava, *Tre Traktörer Aktibolag protiv Švedske* iz 1984. godine, serija A, broj 159, stavak 53).

65. Dom za ljudska prava u svojoj ranijoj praksi, u nekoliko prigoda, je ustanovio da stara devizna štednja predstavlja imovinu u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Dom je ustvrdio da, bez obzira na finansijsku situaciju banaka i opću ekonomsku situaciju u državi i Federaciji Bosne i Hercegovine, te ograničenja u podizanju stare devizne štednje ili *de facto* blokiranja te

štednje, novac koji je deponiran na računima podnosioca prijava predstavlja ekonomsku vrijednost. Potraživanja podnosioca prijave kod banaka po osnovi njihove devizne štednje tako predstavljaju *vlasništvo* u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju (vidi *Odluku Doma broj 97/48 i dr., Poropat i drugi, točka 161*).

Navodne povrede od Bosne i Hercegovine

Je li se Bosna i Hercegovina umiješala u pravo apelanata na imovinu?

66. Ustavni sud, prije svega, napominje da je u predmetu *Poropat i dr.* Dom razvidno ustvrdio da se Bosna i Hercegovina miješala u pravo podnosioca prijave na imovinu zbog činjenice da je propustila *osigurati štetišama stare devizne štednje njihovo pravo na mirno uživanje njihovog vlasništva. Ovo znači uplitanje u to pravo.* Više od tri godine kasnije, u odluci *Đurković i dr.* (vidi *Odluku Doma broj CH/98/377 i dr., Đurković i drugi protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske*), Dom je potvrdio miješanje Bosne i Hercegovine u isto pravo podnosioca prijave. Od donošenja ove odluke država nije donijela niti jedan pravni akt kojim bi regulirala ovo pitanje. S druge strane, isplata stare devizne štednje nije izvršena u bilo kojem obliku. Zbog toga, Ustavni sud smatra da je Bosna i Hercegovina nastavila miješati se u pravo podnosioca prijave na imovinu. Također, nedvojbeno je da se Bosna i Hercegovina umiješala u pravo apelanata na imovinu zbog čega je neophodno ispitati opravdanje za ovakvo *propuštanje* države da regulira pitanje stare devizne štednje.

Je li miješanje opravdano?

67. Prije stupanja na snagu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini država je bila zakonodavno aktivna glede stare devizne štednje. Naime, Republika Bosna i Hercegovina je usvojila zakone i propise u svezi devizne štednje (vidi *Odluku Doma broj CH/97/48, ibid., toč. 88-91; točka 1064*). Članak 9. stavak 3. Uredbe iz 1992. godine je predviđao da Republika daje garanciju za deviznu štednju, a članak 12. Uredbe iz 1994. godine stimulirao je građane da mogu koristiti svoju štednju slobodno. Imajući u vidu da je člankom 144. Uredbe iz 1992. godine određeno da isplate devizne štednje građana uložene kod Narodne banke Jugoslavije treba odrediti posebnim propisom, Ustavni sud smatra da je ustanovljeno da se izričita garancija i obećanje da se štednja može slobodno koristiti nisu odnosili na staru deviznu štednju, nego samo na nove štedne uloge koje su građani počeli ulagati u vrijeme kada je usvojena zakonska regulativa Republike. Ipak, ostavljajući staru deviznu štednju za rješavanje posebnim propisom, Republika je implicitno priznala odgovornost za ovu štednju. Odlukom od 9. travnja 1995. godine ne samo da je pojačano ovo implicitno priznanje već je razvidno navedeno da će se pitanje stare štednje rješavati usvajanjem državnog zakona o javnom dugu Republike.

68. Iako je Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini stupio na snagu nakon nadnevak koji su navedeni u prethodnoj točki, Ustavni sud ponavlja da, prema članku I. Ustava Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina nastavlja svoje pravno postojanje prema međunarodnom pravu kao država i tako nasljeđuje status bivše Republike Bosne i Hercegovine. Ustavni sud se, dalje, poziva na Aneks II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, kojim je propisan kontinuitet pravnih propisa, prema kojem *svi zakoni, propisi i sudski poslovници, koji su na snazi na teritoriju Bosne i Hercegovine u trenutku kada Ustav stupa na snagu, ostat će na snazi u onoj mjeri u kojoj nisu protivni Ustavu dok drugačije ne odredi nadležno tijelo vlasti Bosne i Hercegovine. In conclusio*, svi opći akti koji su usvojeni do stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine ostaju na snazi u punom opsegu sve dok drugačije ne odredi nadležno tijelo vlasti Bosne i Hercegovine. Time su i obveze koje je imala Republika Bosna i Hercegovina, a koje su opisane u prethodnoj točki, prešle na državu bez ikakvih

ograničenja. Drugim riječima, vidljiv je kontinuitet obveze države od razdoblja raspada bivše SFRJ pa sve do 14. prosinca 1995. godine, kada je Ustav Bosne i Hercegovine stupio na snagu. U tome svojstvu Bosna i Hercegovina sudjeluje u pregovorima koji se tiču sukcesije imovine SFRJ.

69. Nakon stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine, država je dobila nove obveze koje se odnose na pitanja imovinskih prava u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. U alineji 4. Preambule Ustava, koja ima normativni karakter, sukladno odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (vidi *djelomičnu odluku broj U 5198 III od 30. lipnja i 1. srpnja 2000. godine, točka 17*), je propisano da je država obvezna da *podstakne opće blagostanje i ekonomski razvoj kroz zaštitu privatnog vlasništva i unapređenje tržišnog gospodarstva*. Člankom I/4. Ustava Bosne i Hercegovine stimulirani su, između ostalog, sloboda kretanja kapitala širom Bosne i Hercegovine i garantiranje jedinstvenog tržišta, a člankom II/1. su *Bosna i Hercegovina i oba entiteta [obvezna] osigurati najvišu razinu međunarodno priznatih ljudskih prava i temeljnih sloboda*. Osim toga, člankom II/6. Ustava Bosne i Hercegovine *Bosna i Hercegovina i svi sudovi, ustanove, tijela vlasti, te tijela kojima posredno rukovode entiteti ili koja djeluju unutar entiteta podvrgnuti su, odnosno primjenjuju ljudska prava i temeljne slobode na koje je ukazano u stavku 2. Konačno, [p]rava i slobode predviđeni u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i u njezinim protokolima se izravno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima*.

70. S druge strane, glede problema devizne štednje država je nastavila zakonodavne aktivnosti nakon stupanja na snagu Ustava Bosne i Hercegovine. Tako je Odlukom od 10. travnja 1996. godine potvrđena Odluka od 9. travnja 1995. godine kojom je propisano da *devizna štednja građana deponirana kod bivše Narodne banke Jugoslavije, zajedno sa kamatama na ovu štednju, rješavat će se donošenjem zakona o javnom dugu Bosne i Hercegovine ili na drugi način u sklopu ukupne konsolidacije duga Bosne i Hercegovine zajedno sa međunarodnom zajednicom*. Država je 22. srpnja 1998. godine, odnosno 19. srpnja 1999. godine, usvojila Okvirni zakon o privatizaciji banaka i poduzeća koji je samo formulirao određena opća načela u privatizaciji. Usprkos ovoj zakonodavnoj aktivnosti, a sukladno ustavnim obvezama države, Dom je u svojoj odluci o deviznoj štednji građana, CH/97/48 (*ibid.*, točka 164), zaključio da je država odgovorna za povredu članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, jer je propustila poduzeti određenu radnju i tako ostavila *štediše u situaciji u kojoj nije bilo pravne osnove po kojoj su oni mogli tražiti isplatu svoje štednje, bilo izravno od banaka ili neizravno od države kroz plaćanje javnog duga*. Ovakva situacija je nastavljena do listopada 2003. godine, kada je Dom u svojoj odluci CH/98/377 i dr. (*ibid.*, točka 204) u svezi štednih uloga građana zaključio:

[...] *da Bosna i Hercegovina ostaje odgovorna za nalaz zajedničkog rješenja za problem starih bankovnih računa. Bosna i Hercegovina je uključena u državne pregovore u svezi pitanja kao što su odgovornosti banaka iz inozemstva (kao što su Ljubljanska banka i Unionbanka, bivša Jugobanka), prava ekonomske sukcesije i druga pitanja koja utječu na imatelje deviznih štednih računa, uključujući i podnositelje ovih prijave. Dom, zbog toga, nalazi da su te prijave prihvatljive protiv Bosne i Hercegovine u svezi članka 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju*.

71. Prema Zakonu o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 44/04), bjelodano proizlazi da Bosna i Hercegovina, tj. država, ne podrazumijeva štednju građana kao svoj dug, već dug entiteta. Drugim riječima, sva aktivnost glede *stare devizne štednje* građana je prenesena na entitete i Distrikt Brčko, koji su pitanje stare devizne štednje regulirali putem relevantnih zakona o unutarnjem dugu. Na taj

način je razvidno da se država *de facto i de jure* odrekla obveza koje su proizlazile iz legislative donesene od 1992. do 1999. godine, uključujući i obveze iz Ustava Bosne i Hercegovine.

72. Što se tiče obveza države koje proizlaze iz legislative donesene od 1992. do 1999. godine, država nije donijela niti jedan akt kojim bi stavila izvan snage postojeću legislativu, a kojom je u to vrijeme izravno preuzela obveze po osnovi stare devizne štednje. Problem bi mogao biti riješen primjenom načela *lex posterior derogat lex priori*, čime bi entiteti i Distrikt Brčko mogli preuzeti obvezu samostalnog garantiranja imovinskih prava po osnovi stare devizne štednje. Međutim, u ovom slučaju se radi o obvezi države, osim onih koje proizlaze iz *državnih* pozitivno-pravnih propisa, koju država Bosna i Hercegovina nije mogla prenijeti entitetima i Brčko Distriktu da reguliraju ovu materiju. Stara devizna štednja, nakon 14. prosinca 1995. godine, predstavlja konstituirano imovinsko pravo u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, članka II/2.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. stavak 11. Sporazuma. Znači, radi se o imovinskim pravima koja su razvidno definirana obveza države, a država ne može delegirati entitetima i Brčko Distriktu odgovornost da ih štiti (na način na koji je to učinjeno). Zbog toga, efikasna zaštita ovih prava ne bi mogla biti moguća da pravna pozicija podnositelja apelacije nije zaštićena Sporazumom i Ustavom Bosne i Hercegovine. Država se ne može osloboditi garantiranja poštivanja ovog prava pokušajem da delegira odgovornosti, u smislu reguliranja i implementacije, na entitetske institucije i institucije Brčko Distrikta, bez osiguravanja dostatno pravnih garancija da će ove institucije djelovati sukladno, između ostalog, standardima iz članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

73. Ustavni sud je svjestan da je pitanje unutarnjeg duga veliko opterećenje za entitete. Njihova solventnost je interes države, jer od toga izravno ovisi i moć države, njezina makroekonomska stabilnost. Država, s ciljem obrane forme i vrste svog političkog postojanja, može i mora poduzeti sve potrebite mjere. Prema tomu, država mora osigurati funkcioniranje svih nadležnih teritorijalnih cjelina u smislu uređenih dijelova financijskog gospodarstva, koji će i u budućnosti biti izloženi velikim problemima i rizicima (primjerice, najava rješavanja problema restitucije). To se može postići samo tako da država zakonskim aktom utvrdi jedinstvena načela za cijeli teritorij, koja bi bila rezultat ekonomske analize makroekonomske stabilnosti države u kontekstu postojećeg problema.

74. U svezi toga, prema članku III/1.(d) Ustava Bosne i Hercegovine, u nadležnosti državnih institucija je monetarna politika. Štoviše, članak VII. Ustava označava Centralnu banku Bosne i Hercegovine kao jedino nadležno tijelo za monetarnu politiku u cijeloj zemlji. Točno je da Centralnoj banci nije data ovlast da regulira rad banaka uopće ili posebice deviznu štednju. Međutim, sadašnja štednja sa predmetnih bankovnih računa se ne isplaćuje preko banaka, već izravno iz entitetskih proračuna, što se odražava na protok novca i deviza i tako utječe na monetarnu politiku za koju je Centralna banka, kao državna institucija, odgovorna. Prema tomu, bankovni sustav, osim Centralne banke Bosne i Hercegovine, nema ulogu u pitanju stare devizne štednje.

75. Članak I/4. Ustava Bosne i Hercegovine obvezuje državu da regulira pitanje jedinstvenog tržišta u Bosni i Hercegovini u koje spada, između ostalog, promet kapitala. Jedinstveno tržište i liberalizacija tržišta kapitala obuhvaćaju isključivanje svakog ograničenja, tj. ne samo diskriminirajućih mjera nego i svih drugih mjera koje, bez obzira što nemaju diskriminirajući karakter, opterećuju određene skupine više nego druge. Ustavni sud primjećuje da je isto pitanje, za koje je država odgovorna i koje je na isti način bilo tretirano sve do donošenja entitetskih zakona o reguliranju ovog problema, uključujući Distrikt Brčko, regulirano na nejednak način. Tako, primjerice, Federacija Bosne i Hercegovine predviđa

isplaćivanje, *inter alia*, u novcu u razdoblju od četiri godine (članak 11. Zakona), a dospjeće obveznica još nije regulirano. Republika Srpska je predvidjela druge modalitete novčane isplate (članak 15. Zakona), a obveznice imaju rok dospjeća 30 godina (članak 16. stavak 1. točka 1). Distrikt Brčko je predvidio rok od tri godine za novčanu isplatu (članak 2. stavak 1. Zakona), a obveznice imaju rok dospjeća 25 godina (članak 2. stavak 2.a Zakona). Nejednako tretiranje je posljedica delegiranja problema sa države na entitete i Brčko Distrikt. Na taj način različito zakonsko tretiranje, osim na zakon o slobodnom tržištu, bitno i izravno će utjecati na tržište obveznicama u Bosni i Hercegovini, kao jedinstveni tržišni prostor. S druge strane, stara devizna štednja je bila i načelno ostala državni problem. U svezi toga, Ustavni sud napominje da je država obvezna poštivati opće načelo jednakosti u pravima, kako to propisuje Ustav Bosne i Hercegovine, i to ne samo ustavnih prava već svih prava koja su propisana zakonom. Pravo na jednakost je ustavno pravo i odnosi se na sva zakonska prava. Nijedan zakonodavac ne može biti oslobođen te obveze. Država mora dati garancije da su različita zakonska rješenja na poddržavnim razinama neophodne mjere radi zaštite funkcioniranja finansijskog gospodarstva, monetarnog sustava itd. države. Međutim, različite mjere i različito tretiranje, koji utječu na jedinstveno tržište kapitala, su dopušteni ukoliko ispunjavaju pretpostavke načela proporcionalnosti (vidi presudu Suda za pravdu, predmet C-423/98, *Alfredo Albore*, Zbirka 2000, str. I-5965).

76. Dopuštajući da entiteti i Brčko Distrikt preuzmu operacionalizaciju i odgovornost za isplatu stare devizne štednje, država nije dala niti jednu garanciju da će isplata kako u novcu, tako i u formi obveznica biti realizirana. Ustavni sud smatra da je neophodno da država da određene garancije u tom smislu. Naime, prema teoriji identiteta strana, Republike Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine, a koja razvidno proizlazi iz članka I. Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem Bosna i Hercegovina nastavlja svoje pravno postojanje prema međunarodnom pravu kao država i tako nasljeđuje status bivše Republike Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina ima poziciju dužnika. Ne bi bilo sukladno načelu pravne države da se država, kao dužnik, u potpunosti oslobodi svoje obveze, tako što bi, prenošenjem svoje nadležnosti, dala garancije da će ispuniti svoje obveze. Zbog toga, Ustavni sud ne može prihvatiti garanciju koju daju entiteti, a pogotovu ne garanciju osiguranja novca putem privatizacije javnih poduzeća, uzimajući u obzir njene dosadašnje rezultate. Konačno, davanje garancije bi omogućilo da se ojača osjećanje da postoji načelo kontinuiteta, u smislu članka I. Ustava Bosne i Hercegovine, i dobre vjere u njega. Naime, apelanti kao vjerovnici, u trenutku sklapanja pravnog posla sa državnim bankama, nisu bili opterećeni rizikom da će njihova devizna štednja kad-tad propasti ili postati neuziživa. Stoga, Ustavni sud smatra da je država odgovorna da se ojača to osjećanje dobre vjere u kontinuitet pravnog sustava postojanja.

77. Zbog svega navedenog, Ustavni sud smatra da država mora na određeni način regulirati navedenu problematiku, od čega će izravno ovisiti i uspjeh predviđenog modaliteta isplate stare devizne štednje. Ustavni sud smatra da država nije obvezna u potpunosti regulirati ova pitanja. Ipak, načelno reguliranje ovih pitanja a, prije svega, pitanja davanja garancije za isplatu od određene relevantne međunarodne institucije kapitala, ujednačavanje standarda na cijeloj teritoriji države, vodeći pri tome računa o ostvarivanju jedinstvenog tržišta u Bosni i Hercegovini i makroekonomskoj stabilnosti države, vodit će ka tomu da pravo na imovinu ne bude ugroženo u budućnosti, tj. da zakonska regulativa ispunji standarde koji su nametnuti pozitivnom obvezom državi, a koja proizlazi iz članka I. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Ustavni sud napominje da je zakonodavac najkompetentniji, uzimajući u obzir praktična stajališta, odlučiti koja su to pitanja na terenu koja se načelno moraju uzeti u obzir.

78. Obzirom da država Bosna i Hercegovina nije donijela određeni okvirni zakon kojim bi načelno regulirala ova pitanja, Ustavni sud smatra da je Bosna i Hercegovina propustila učinkovito zaštititi pravo apelanata na imovinu, čime je povrijedila svoje pozitivne obveze koje proizlaze iz članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Navodne povrede od Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske

79. Ustavni sud mora odlučiti da li, u svjetlu najnovijih zakonskih promjena, pravna situacija u Federaciji i Republici Srpskoj u svezi stare devizne štednje nastavlja kršiti članak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

80. Ustavni sud, prije svega, ponavlja da se u predmetnim slučajevima radi o imovini podnositelja apelacije. Prema tomu, Ustavni sud mora utvrditi mijesaju li se postojećom zakonskom regulativom Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska u ta prava tako da uključuje zaštitu članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju? Osim toga, Ustavni sud mora ispitati, ako se radi o mijesanju u to pravo, je li mijesanje opravdano prema tome članku?

Radi li se o mijesanju Federacije Bosne i Hercegovine u pravo apelanata na imovinu i, ako je odgovor potvrđen, sastoji li se ono u kontroli ili lišavanju prava na imovinu?

81. Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 14/05 od 2. prosinca 2005. godine je utvrđeno da odredbe Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 66/04), kao i odredbe Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 63/04) koje se tiču stare devizne štednje nisu sukladne članku III. Ustava Bosne i Hercegovine, te se ukidaju.

82. Navedenom odlukom [...] *Ustavni sud smatra da je Bosna i Hercegovina, u okviru svojih nadležnosti u smislu članka III.5.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, a u svrhu ispunjenja svojih obveza iz Aneksa 6. Općeg okvirnog sporazuma, nadležna za donošenje zakonodavnog okvira za rješavanje pitanja stare devizne štednje, i to na jedinstven način za sve građane Bosne i Hercegovine. Tek po ispunjenju tog uvjeta entiteti i Brčko Distrikt bi mogli, u okviru povjerenih ovlasti, regulirati to pitanje sukladno načelima prethodno utvrđenim jedinstvenim zakonodavstvom na razini Bosne i Hercegovine. Ustavni sud zaključuje da se Bosna i Hercegovina nije mogla osloboditi obveze da garantira poštivanje konstituiranih imovinskih prava imatelja devizne štednje bez prethodnog osiguranja dostatnih garancija za adekvatno rješavanje ovog problema, donošenjem zakonodavnog okvira za rješavanje pitanja stare devizne štednje, i to na jedinstven način za sve građane Bosne i Hercegovine, sukladno, između ostalog, standardima iz članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.*

83. Ukidanjem odredaba Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije Bosne i Hercegovine i odredaba Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga Republike Srpske koje se tiču stare devizne štednje donošenje zakonodavnog okvira za rješavanje pitanja stare devizne štednje je preneseno na Bosnu i Hercegovinu.

84. Aneks 6. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Opći okvirni sporazum) predstavlja sporazum o ljudskim pravima u kojem su se Republika Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska dogovorile da će poštivati ljudska prava, i to tako što će "[...]osigurati svim osobama unutar njihove jurisdikcije najvišu razinu međunarodno priznatih ljudskih prava i fundamentalnih sloboda uključujući prava i slobode koje su osigurane Europskom konvencijom i njezinim protokolima i ostalim međunarodnim sporazumima koji su navedeni u dodatku na ovaj aneks. To su: [...] pravo na vlasništvo".

85. Aneksom 6. Опћег оквирног споразума је предвиђено постојање институција за заштиту људских права на разини Босне и Херцеговине са искључивом надлежношћу да испитују повреде људских права и слобода из Европске конвенције. Из чланка II/1. Устава Босне и Херцеговине недвојбено произлази да су, осим Босне и Херцеговине, и ентитети дужни осигурати највишу разину међународно признатих људских права и слобода. Међутим, из Анекса 6. Опћег оквирног споразума произлази да је интенција његових творца била да се првенствено на разини државе Босне и Херцеговине осигурају механизми за заштиту људских права и слобода, односно да држава мора створити оквир за заштиту људских права и слобода. У остварењу тог својег "задатка" из Опћег оквирног споразума Босна и Херцеговина је осигурала механизме за заштиту људских права на разини државе осnutком институција за заштиту људских права, како је то и предвидио Анекс 6. Међутим, Босна и Херцеговина, када су у питању имовинска права иматеља старе девизне штедње, је пропustила подузети све неопходне мјере како би тим особама осигурала остваривање саме бити њиховог права на имовину из Устава Босне и Херцеговине, односно Европске конвенције. Босна и Херцеговина? је пропustила створити законодавни и институционални оквир за уједначено рјешавање тог проблема на цијелом територију Босне и Херцеговине.

86. Из свега наведеног Уставни суд закључује да се Федерација Босне и Херцеговине и Република Српска нису мијешале у право подносиоца апелације на њихову имовину и нису повриједиле чланак 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Pravo na pravično suđenje

87. Уставном суду остаје још испитати је ли апелантима повриједено право на прavično суђење у смислу чланка 6. Европске конвенције.

88. Чланак II/3.(e) Устава Босне и Херцеговине гласи:

"Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stavka 2. ovog članka, što uključuje:

(...)

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i kaznenim stvarima i druga prava u svezi kaznenog postupka."

89. Чланак 6. ставак 1. Европске конвенције гласи:

"1. Prigodom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili utemeljenosti bilo kakve kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom."

90. Уставни суд сматра да предметне апелације покрећу питање права на прavično суђење у смислу права на приступ суду из чланка 6. Европске конвенције. Наиме, подносиоци пријава се жале да се не могу обратити нити једној институцији која би заштитила њихова права на имовину.

91. Уставни суд у својој досадашњој пракси је указивао на значај права приступа суду (види *Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, U 3/99, od 17. ožujka 2000. godine, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 21/00 i Odluku Ustavnog*

suda Bosne i Hercegovine, U 107/03, od 19. studenoga 2004. godine, toč. 7. i 21, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 23/05). Право приступа суду не значи само формални приступ суду већ ефикасан приступ суду. Да би надлежно тијело било ефикасно, оно мора обнашати своју функцију на законит и ефикасан начин. Обвеза осигурања ефикасног права на приступ надлежним тијелима се убраја у категорију дужности, тј. позитивне обвезе државе (види *presudu Europskog suda za ljudska prava, Airey protiv Irske, od 9. listopada 1979. godine, serija A, broj 32, stavak 25*).

92. У дијелу о допустивости апелација Уставни суд је закључио да већина апеланата није исцрпљивала правне лијекове, јер ентитет, надлежан у том смислу, није предвидио ефикасан правни систем. Самим тим Уставни суд сматра да подносиоци апелација, успркос чињеници да старе девизне штедње није исплаћивана, као уговорна обвеза, нису имали никакву институционалну заштиту, нити могућност обратити се било којем суду или другом тијелу. Овакво стање траје од настанка проблема, знатно раније него што је Устав Босне и Херцеговине ступио на снагу. Ситуација се није промијенила до данас успркос одлукaма Дома (прије свега, *Poropat i dr., loc. cit., toč 152-156; Đurković i dr., loc. cit., toč. 220-222*) у којима је изричито наведено да у правном систему Босне и Херцеговине не постоје ефикасни правни лијекови, те је нађено flagrantno кршење права на имовину власника старе девизне штедње. Туђена страна није никада испоштовала одлуке Дома у свези тога. Коначно, узимајући у обзир закључке ове одлуке у свези права на имовину, у којој је нађена повреда, Уставни суд сматра да право приступа суду још увијек није оправдано и изbalansirano.

93. Из свега наведеног Уставни суд закључује да је дошло до повреде права апеланата на прavično суђење, у смислу права приступа суду, које štiti чланак 6. ставак 1. Европске конвенције, за што је одговорна Федерација Босне и Херцеговине.

VIII. Zaključak

94. Уставни суд закључује да је тиме што није донесен одређени оквирни закон којим би се регулирало питање исплате старе девизне штедње Босна и Херцеговина пропustила ефикасно заштитити право апеланата на имовину, чиме су повриједена права која произлазе из чланка 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Федерација Босне и Херцеговине није омогућила апелантима право приступа суду, те је на тај начин повриједен чланак 6. Европске конвенције.

95. На основу чланка 61. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

96. Према чланку VI/4. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обвезујуће.

Предсједник
Уставног суда
Босне и Херцеговине
Mato Tadić, v. r.

САДРЖАЈ

САВЈЕТ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- 56 Закључак о прихватању Платформе за расподјелу дипломатско - конзуларне имовине бивше СФРЈ (српски језик) 665
 Закључак о прихватању Platforme за расподјелу дипломатско - конзуларне имовине бивше СФРЈ (bosanski jezik) 665
 Закључак о прихватању Platforme за расподјелу дипломатско - конзуларне имовине бивше СФРЈ (hrvatski jezik) 665
- 57 Одлука о измјени Одлуке којом се успоставља Комисија за реституцију (српски језик) 666
 Одлука о измјени Одлуке којом се успоставља Комисија за реституцију (bosanski jezik) 666
 Одлука о измјени Одлуке којом се успоставља Повјеренство за реституцију (hrvatski jezik) 666

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА И ТРЕЗОРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- 58 Наредба о уплатном рачуну за уплату средстава по фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету (српски језик) 666
 Наредба о уплатном рачуну за уплату средстава по фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету (bosanski jezik) 667
 Наредба о уплатном рачуну за уплату средстава по фитосанитарним захтјевима за дрвени материјал за паковање у међународном промету (hrvatski jezik) 667

УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ БиХ

- 59 Одлука о измјенама Одлуке о привременој расподјели прихода од индиректних пореза са јединственог рачуна за 2006. годину (српски језик) 668

- Одлука о измјенама Одлуке о привременој расподјели прихода од индиректних пореза са јединственог рачуна за 2006. годину (bosanski jezik) 668
 Одлука о измјенама Одлуке о привременој расподјели прихода од неizravnih пореза са јединственог рачуна за 2006. годину (hrvatski jezik) 668
- 60 Одлука о привременој расподјели прихода од индиректних пореза са јединственог рачуна за 2006. годину (српски језик) 668
 Одлука о привременој расподјели прихода од индиректних пореза са јединственог рачуна за 2006. годину (bosanski jezik) 669
 Одлука о привременој расподјели прихода од неizravnih пореза са јединственог рачуна за 2006. годину (hrvatski jezik) 669
- 61 Одлука о висини стопе компензаторне камате за период од 1. јула 2005. године до 31. децембра 2005. године (српски језик) 670
 Одлука о висини стопе компензаторне камате за период од 1. јула 2005. године до 31. децембра 2005. године (bosanski jezik) 670
 Одлука о висини стопе компензаторне камате за период од 1. септембра 2005. године до 31. просинца 2005. године (hrvatski jezik) 670

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- Одлука број АП 130/04 (српски језик) 671
 Одлука број АП 130/04 (bosanski jezik) 681
 Одлука број АП 130/04 (hrvatski jezik) 692

1945 - 2005.
 DVD

ПРАВНИ ВОДИЧ 2006

Registar propisa BiH, entiteta, distrikta, kantona

Издавач: Овлаштена служба Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Трг БиХ 1, Сарајево - За издавача: Савјетник у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине Авдо Чампара - Припрема и дистрибуција: ЈП НИО Службени лист БиХ Сарајево - в.д. директор: Нино Хасановић - Телефони: Централна: 554-160, 554-161 - Директор: 554-150 - Претплата: 554-570, факс: 554-571 - Огласни одјел: 554-111, факс: 554-110 - Правна служба: 554-151 - Рачуноводство: 558-440, факс 550-295 - Претплата се утврђује полугодишње, а уплата се врши УНАПРИЈЕДУ корист рачуна: UNICREDIT ЗАГРЕБАЧКА БАНКА БХ 338-320-22000052-11, ВАКУФСКА БАНКА д.д. Сарајево 160-200-00005746-51, НУРО-ALPE-ADRIA-BANK А.Д. Бања Лука, филијала Брчко 552-000-0000017-12, RAIFFEISEN BANK д.д. БиХ Сарајево 161-000-00071700-57 - Штампа: УНИОНИНВЕСТПЛАСТИКА д.д. Семизовац - За штампарију Семир Прграда - Рекламације за непримљене бројеве примају се 20 дана од изласка гласила.

"Службени гласник БиХ" је уписан у евиденцију јавних гласила под редним бројем 731.

Упис у судски регистар код Кантоналног суда у Сарајеву, број УФ/1 - 2168/97 од 10.07.1997. године. - Идентификациони број 4200226120002. - Порезни број 01071019. - ПДВ број 200226120002.

Претплата за I полугодиште 2006. за "Службени гласник БиХ" и "Међународне уговоре" 120,00 КМ, "Службене новине Федерације БиХ" 110,00 КМ.

Web издање: <http://www.slist.ba> - годишња претплата 200,00 КМ